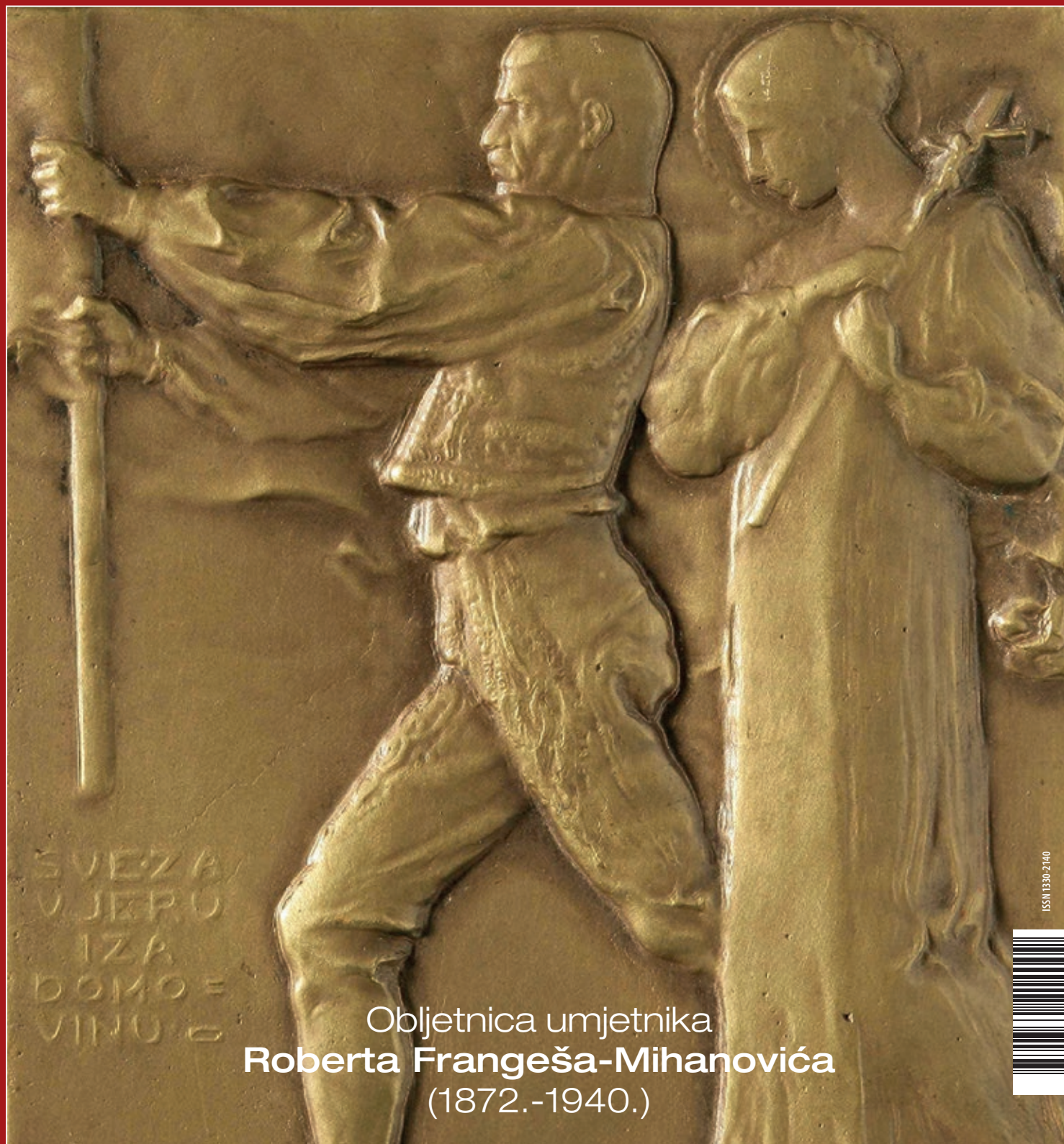

MATICA

Obiljetnica umjetnika
Roberta Frangeša-Mihanovića
(1872.-1940.)

ISSN 1330-2140

9 771330 214009

MATICA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXV
Broj / No. 3/2015

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Marin Knezović

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:

Robert Frangeš Mihanović:
"Sve za vjeru i za domovinu"
(Moderna galerija u Zagrebu)

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice
HMI čitaju se diljem
svijeta, dostupne su na tri
jezika (hrvatski, engleski,
španjolski) i bilježe stalan
porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

**Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!**

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr

- 5** Mostar: Hrvatski narodni sabor
- 6** Kada je nastala država Hrvatska?
- 7** Inauguracija Predsjednice RH
- 12** Prijem Hrvatskog gospodarskog saveza u Njemačkoj
- 14** Predstavljen Hrvatski iseljenički zbornik 2015.
- 16** Posjet Hrvatima u Teksasu

- 19** Antologija hrvatskog pjesništva na talijanskom
- 20** Priznanje dr. Robertu Hajszanu
- 22** Intervju: Ivan Guban iz Mađarske
- 24** Proslava sv. Vlahe u SAD-u
- 25** Sydney: Znanstveni skup o hrvatskoj zajednici u Australiji
- 26** Tribina o iseljavanju iz Hrvatske
- 28** Istraživanja o hrvatskom kao inom jeziku
- 30** Intervju: Filip Zloušić iz Beča
- 34** Obljetnica umjetnika Roberta Frangeša-Mihanovića
- 38** Razgovor sa supružnicima Berdi iz Sydneya
- 41** Tradicionalno 'Sijelo' u Clevelandu
- 44** Matičin vremeplov
- 45** Pokladno jahanje u Vinkovcima
- 49** Kanada: Obljetnica Tamburaškoga zbora 'Hrvatsko srce' iz Hamiltona
- 52** 'Dalmatinska večer' u Esslingenu kraj Stuttgarta
- 54** Peru: Proslava sv. Blaža u Limi
- 55** SAD: Održan tradicionalni SkiFest HBZ-a
- 56** O povijesnim pismima iz Čilea

KOLUMNNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica) | 37
(S)kretanja
(Šimun Šito Ćorić) | 42
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac) | 50
Naši gradovi
(Zvonko Ranogajec) | 60
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić) | 62
Brooklynske priče
Janka Deura |
|--|--|--|---|---|---|

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

PUSIĆ URUČILA POLA MILIJUNA KUNA ČILEANSKIM HRVATIMA

ČILE - Ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić završila je višednevni posjet Čileu potkraj veljače susretom s hrvatskim iseljenicima kojima je uručila pola milijuna kuna za financiranje šest projekata.

Prema procjenama čileanskih institucija, u toj južnoameričkoj zemlji živi oko 200.000 osoba hrvatskog porijekla što čini gotovo 1,3 posto ukupnog stanovništva. Radi se uglavnom o trećoj, četvrtoj ili petoj generaciji potomaka hrvatskih doseljenika, a većina ih je visokoobrazovana i smatra se uglednom useljeničkom skupinom čiji predstavnici sudjeluju u izvršnoj, zakonodavnoj i sudskoj vlasti, kao i gospodarstvu te kulturi i umjetnosti.

Poznatiji iseljenički klubovi su *Estadio Croata* u Santiagu, *Club Croata* u Punta Arenasu, *Sociedad Croata de Socorros Mutuos* u Antofagasti te *Club Croata* u Iquiqueu. Nastava na hrvatskom jeziku za oko 100 učenika, djecu trećeg naraštaja, održava se u Punta Arenasu te u Santiagu, a u nadležnosti je hrvatskog ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Pusić je zahvalila hrvatskoj zajednici na čuvanju hrvatskog identiteta u Čileu i njihovom trudu i zalaganju te dodala kako se nada da će ova financijska sredstva pomoći radu hrvatskih klubova i realizaciji projekata, stoji u priopćenju. Drago nam je što naša domovina vodi računa o nama, a sretni smo što smo održali hrvatski identitet već dulje od sto godina ovdje u Čileu, kazali su čileanski Hrvati.

Pusić je također uvjerena u buduću snažnu bilateralnu suradnju Hrvatske i Čilea o čemu je razgovarala s predsjednicom Michelle Bachelet i ministrom vanjskih poslova Heraldom Munozom. Prošle je godine Hrvatsku posjetilo oko 5.600 turista iz Čilea što je povećanje od 16 posto u odnosu na 2013., a čileanska obitelj hrvatskog podrijetla Luksic veliki je investitor u hrvatskom turizmu. (Hina)

UZNAPREDOVALI RADOVI NA NOVOME TERMINALU ZAGREBAČKE ZRAČNE LUKE

ZAGREB - Građevinski radovi na izgradnji novoga putničkog terminala Međunarodne zračne luke Zagreb (MZLZ) uznapređovali su i teku u skladu s planom, bez kašnjenja, rečeno je na obilasku radova. Betonska konstrukcija novoga terminala praktički je gotova te su započeli radovi na čeličnoj konstrukciji krovništva i fasadi. Nova zgrada zajedno s pratećim objektima trebala bi biti gotova u prosincu 2016. godine, kad bi trebala dobiti i uporabnu dozvolu.

Novi putnički terminal MZLZ prostirat će se na 65.000 četvornih metara. Ukupna investicija je 331 milijun eura, od čega 243 milijuna eura u dizajn i izgradnju terminala, a 88 milijuna eura rezervirano je za održavanje aerodromske infrastrukture.

Građevinski radovi na novome putničkom terminalu započeli su u prosincu 2013. godine. Izvodi ih tvrtka *Bouygues Batiment International* zajedno s hrvatskim tvrtkama Viaduktom, Kamgradom, Zagreb Montažom te KFK tehnikom. Trenutno je na gradnji terminala angažirano približno 900 radnika.

Ministar pomorstva, prometa i infrastrukture Siniša Hajdaš Dončić izjavio je za vrijeme obilaska radova da je uobičajeno vrijeme pripreme projekata poput putničkog terminala Zračne luke Zagreb između dvije i pol i tri godine, ali da nakon rješavanja papirologije radovi idu brzo. "Koncesionar je dobar, ima osiguran novac i, koliko je nama poznato, radovi su dva i pol mjeseca ispred roka", rekao je Hajdaš Dončić. Uoči obilaska radova, član Uprave MZLZ-a David Gabelica izvijestio je kako je cilj tvrtke ove godine povećati broj putnika u odnosu na prošlu za 11 posto. Taj rast, kako je rekao, temelji se na ulasku novih kompanija krajem prošle godine, uvođenju linije Toronto-Zagreb sredinom ove godine te najavi dvije europske kompanije koje bi ove godine trebale početi letjeti u Zagreb. (Hina)

Federalizaciju radi jednakopravnosti Hrvata u BiH

"Moramo u ovoj godini donijeti izmjene izbornoga zakona koje bi bile najbolje za hrvatski narod kako bismo bili jednakopravni, a onda provesti ustavne promjene", rekao je Čović koji je ponovno izabran za predsjednika HNS-a

Dragan Čović

Tekst/foto: Hina

Hrvatski narodni sabor (HNS) BiH usvojio je 28. veljače u Mostaru deklaraciju kojom se traži sazivanje nove međunarodne konferencije za BiH te federalizacija ove zemlje kako bi i Hrvati ostvarili jednakopravnost. Jednoglasnom potporom više od 400 izaslanika na zasjedanju prihvaćen je dokument kojim se zagovara ustavne promjene kojim bi Hrvati dobili jednakopravnost. Za svoje poteze dužnosnici HNS-a dobili su potporu predstavnika službenoga Zagreba i političkih stranaka, hrvatskih udruga u BiH, predstavnika Katoličke crkve, akademске zajednice i kulturno-znanstvenih institucija.

U deklaraciji se ističe kako je BiH 20 godina nakon Daytonškoga sporazuma neostvarena država koja ne zadovoljava interese naroda i građana koji u njoj žive te da su u njoj Hrvati u diskriminiranome položaju. Zbog toga je zatraženo održavanje međunarodne konferencije na kojoj bi se donio novi ustav koji bi doveo do preustroja zemlje u više federalnih jedinica sukladno očekivanjima triju konstitutivnih naroda - Hrvata, Bošnjaka i Srba, umjesto sadašnjih dva-

ju entiteta. Strateškim prioritetom u dokumentu je ocijenjeno i članstvo zemlje u Europskoj uniji i NATO-u.

Hrvatski član Predsjedništva Dragan Čović, koji je i predsjednik HNS-a, rekao je da se ustavne promjene trebaju donijeti tijekom 2016. kako bi Hrvati ostvarili jednakopravnost u zemlji. "Mi vjerujemo da u ove dvije godine moramo završiti ono što nismo u posljednjih 20 godina od Daytonu. U sklopu izjave koju smo nedavno potpisali u BiH otvorili smo se prema EU. Moramo u ovoj godini donijeti izmjene izbornoga zakona koje bi bile najbolje za hrvatski narod kako bismo bili jednakopravni, a onda provesti ustavne promjene", rekao je Čović.

"Ovaj put se bez predstavnika HNS-a ne može uspostaviti Vijeće ministara, Vlada FBiH i šest županija. To je kvaliteta odnosa koje smo gradili u HNS-u", rekao je Čović koji je na ovome šestom zasjedanju ponovno izabran za predsjednika organizacije koja okuplja gotovo sve hrvatske stranke u BiH predvođene s HDZ-om BiH i HDZ-om 1990.

Hrvatski veleposlanik u BiH Ivan Del Vechio rekao je na zasjedanju HNS-a u

BiH kako službeni Zagreb podržava zahtjev hrvatskih predstavnika u toj zemlji za ostvarenje jednakopravnosti Hrvata. "Tu vidim obvezu iz današnjih dokumenata da hrvatski predstavnici koji imaju legitimitet s posljednjih izbora prije svega definiraju ustavnu jednakopravnost Hrvata u BiH. Čelništvo hrvatske države stoji iza te i takve politike i stajat će i dalje", rekao je Del Vechio.

Martin Raguž, predsjednik HDZ-a 1990., stranke koja uz HDZ BiH ima najveći utjecaj u HNS-u, dao je punu potporu deklaraciji te istaknuo da federalizacija BiH i njezin put k EU nema alternativu. "Federalni ustroj BiH nema alternative i vrijeme je da se primijeni na cijelu BiH. Dok je ovako ustrojena BiH, s Republikom Srpskom koja ima dominaciju Srba i Federacijom BiH koja se pretvara u entitet s dominacijom Bošnjaka, Hrvati moraju imati instituciju koja će predložiti jasne strategije", rekao je Raguž.

Na kraju zasjedanja, sabor HNS-a prihvatio je i izjavu o Domovinskom ratu u kojemu je istaknuto kako su Hrvati uz pomoć Hrvatskoga vijeća obrane i Herceg Bosne obranili BiH. ■

Hrvatski narodni sabor u Mostaru

ENG On the 28th of February the Croatian National Assembly of Bosnia-Herzegovina adopted a declaration calling for the convening of a new international conference for the country and a federalised Bosnia-Herzegovina in which Croats could achieve their rights to an equal status.

25. lipnja ili 8. listopada

Akademik Davorin Rudolf smatra da je RH nastala 25. lipnja 1991. kad je donesen temeljni akt o stvaranju neovisne države Hrvatske - Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne RH i Ustavna odluka o suverenitetu i samostalnosti

Tekst/foto: Hina

Na znanstvenome skupu "Dan kada je nastala država Hrvatska 1991.", održanome 20. veljače u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (HAZU), sudionici su pokušali odgovoriti na pitanje koji bi se datum, između njih nekoliko, mogao uzeti kao relevantan s obzirom na to da u javnosti, ali i sudstvu, znanstvenoj i memorarskoj literaturi, sveučilišnim udžbenicima i publicistici postoje dvojbe.

Ministar vanjskih poslova u vrijeme hrvatskog osamostaljenja, akademik Davorin Rudolf, ustvrdio je kako to može biti jedino 25. lipnja, dan kada je 1991. donesen temeljni konstitutivni političko-pravni akt o stvaranju neovisne države Hrvatske - Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne RH i Ustavna odluka o suverenitetu i samostalnosti RH. Rudolf tvrdi kako je toga dana Hrvatska stekla kvalitete države i međunarodnopravni subjektivitet u međunarodnoj zajednici jer su bili ispunjeni osnovni, klasični međunarodnopravni uvjeti za nastanak države - postojanje teritorija, stanovništva i vlasti. Saborska odluka od 8. listopada, prema Rudolfu, nije konstitutivni akt o nastanku države

Akademik Davorin Rudolf

Hrvatske, već je jedna od važnih odluka kojom je označena završna faza okončanja postupka razdruživanja Hrvatske u nekadašnjoj jugoslavenskoj federaciji.

Sličnog stajališta je i zastupnik u sedam saziva Hrvatskoga sabora i njegov bivši predsjednik te predsjednik saborske Ustavne komisije (1990. do '92.) Vladimir Šeks koji je istaknuo kako je Hrvatska 25. lipnja 1991. imala sve konstitutivne elemente nužne za postojanje države - stanovništvo, teritorij (neovisno o tome što hrvatske vlasti nisu tada efektivno kontrolirale cjelokupni državni teritorij) te jer je na svome teritoriju obnašala sve tri grane državne vlasti - zakonodavnu, upravnu i sudbenu. Hrvatska je 25. lipnja 1991. imala sve prerogative države, a 8.

listopada 1991. je datum stjecanja pune nezavisnosti, a ne državnosti, jer je tada RH raskinula sve državnopravne sveze s bivšim republikama SFRJ, rekao je Šeks.

Predsjednica Ustavnoga suda i profesorica zagrebačkoga Pravnog fakulteta Jasna Omejec smatra kako je, pak, 8. listopada 1991. datum relevantan za međunarodno pravo koje bi se trebalo primjenjivati u kaznenim postupcima jer je po njezinu mišljenju tada RH stekla svojstva suverene države.

Rekla je kako je poticaj za raspravu Zakon o državnim blagdanima, neradnim danima, spomendanima, kao i odluka Ustavnoga suda koja se bavi tim pitanjima od 12. siječnja ove godine. RH je stekla svojstva suverene države u smislu međunarodnog prava 8. listopada '91. - što je povijesno-pravna činjenica, međunarodno potvrđena i prihvaćena. Ta činjenica mora biti dosljedno poštovana u sudskoj praksi te služiti nacionalnim sudovima u njihovoj interpretaciji Ustava, zakona te drugih izvora prava u konkretnim sudskim postupcima, istaknula je.

Inače, u raspravi su se među mogućim datumima nastanka hrvatske države spominjali i 30. svibnja 1990. kada je održano prvo zasjedanje Sabora nakon prvih demokratskih višestranačkih izbora ili 22. prosinca 1990. kada je donesen "božićni" Ustav RH, ali i 15. siječnja 1992. kada je RH međunarodnopravno priznala skupina država, među njima sve članice Europske zajednice/unije. Stoga je svrha znanstvenoga skupa bila pridonijeti unificiranju i utvrđivanju samo jednoga dana neovisnosti suvremene Republike Hrvatske na temeljima jasne povijesne faktografije. ■

Akademik Zvonko Kusić otvara skup

ENG A symposium on the Day Croatian Statehood was Achieved in 1991 was held on the 20th of February at the Croatian Academy of Sciences and Arts. The participants tried to answer the question of which date, among the many offered, could be considered relevant given the doubts.

"Različitosti pretvorimo u našu snagu"

"Nalazimo se u trenutku koji traži široki nacionalni konsenzus oko ključnih pitanja. Snagu za postizanje takve vrste zajedništva već smo pokazali u nekoliko bitnih trenutaka tijekom protekla dva desetljeća", istaknula je novoizabrana predsjednica

Tekst: **Vesna Kukavica** Foto: **FAH**

Vjerujem u te, zemljo moja Hrvatska! Tim je riječima novoizabrana predsjednica Kolinda Grabar Kitarović osnažila poruke svoga inauguracijskoga govora, izrečenog pred mnoštvom visokih uzvanika i građana na Trgu sv. Marka u Zagrebu 15. veljače 2015. Svečanu prisegu Kolinda Grabar Kitarović položila je i potpisala pred predsjednicom Ustavnoga suda Jasnom Omejec. Kolinda Grabar Kitarović primila je od predsjednice Ustavnoga suda u ceremonijalnome činu predsjedničku lentu te iskazala počast zastavi Republike Hrvatske.

Svečanosti inauguracije predsjednice RH, uz prijašnje predsjednike Ivu Josipovića i Stjepana Mesića te najistaknutije ličnosti hrvatskoga političkog, društvenog i kulturnog života - odazvalo se 88 stranih delegacija među kojima su bili predsjednici ovih država: Albanije - Bujar Nishami, Crne Gore - Filip Vujanović, Makedonije - Gjorge Ivanov,

Mađarske - Janos Ader, Kosova - Atifete Jahjaga, Slovačke - Andrej Kiska i Slovenije - Borut Pahor, članovi predsjedništva BiH - Mladen Ivanić, Dragan Čović i Bakir Izetbegović te premijer Srbije - Aleksandar Vučić. SAD je zastupala za-

Predsjednica prolazi kroz mnoštvo prema uspinjači

mjenica američkoga državnog tajnika za energetiku Elizabeth Sherwood-Randall.

CEREMONIJA ČISTA KAO SUZA

Svečanost, na koju je predsjednica stigla u pratnji supruga Jakova Kitarovića, počela je točno u podne intoniranjem nacionalne himne *Lijepa naša domovino*. Na pozornici su se izmjenjivali dramski umjetnici, zborovi i glazbenici u režiji Krešimira Dolenčića i pod ravnanjem dirigenta Alana Bjelinskog, izvedeći prelijepe hrvatske pjesme i arije. Nastupili su Zbor HRT-a, FA Lado, Zbor Ivan Goran Kovačić, Orkestar Hrvatske vojske te pjevačka diva Radojka Šverko, koja je prema osobnoj želji predsjednice otpjevala odu zemlji *Ljubim te do bola* koju je napisao Jakša Fiamengo. Svi su zborovi i solisti zdušno pjevali arije iz opera Jakova Gotovca *Mila Gojsalića* i *Ere s onoga svijeta*. Sve je odisalo optimizmom, skladom i ponosom, a ceremoniju je pratilo, uključujući i izravni televizijski prijenos, više od 300 akreditiranih novinara iz zemlje i svijeta.

Nova predsjednica Republike Hrvat-

Počast zastavi RH

ske Kolinda Grabar Kitarović u dvadesetominutnome govoru pozvala je, nakon polaganja predsjedničke prisega na petogodišnji mandat, sve građane da se ostave ideoloških podjela, po uzoru na pomirbu pod vodstvom prvoga hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana, te je zahvalila i svojim prethodnicima Stjepanu Mesiću i Ivi Josipoviću uz najavu da će surađivati s njima, na dobrobit države.

PORUKE NADE I KREATIVNOG NADAHNUĆA

"Samo zajedništvom cijeloga naroda možemo izgraditi bolju Hrvatsku. Natječimo se idejama, rješenjima i inovacijama, a ne povijesnim ulogama naših roditelja ili djedova. Ideološkim podjelama nećemo ostvariti bolji život, niti ćemo biti bolji ljudi. Kao što je predsjednik Tuđman pomirbom podijeljenoga hrvatskoga nacionalnog bića stvorio preduvjete za uspostavu hrvatske države, tako i mi danas novim hrvatskim zajedništvom moramo

otvoriti novu stranicu naše bolje budućnosti", naglasila je predsjednica u inauguracijskome govoru. Prema ocjeni nove predsjednice izborna utrka održala se u demokratskom ozračju. "Sve naše razlike koje su došle do izražaja i tijekom kampanje, već od danas moramo pretvoriti u našu snagu. Bit će predsjednica svih hrvatskih građana bez obzira na političko opredjeljenje, etničku, vjersku i spolnu orijentaciju i pripadnost." Građanima je obećala da će biti njihov glas te da će dati sve od sebe da Hrvatska bude bogata država iz koje mladi neće odlaziti, u kojoj će se radati više djece. Podsjetila je da je Hrvatska već šest godina u gospodarskoj i socijalnoj krizi te ocijenila kako bremeniti problemi u gospodarstvu i društvu traže usklađeno djelovanje svih sastavnica državne vlasti, kao i sindikata i poslodavaca.

"Nalazimo se u trenutku koji traži široki nacionalni konsenzus oko ključnih pitanja. Nema ni prostora ni vreme-

na za podjele. Snagu za postizanje takve vrste zajedništva već smo pokazali u nekoliko bitnih trenutaka tijekom protekla dva desetljeća. Krajnje je vrijeme da se i u svladavanju gospodarske krize izdignemo iznad pojedinačnih i stranačkih interesa. Vrijeme je da se okrenemo budućnosti i da provedemo promjene koje je nemoguće odgađati", dodala je predsjednica. Kao strateški nacionalni interes istaknula je stvaranje novih radnih mjesta, poručivši kako je u tome ključna privatna inicijativa. Založila se za nultu stopu tolerancije na korupciju i pozdravila sve aktivnosti nadležnih institucija u iskorjenjivanju te nesreće. Vladu je pozvala da učini sve kako bi poreznom politikom motivirala poduzetničku klimu i time potaknula snažniju privatnu inicijativu. "Postanimo napokon istinski svjesni komparativnih prednosti ove prekrasne zemlje i počnimo ih odgovorno, ali i odlučno koristiti", pozvala je Grabar Kitarović. Naglasila je važnost gospodarske diplomacije u traženju novih tržišta, poručivši kako će osobno biti prvi gospodarski diplomat Hrvatske. "Prije svega, moramo bolje iskoristiti članstvo u Europskoj uniji, kao i sporazume o slobodnoj trgovini, kako bismo izvoznici- ma otvarali i nova netradicionalna tržišta", poručila je predsjednica.

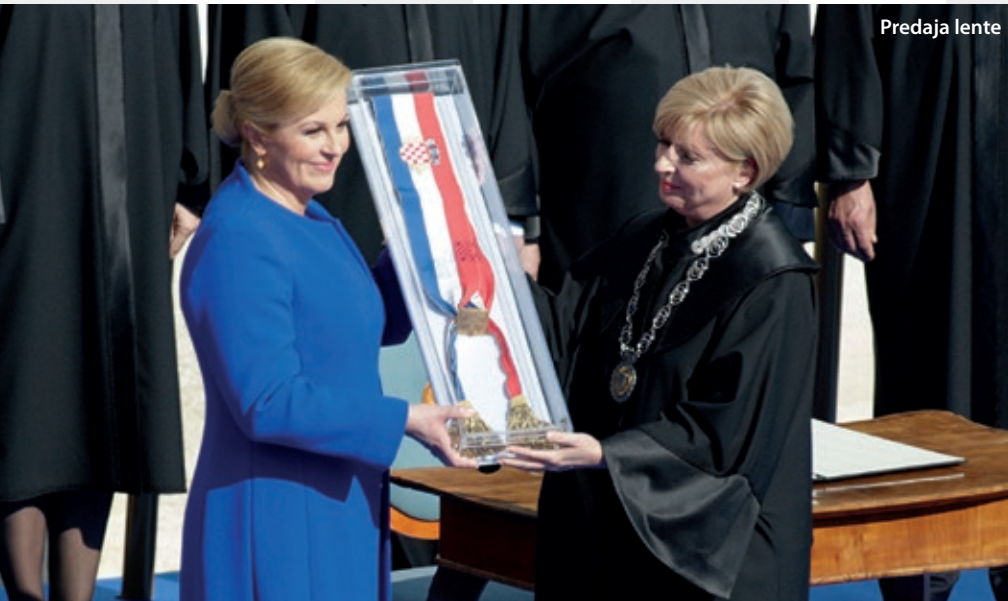
ŠIROKI NACIONALNI KONSENZUS

Istaknula je važnost dobrog obrazovanja, razvoja znanosti i istraživačkoga rada te nužnost definiranja glavnih odrednica razvoja države. "Moramo napokon

Povijesne postrojbe postrojene novoj Predsjednici u čast

Građani pozdravljaju novu Predsjednicu

Predaja lente

Svečana prisega

definirati glavne odrednice svojega razvitka, početi istinski vjerovati u održivi razvoj i biti svjesni što on uistinu znači – razvoj koji vodi računa o okolišu, ali istodobno ostavlja prostor za napredak i rast. Učimo od onih koji su uspješno zaštitili i vlastiti okoliš i vlastitu baštinu i otvorimo vrata razvoju", nastavila je predsjednica te pozvala na jače napore u privlačenju sredstava iz fondova Europske unije.

Kao vrhovna zapovjednica Oružanih snaga RH, rekla je da članstvo u NATO-u Hrvatskoj jamči sigurnost, ali da su najbolji jamac sigurnosti moderne i dobro opremljene hrvatske Oružane snage.

OBRAĆANJE ISELJENIŠTVU

Kad je riječ o vanjskoj politici, najavila je nastavak suradnje sa susjedima i saveznicima u EU i NATO-u. Govoreći o strateškim planovima, izdvojila je uključivanje cijeloga prostora Jugoistočne Europe u europske i euroatlantske integracije. "Želim da države Jugoistočne Europe postanu članice europske obitelji i u tom pogledu pružamo ruku suradnje. Očekujem da sa susjedima napokon riješimo otvorena pitanja poput graničnih sporova, a u odnosima sa Srbijom posebno mjesto imat će status nestalih u Domovinskome ratu, kao i međusobna zaštita prava manjina. Nacionalne manjine bogatstvo su Hrvatske. Razvijat ću i štititi njihova prava, ali i promicati prava Hrvata u susjednim državama", obećala je predsjednica.

Kao poseban vanjskopolitički cilj navela je zaštitu Hrvata u BiH, koju vidi kao

državu triju jednakopravnih konstitutivnih naroda - Bošnjaka, Srba i Hrvata.

Posebno se obratila iseljeništvu. "I vi ste Hrvatska i nikada neću dopustiti da bilo tko zanemari vašu ulogu i doprinos u stvaranju hrvatske države. Vi ste važna poveznica domovine sa svijetom, ali i naša bitna sastavnica koja će i dalje pridonositi našem nacionalnom razvitku. Vrata Hrvatske širom su vam otvorena. Vaše znanje i iskustvo dragocjeni su domovini. Na nama u Hrvatskoj obveza je pružiti vam iskrenu i stvarnu priliku za ulaganja, obrazovanje i povratak", poručila je predsjednica Grabar Kitarović. Obećala je da će u predsjedničkom mandatu posvetiti posebnu pozornost mladima, koje vidi kao predvodnike novoga hrvatskog zajedništva. Potvrdila je kako će svoje ustavne ovlasti koristiti na dobrobit svih u Hrvatskoj te da će se voditi domoljubljem, uključivošću, poštovanjem i zaštitom nacionalnih interesa. ■

Primopredaja u Uredu Predsjednice

Životopis prve hrvatske predsjednice

Prva hrvatska predsjednica Kolinda Grabar Kitarović rodila se u Rijeci 29. travnja 1968. Odrasla je u mjestu Lubarska na Grobniku. Nakon završenoga trećeg razreda riječke Gimnazije otišla je na učeničku razmjenu u Sjedinjene Američke Države, gdje je i maturirala. Na zagrebačkome Filozofskom fakultetu diplomirala je 1993. engleski i španjolski jezik. Nakon završetka studija učlanila se u Hrvatsku demokratsku zajednicu. Više godina radila je u Ministarstvu vanjskih poslova te Veleposlanstvu RH u Kanadi. Nakon što je magistrirala na zagrebačkome Fakultetu političkih znanosti, postaje 2000. savjetnica u ministarstvu.

Na parlamentarnim izborima 2003. izabrana je za saborsku zastupnicu i iste godine je u Vladi RH imenovana ministricom europskih integracija. Od 2003. obnašala je dužnost ministrice europskih integracija, a kada su 2005. dva ministarstva spojena postala je ministrica vanjskih poslova i europskih integracija da bi na toj funkciji ostala do 2008. Za mandata Grabar Kitarović Republika Hrvatska započela je pregovore za članstvo u Europskoj uniji. Od 2008. do 2011. godine bila je hrvatska veleposlanica u SAD-u. Nakon javnoga natječaja 2011. godine imenovana je pomoćnicom glavnoga tajnika NATO-a za javnu diplomaciju, kao prva žena na toj dužnosti. Udana je za Jakova Kitarovića, profesora računarstva na riječkome Pomorskom fakultetu. Roditelji su dvoje djece, kćeri Katarine i sina Luke.

ENG "I believe in you, Croatia, my country!" These were the key words of the inauguration speech of Croatia's new president, Kolinda Grabar Kitarović, delivered before the many who gathered on St Mark's square in Zagreb on the 15th of February.

SVEČANO PROSLAVLJENO STEPINČEVO U DOMOVINI I SVIJETU

ZAGREB - O 55. godišnjici preminuća bl. Alojzija Stepinca, kardinala i mučenika, diljem Hrvatske i među hrvatskim vjernicima u svijetu bila su molitvena okupljanja vjernika, na kojima se molilo za što skorije proglašenje svetim, za velike potrebe hrvatskoga naroda, obitelji i osobne potrebe. Tradicionalno, od ranoga jutra do kasno na večer u utorak, 10. veljače, najviše vjernika - kako zagrebačkih, tako i hodočasnika iz drugih mjesta - pohodilo je zagrebačku prvostolnicu i sudjelovalo u svečanim euharistijskim slavljinama, kao i u osobnim molitvama na blaženikovu grobu, a mnogobrojni vjernici okupili su se i na obredu preminuća, koji su predvodili zagrebački bogoslovi na čelu s duhovnikom. Na večer je zagrebačka katedrala bila premala za sve vjernike koji su pjesmom i molitvom slavili Gospodina za blaženika Stepinca, ponos hrvatskoga naroda i njegova zagovornika. S oko 150 svećenika, među kojima su bili mnogobrojni redovnički provincijali, svečanu blagdansku misu predvodio je zagrebački nadbiskup, kardinal Josip Bozanić, a suslavili su apostolski nuncij u Hrvatskoj, nadbiskup Alessandro D'Errico, bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak, križevački vladika Nikola Kekić te zagrebački pomoćni biskupi Valentin Pozaić, Ivan Šaško i Mijo Gorski, koji su se tri prethodne večeri izmjenjivali predvodeći svečane mise i propovijedajući po nadahnućima blaženika, da bi vjernike pripravili za glavnu svečanost.

Kardinal Bozanić u svojoj homiliji najavio je novu inicijativu: "Kao nadbiskupijska obitelj odlučili smo u toj obljetnici na osobit način živjeti duhovnu povezanost s našim blaženikom. To ćemo očitovati i izvanjskim znakom njegove prisutnosti tako da ćemo s početkom korizmenog vremena, polazeći iz naše prvostolnice, od župe do župe, nositi moćnik blaženoga Alojzija i okupljati se oko njega. Blaženikove moći u svakoj župi bit će barem jedan dan, počevši od ovogodišnje korizme do slavlja Stepinčeva iduće godine." (GK)

PREDSTAVLJEN ŠESTOSVEŠČANI NIZ KNJIGA S KORESPONDENCIJOM FRANJE TUĐMANA

ZAGREB - Šestosveščani niz knjiga "Tuđmanov arhiv. Korespondencija predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana od 1990. do 1999. godine" glavnoga urednika Miroslava Tuđmana, koji sadrži korespondenciju prvoga hrvatskog predsjednika sa stranim državicima i političarima, predstavljen je 26. veljače u dvorani 'Vijenac' Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta.

Knjige su predstavili glavni urednik niza Miroslav Tuđman, akademik Davorin Rudolf, urednici pojedinih svezaka Josip Mihaljević i Ivo Lučić te u ime nakladnika direktorica Hrvatske sveučilišne naklade i ravnateljica Hrvatskoga instituta za povijest Jasna Turkalj.

Prof. Tuđman ocijenio je kako se procesom detuđmanizacije nastojalo poništiti deset godina hrvatskoga ponosa i slave kad je stvorena neovisna hrvatska država. "Detuđmanizatori su болоvali od epistemološkoga PTSP-a", rekao je i dodao kako su oni bili ogorčeni stvaranjem hrvatske države, koju su detuđmanizacijom pokušavali dekonstruirati. Ustvrdio je i kako je taj proces završio oslobođajućom presudom hrvatskim generalima u Haagu te objavljivanjem niza od šest knjiga Tuđmanova arhiva.

Šest svezaka Tuđmanova arhiva sadrži korespondenciju prvoga hrvatskog predsjednika sa stranim državicima, Svetom Stolicom, čelnicima i predstavnicima međunarodnih organizacija, čelnicima SFRJ i republika bivše Jugoslavije, predstavnicima hrvatskoga i bošnjačkoga naroda u BiH i drugih od 1990. do 1999. godine. Građu čini 1.397 dokumenata koji, najvećim dijelom, dosad nisu bili dostupni javnosti i istraživačima. Svaki svezak ima opsežni predgovor koji uvodno daje prikaz povijesnih prilika i događaja na temelju raspoložive građe. (Hina)

RAZVOJ PRIVATNOGA SEKTORA

Tvrtku *Genos* posjetio je ovih dana tijekom svoga radnog boravka u Lijepoj Našoj potpredsjednik Europske komisije Jyrki Katainen, zadužen za radna mjesta, rast, ulaganja i konkurentnost.

Utemeljitelji te privatne zagrebačke tvrtke imaju recept za bolju i sretniju Hrvatsku

Dok se u hrvatskoj političkoj areni u vrhu državne vlasti događa odmjerenost snaga i uspostavljanje konsenzusa oko konkretnih ciljeva izlaska iz teške gospodarske krize, u privatnoj poslovnoj zajednici događa se živa aktivnost, privlačna i pronositeljima ideje aktualnoga Junkerova plana. Predsjednik Europske komisije (EK) Jean Claude Juncker, naime, osmislio je plan za rješenje nezaposlenosti Europske unije (EU) težak 315 milijardi eura na temelju ulaganja u privatno poduzetništvo. Stoga je njegov izaslanik u liku potpredsjednika EK Jyrkija Katainena tijekom radnog boravka u Republici Hrvatskoj 22. i 23. veljače posjetio tvrtku *Genos*, privučen njezinim poslovnim uspjesima. U sklopu posjeta potpredsjednik Katainen susreo se s najvišim dužnosnicima Vlade RH na čelu s predsjednikom Zoranom Milanovićem, potpredsjednikom Vlade i ministrom regionalnoga razvoja i fondova EU-a Brankom Grčićem, ministrom poduzetništva i obrta Gordanom Marasom, kao i predstavnicima šire poslovne zajednice. Katainen je izložio značajke Junkerova investicijskoga plana s ciljem smanjenja nezaposlenosti Europljana te predstavio mogućnosti koje se nude potencijalnim ulagačima iz privatnoga sektora, poduzećima i sindikatima. Posebno se osvrnuo na mogućnosti koje su otvorene za Hrvatsku, naglasivši značaj pripreme kvalitetnih projekata bez obzira na to potječu li potencijalni poduzetnici iz velikih ili malih država članica EU-a. Planom ulaganja ne dotiraju se države ili vlade, već se namjeravaju financirati privatni projekti. Katainen je razgledajući tri laboratorija *Genosa*, u pratnji zamjenika ministra znanosti, obrazovanja i sporta Roka Andričevića, znakovito hvalio tu tvrtku kao istinski primjer poslovnog pothvata kakve će financirati Planom ulaganja EU-a.

Piše: Vesna Kukavica

Riječ je o prvome hrvatskome privatnom laboratoriju za analizu DNA, koji je prije osam godina osnovao prof. dr. sc. Gordan Lauc s Farmaceutsko-biokemijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Taj poduzetni znanstvenik, zaposlivši deset doktora znanosti i devet znanstvenih novaka, provodi istraživanja u glikoproteonici i forenzičnoj genetici te molekularnoj dijagnostici. Tvrtka prof. dr. sc. Lauca osvojila je na natječajima Sedmogodišnjeg programa EU-a (FP7) za znanost i istraživanja milijune eura za otkrića, plasirajući se u globalne igrače u području analitike glikana. Trenutačno tvrtka *Genos* sudjeluje u šest još aktivnih FP7 projekata, što je čini vodećom znanstvenom institucijom u RH. Ugovorena vrijednost tih projekata je 5,7 milijuna eura, od čega EK osigurava 4,5 milijuna. Primjerice, samo u 2014. tvrtka je zaradila 9,3 milijuna kuna za rezultate znanstvenih istraživanja koja su dosad urodila sa šest patenata i pedesetak radova o vlastitim otkrićima, objavljenim u uglednim planetarnim časopisima.

Kad je riječ o analitici glikana, vodeće znanstvene institucije iz Europe, Amerike, Australije, pa čak i Kine, naručuju analize iz zagrebačkoga *Genosa*. Glikani ili, jednostavno rečeno, šećeri, u središtu su Laucova znanstvenoga interesa dvadesetak godina jer čovječanstvo zbog njihove strukturne složenosti o njima zna puno manje nego o proteinima i DNA. Kako su Laucovu znanstvenome i poslovnome timu po strogoj administrativnoj proceduri odobrena sredstva iz izdašnih europskih fondova, očito je da se u RH učinkovitom privatnom inicijativom može raditi jednako dobro kao u inozemstvu budući da je hrvatska znanstvena zajednica konkurentna na globalnoj razini. Zaposlenici *Genosa* najsnažnija su poruka mladim

i obrazovanim ljudima iz Lijepe Naše koji žele otići u inozemstvo kako takav odlazak nije potreban. Zaključno, osnivači ove privatne tvrtke imaju recept za bolju i sretniju Hrvatsku!

Laboratorij Laucova tima, konkurentan i u aktualnome EU programu *Horizon 2020*, posluje u svim fazama istraživanja, od temeljnih preko onih usmjerenih stjecanju znanja do razvoja proizvoda za široku upotrebu. Danas su genetički testovi iz *Genosa* dostupni u ljekarnama, što genetičko testiranje u Hrvatskoj čini snažnim uporištem za razvoj personalizirane medicine. Ova privatna tvrtka ovjenčana je u domaćoj i međunarodnoj javnosti mnogobrojnim priznanjima. Proljetos je Laucov laboratorij proglašen najpoželjnijim mjestom za rad znanstvenika na svijetu u velikom istraživanju časopisa *The Scientist*, koje je propitivalo poslovnu klimu planetarnih centara izvrsnosti u 240 zemalja. Stiglo je zatim i priznanje od naše poslovne zajednice, koja je *Genos* izabrala za najinovativniju malu tvrtku u Hrvatskoj. Lani je poslovni uspjeh tog laboratorija okrunjen Poveljom Republike Hrvatske prigodom Dana državnosti za doprinos razvitku privatnoga sektora. Uskoro će *Genos* plasirati novi test *PrenaTest* kojim se analizom krvi majke može prenatalno i neinvazivno utvrditi poremećaj broja kromosoma ploda u utrobi. Uspjeh *Genosa* temelji se na vještom ulaganju u istraživanje i razvoj te usavršavanje djelatnika.

Uz to, šef *Genosa* Gordan Lauc obnaša od 2015. do 2017. dužnost predsjednika *International Organization for Glycoscience*. IGO je vodeća organizacija za proučavanje glikokonjugata koja okuplja istraživače iz 30 zemalja sa svih kontinenata. U tom je smislu poduzetnik u nanoznanosti Gordan Lauc pozvao svjetske stručnjake u Hrvatsku na 23. Glyco, tj. bienalni kongres te međunarodne organizacije (www.glyco23.org), koji će se održati u Splitu od 15. do 20. rujna 2015. ■

ENG The *Genos* molecular genetics laboratory in Zagreb is an example of the successful use of European Union funds. J. Katainen, the European Commission Vice-president feels that this privately owned laboratory is one of the true business ventures that the current EU investment plan is working to support in Croatia. *Genos* was founded by Gordan Lauc DSc.

Sporazum Obrtničke komore Rheinhesen i Obrtničke komore Zagreb

Više od 130 gostiju iz diplomacije, politike i gospodarstva nazočilo je u Mainzu 20. veljače u Industrijskoj i trgovinskoj komori Rheinhesen potpisivanju Sporazuma o suradnji

Svečano potpisivanje Sporazuma o suradnji

Gosti godišnjeg prijema Hrvatskog gospodarskog saveza u Njemačkoj

Tekst: Uredništvo (izvor KWVD) Foto: KWVD

Ovogodišnji prijem Hrvatskoga gospodarskog saveza u Njemačkoj (*Kroatische Wirtschaftsvereinigung*) bio je posebno značajan. Više od 130 gostiju iz diplomacije, politike i gospodarstva nazočilo je u Mainzu 20. veljače u Industrijskoj i trgovinskoj komori Rheinhesen (IHK) potpisivanju Sporazuma o suradnji između Obrtničke komore Rheinhesen i Obrtničke komore Zagreb.

Samo iz Zagreba pristiglo je 20 predstavnika Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Zavoda za zapošljavanje Zagreb te Obrtničke komore Zagreb. Govornici večeri bili su predsjednik Hrvatskoga gospodarskog saveza u Njemačkoj Mario Šušak, Oliver Burghardt, voditelj odjela za međunarodne poslove IHK te dr. sc. Sandra Švaljek, zamjenica zagrebačkoga gradonačelnika koja sada obnaša funkciju gradonačelnika.

Tužan događaj prethodio je ovom

skupu. Na početku godišnjega prijema Hrvatski gospodarski savez prisjetio se minutom šutnje dr. Haralda Augtera (počasnoga predsjednika IHK te počasnoga konzula RH i predsjednika Njemačko-hrvatskog društva), koji je prije 15 dana neočekivano nakon kratke bolesti preminuo u 68. godini života. Dr. Harald Augter bio je angažirani "graditelj mostova" u njemačko-hrvatskim gospodarskim odnosima te su njegove zasluge nemjerljive i zasigurno ih nećemo zaboraviti, rekao je Šušak.

POSTUHMNO PRIZNANJE DR. AUGTERU

Uprava Hrvatskoga gospodarskog saveza odlučila je u svibnju prošle godine da će od 2015. dodijeliti svake godine na godišnjem prijemu priznanje za angažman u njemačko-hrvatskim gospodarskim odnosima. Prvo priznanje posthumno je dodijeljeno dr. Augteru.

Mario Šušak osvrnuo se u svom govoru na proteklu godinu te na izgled za tekuću godinu. "Hrvatska u protekli

godinama nije napravila uvijek sve kako treba, no svjesna je svojih pogrešaka. Nesporno je da zemlja ima golemi potencijal, no u ovom trenutku predstavlja još uvijek veliki izazov koji se u svakom slučaju isplati prihvatiti", rekao je Šušak.

SVE MASOVNIJE ISELJAVANJE HRVATA

Pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji Njemačka je obećala Hrvatskoj slobodu kretanja radnika. To znači da radnik iz Hrvatske smije raditi u Njemačkoj. Prema podacima iz Središnjega ureda za posredovanje poslova od 1. srpnja 2013. ukupno je 36.674 Hrvata zatražilo radnu dozvolu u Njemačkoj. Samo u 2014. godini zatraženo je 29.199 radnih dozvola. U ovo nisu uračunati bračni partneri ni visokokvalificirani radnici, kao ni oni koji obavljaju samostalnu djelatnost. Prema procjeni Hrvatskoga gospodarskog saveza, od pristupanja Europskoj uniji više od 60.000 Hrvata doselilo se u Njemačku, istaknuo je Šušak.

Krajnje je vrijeme da se shvati da

ključ novih radnih mjesta nije država, nego privatne inicijative odnosno poduzeća. Jednako tako potrebno je poboljšati investicijsku klimu i aktivno otvarati nova tržišta. No, temeljna usmjerenost je na vanjsku trgovinu. Kako bi se ostvarili svi ti ciljevi, odnosno postigla konkurentnost, potrebni su prije svega dobro i kvalitetno obrazovanje, razvoj znanosti i istraživački rad! Ovdje se u prvome redu misli i na praksu tijekom obrazovanja! Hrvatski gospodarski savez tu je već godinama vrijedan partner u njemačko-hrvatskim gospodarskim odnosima, rekao je Šušak.

ZAJEDNIČKI CILJEVI

Šušak je posebno istaknuo i posjet delegacije iz Zagreba. Program je već prijedno bio vrlo ispunjen, od prijema kod gradonačelnika grada Mainza do obilaska spalionice smeća i Centra za strukovno obrazovanje Obrtničke komore Rheinhessen, IHK te kuće Mainz-Zagreb. Hrvatska strana po uzoru na njemački model planira izgradnju Centra za strukovno obrazovanje i tehnologiju u Zagrebu tako da bi partnerstvo s Obrtničkom komorom Rheinhessen od početka profitiralo od velikog transfera znanja.

Vrhunac večeri bilo je potpisivanje Sporazuma o suradnji između Obrtničke komore Rheinhessen i Obrtničke komore Zagreb. Voditelj odjela za međunarodne poslove IHK, Oliver Burghardt, osvrnuo se na njemačka poduzeća koja već uspješno posluju u Hrvatskoj i na dugogodišnju iznimno dobru suradnju svih institucija. Posebno je istaknuo za-

Uprava Hrvatskog gospodarskog saveza u Njemačkoj s dr. Sandrom Švaljek

O Hrvatskome gospodarskom savezu

Hrvatski gospodarski savez (KWVD) osnovan je 2007. godine i ima sjedište u Frankfurtu na Majni. Cilj Hrvatskoga gospodarskog saveza je poduzećima na njemačko-hrvatskome gospodarskom prostoru olakšati ulazak na tržište te rast i radna mjesta. Savez pruža aktivno savjetovanje tvrtkama i prati klusterske strategije naseljavanja. Kao savjetodavno i uslužno mjesto za poduzeća, investitore i privatne poduzetnike podupire tvrtke u postizanju uspješnih koraka do pokretanja poslovanja na njemačko-hrvatskome gospodarskom prostoru. Neovisno o veličini poduzeća i branši, Savez pruža pristup informacijama, institucijama i kontaktima te osigurava tvrtkama nesmetan ulazak na tržište.

sluge dr. Augtera u njemačko-hrvatskim poslovnim odnosima.

Dr. Sandra Švaljek u svome pozdravnom govoru napomenula je da je potpisivanje Sporazuma o suradnji dviju komora sljedeći važan korak za budućnost te snažna potpora obrtu i industriji odnosno cijelom gospodarstvu. "Vjerujem da će međusobna gospodarska suradnja, poštovanje i prihvaćanje ideja i projekata biti vrlo uspješni te da ćemo moći biti ponosni na profesionalna rješenja i učinkovitost. Zajednički cilj nam je podizanje standarda života naših građana, a Sporazum o suradnji naš je alat kojim ćemo pokazati sposobnost u rješavanju gospodarskih pitanja", napomenula je dr. Švaljek.

U Zagrebu će se uskoro otvoriti prvi Centar za poduzetništvo koji će nuditi besplatnu stručnu pomoć poduzetnicima na mnogim područjima njihova poslovanja. U tom *one-stop-shopu* i inozemni investitori dobit će konkretne i točne informacije o svim pitanjima, vrsti potpore različitih institucija te o povoljnom kreditiranju od razvojnih banaka. Centar će nuditi i mogućnosti usavršavanja i savjetovanja. Istodobno će Centar biti sasta-

jalište za umrežavanje i razmjenu ideja. Drugim riječima, Centar treba poboljšati poduzetničku klimu grada Zagreba.

IZGRADNJA MODERNOGA CENTRA OBRAZOVANJA

Nakon pozdravnih govora uslijedilo je svečano potpisivanje Sporazuma o suradnji između Obrtničke komore Rheinhessen i Obrtničke komore Zagreb. Uz savjetovanja hrvatskih partnera o izgradnji modernoga centra obrazovanja, u središtu Sporazuma nalazi se prije svega suradnja na području dobivanja mlade radne snage i stručnjaka. Sporazum o suradnji potpisali su Miroslav Čihak (zamjenik predsjednika Obrtničke komore Zagreb), Hans-Jörg Friese (predsjednik Obrtničke komore Rheinhessen) i dr. Stefan Zimmer (generalni direktor Obrtničke komore Rheinhessen).

U nastavku su gosti imali mogućnost druženja i razgovora do kasno u noć uz hrvatsko vino i hrvatske specijalitete. ■

ENG This year's reception organised by the Croatian Business Alliance in Germany in Mainz was marked by the signing of a cooperation agreement between the chambers of trades and crafts of Rheinhessen and Zagreb.

Dr. Harald Augter

Virtualno putovanje od Aljaske do Novoga Zelanda

Osam tematskih cjelina HIZ-a sadrži 32 autorska priloga koji sadržajno problematiziraju vrlo raznorodnu građu o hrvatskim zajednicama u prekooceanskim zemljama i EU susjedstvu

Tekst: **Diana Šimurina Šoufek**

Foto: **Snježana Radoš**

Ovogodišnji Matičin godišnjak 11. veljače u Zagrebu predstavili su ravnatelj HMI-ja mr. sc. Marin Knezović, prof. dr. sc. Željko Holjevac, dr. sc. Marijeta Rajković Iveta, etnologinja hrvatskih korijena iz Argentine Paola Gadže te urednica Vesna Kukavica. Promociju je moderirala voditeljica Matičina odsjeka iseljeničke baštine Ljerka Galic.

Hrvatski iseljenički zbornik 2015. sadrži 32 autorska priloga, a sadržajno, u 8 tematskih cjelina – uz sažetke na španjolskome i engleskome jeziku – povezuje 30 zemalja svijeta i 4 kontinenta. Već tradicionalne tematske cjeline *Znaci vremena*, *Kroatistički obzori*, *Mostovi*, *Povjesnica*, *Baština*, *Duhovnost*, *Znanost* i *Nove knjige* problematiziraju vrlo raznorodnu građu o hrvatskim zajednicama u prekooceanskim zemljama i EU susjedstvu.

ISELJENIŠTVO IZ BUENOS AIRESA I ROSARIJA

Zbornik u žarište interesa ove godine uvodi hrvatsko iseljeničtvo iz Buenos Airesa i Rosarija, donoseći migrantska iskustva u oba smjera koja su značajni

Matičin godišnjak predstavili su prof. dr. sc. Željko Holjevac, dr. sc. Marijeta Rajković Iveta, mr. sc. Marin Knezović, dipl. etn. Paola Gadže te urednica Vesna Kukavica, a moderirala Ljerka Galic

opisale ovogodišnje promotorice Zbornika Marijeta Rajković Iveta i Paola Gadže. Dosad nepoznata stradanja Hrvata za australske zlatne groznice opisao je Walter F. Lalic, njemački epilog olovnih vremena Gojko Borić, a useljeničke stigme našijenaca u Južnoj Australiji Vesna Drapac. Nadalje, pregled prošlogodišnjih kulturnih događaja u domovini, uz portret književnice Irene Vrkljan, dala je Helena Sablić Tomić. Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske – središnje

upravno tijelo RH za odnose s Hrvatima izvan domovine – predstavili su Milan Bošnjak i Žana Čorić, a 3. hrvatske svjetske igre – projekt HSK Ivana Rora. Tomislav Žigmanov suvereno izvještava o glavnim kulturnim obilježjima suvremene hrvatske zajednice u Vojvodini. Lidija Cvikić, Lada Kanajet Šimić i Tamara Turza Bogdan autorice su napisale o hrvatskim izvandomovinskim školama Amerike i Kanade – HIŠAK-u. O prozi Nede Mirande Blažević Krietzman iz SAD-a piše Denis Derk, a Sanja Vulić o amsterdamskim vinjetama pjesnikinje Sanje Percele.

O čileanskome dramatičaru, redatelju i glumcu Domingu Mihoviloviću Rajčeviću Tessieru piše hispanistica Željka Lovrenčić, a australsku *Croatian Studies Foundation* (1984.) predstavlja Luka Budak, ravnatelj HS-a na Sveučilištu Macquarie. O književniku, jezikoslovcu i političaru Ivanu Mažuraniću (1814. - 1890.) piše Marijan Lipovac, a Estela Banov o putopisu Ante Tresića

Promocija Zbornika bila je vrlo dobro posjećena

Vesna Kukavica,
urednica Zbornika

Dr. sc. Jelena Šesnić,
mag. Marija Galić i
urednica Vesna Kukavica

Pavičića pod naslovom "Preko Atlantika do Pacifika. Život Hrvata u Sjevernoj Americi – putopisna, estetska, ekonomska i politička promatranja". Narodni sabor u Chicagu 1915. tema je povjesničara Ivana Čizmića. Isječke iz prošlosti Hrvatske bratske zajednice, nakon 120 godina djelovanja, donosi Tihomir Telišman. O publicističkoj ostavštini Karla Mirtha govori napis Ive Buljan. Profesor na prvoj Katedri hrvatskoga jezika i kulture na Sveučilištu Waterloo u Kanadi Vinko Grubišić piše o prijateljstvu i suradnji s književnikom, urednikom Hrvatske revije Vinkom Nikolićem. Janko Herak u svom članku sabire nove leksi-kografske prinose o vrhunskim hrvatskim znanstvenicima iz iseljeničtva. O novim knjigama u zborniku pišu Željko Holjevac *Constructing Yugoslavia: A Transnational History* Vesne Drapac, a

o knjizi *Gradišćanskohrvatske panonske teme* Roberta Hajszana, u izdanju HMI-ja, Vesna Kukavica.

SUVREMENA MOBILNOST

Zbornik 2015. obuhvaća radove 35 autora, a među već spomenutima i članke Bože Skoke, Davora Gjenera, Marine Gabelice, Antonije Zaradije Kiš, Dražena Klinčića, Ivana Goluba, Marina Ivanovića i Tanje Rudež. Urednica Vesna Kukavica dosad je uredila 16 svezaka Matičina ljetopisa, koji obuhvaćaju 6.440 stranica i u kojima je objavljivalo 512 autora. U svome obraćanju prisutnima istaknula je kako su istraživanja i članci autora za nju iznimno poticajni za vir-

tualno putovanje od Aljaske do Ognjene zemlje, juga Afrike te Australije i Novog Zelanda. Zbornik, kaže Kukavica, obiluje zanimljivim životnim pričama hrvatskih iseljenika i povratnika, a potka svakog priloga zrcali u pojedinačnim sudbinama dvije pojave: suvremenu mobilnost hrvatskih građana s jedne strane te, s druge strane, migrantske prakse 21. stoljeća - znanstvenika, umjetnika, ali i običnih pečalbara. Posebna pozornost u izboru kulturnih i duhovnih sadržaja iz domovine usmjerena je na digitaliziranu kulturnu baštinu RH koja se može pretraživati online, hrvatsku dječju književnost dostupnu na novim medijima i Internetu te jezičnim tehnologijama. ■

ENG The 2015 Croatian Emigrant Almanac was presented in Zagreb. Its eight topical sections offer 32 articles that delve into a great diversity of material on the Croatian communities in overseas countries and our European neighbourhood.

ISELJENIČKA VIJEST

POVRATAK SLIKARA KREKOVIĆA U LIKU

GOSPIĆ - Zahvaljujući suradnji Muzeja Like i Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba 10. veljače Vesna Bunčić, direktorica Muzeja, potpisala je ugovor s Darkom Ivićem, predstavnikom Hrvatskoga restauratorskog zavoda o preuzimanju, odnosno o trajnoj pohrani, 33 ulja na platnu hrvatskoga

iseljenika slikara Kristijana Krekovića.

Sve je počelo prije četiri godine prilikom obilježavanja 110. obljetnice slikarove smrti, čiji je otac Roko rođeni Perušićanin. Tada je Ljerka Galic, rukovoditeljica Odsjeka iseljeničke baštine HMI-ja, organizirala izložbu Krekovićevih radova u Zagrebu i Gospiću. - Kada sam bila na otvorenju izložbe u Gospiću, svaki drugi posjetitelj bio je Kreković - kaže Galic te dodaje da je slike novoj Hrvatskoj za kojom je tako čeznuo njezin suprug Kristijan darovala njegova supruga. Odlučeno je da dio radova završi i u Lici pa je kontaktirano čelništvo Općine Perušić, a načelnik Ivan Turić dao je potporu toj inicijativi te će zbirka slika uskoro biti postavljena kao trajna izložba Kristijana Krekovića u općinskoj zgradi. Stjecajem okolnosti dogodilo se to u susret njegovu rođendanu. Naime, Kristijan je rođen 28. veljače 1901. godine, a protjeran je iz Jugoslavije nakon 1945. godine te je završio u dalekome Peruu. Tamo je postao cijenjeni slikar portretist. Saznali smo da je zbog tolike čežnje za Hrvatskom prilikom slikanja poznatih ličnosti iz daleke prošlosti Perua, za tamošnju vladu, na odjeću tih ličnosti stavljao hrvatsku šahovnicu. (Marko Čuljat)

Naftu u Teksasu otkrio je Splićanin

Jedan od ciljeva splitske voditeljice HMI-ja prilikom posjeta Teksasu bio je povezivanje fakulteta Splita i Houstona, na čemu se radilo zajedno s Philipom Berquistom, počasnim konzulom RH u Houstonu

Tekst: Branka Bezić Filipović

Bilo je to daleke 1901. godine kada je Anthony Lucas tvrdio, unatoč skepticizmu okoline, da u Teksasu ima nafte. Otkrio je prvo i najveće nalazište u toj američkoj državi, a na spomeniku podignutom njemu u čast, u gradu Beaumontu blizu Houstona, piše kako je *Lucasova zasluga što je pronalaskom nafte promijenio tijek povijesti i uveo Teksas u industrijalizaciju i naftnu eru, a s tim i cijelu Ameriku pretvorio u velesilu.*

Anthony Lucas rođen je u Splitu kao Ante Lucić 1855. godine. Bio je sin brodograditelja Frane Lucića s Hvara, koji je s rodnog otoka najprije otišao u Split, a zatim u Trst. Ante je nakon završene srednje škole studirao u Grazu na Politehnici gdje mu je kolega bio Nikola Tesla. Nakon studija prijavio se u austro-ugarsku mornaricu i došao je do čina poručnika. Zbog nekog nemilog događaja vezanog uz njegovu nacio-

Članovi Hrvatskog društva Lone star koji su ispekli janje povodom Superbowla

nalnost odlučio je uzeti šest mjeseci dopusta i otići stricu u Ameriku. Stric mu je, u međuvremenu, prezime Lucić promijenio u Lucas, da mu bude lakše, pa je to isto učinio i Ante. Nedugo zatim oženio se s Caroline Fitzgerald te skrasio u Washingtonu gdje je započeo svoju inženjersku karijeru. Posao ga je doveo u Teksas i tamo je našao nepobitne dokaze o postojanju nafte na tom području, što je potvrdio na bušotini Spindletop, koja nosi naziv *Lucas Gusher* odnosno Lucasovo nalazište. Dalek je bio put od rodnoga mu Splita do naftnih polja Teksasa, a Lucas je svoj život završio u Washingtonu gdje je i pokopan 1921. godine.

POVEZIVANJE FAKULTETA

Dalmatinci su bili prvi Hrvati koji su naselili područje oko Houstona, zapravo primorski pojas, a tamo su došli iz Louisianne. U novije vrijeme Houston je privukao stručnjake svih profila jer je poznat sveučilišni centar, kao i medicinski, a tu i NASA ima svoje sjedište. Od

liječnika, u Houstonu je nekada živio dr. Luka Milas, nositelj ugledne zlatne medalje Američkog društva za terapijsku radiologiju i onkologiju, gdje je bio predstojnik Odjela za eksperimentalnu radijacijsku onkologiju na Centru za tumo-

Philip Berquist, počasni konzul RH u Houstonu

Poduzetnici Tanya Posavatz i Juraj Balta

re MD Anderson pri Sveučilištu Teksas.

Jedan od ciljeva splitske voditeljice HMI-ja prilikom posjeta Teksasu, ovoga puta, bio je povezivanje fakulteta Splita i Houstona, na čemu se radilo zajedno s Philipom Berquistom, počasnim konzulom RH u Houstonu. Kako bismo povezali splitski FESB i Pomorski fakultet imali smo razgovore na Texas A&M Universityju čiji je dekan dr. Michael Benedik, unuk zagrebačkog arhitekta Slavka Benedika, graditelja najljepših secesijskih vila naše metropole. Katedru sociologije drži prof. dr. Stjepan Meštrović, unuk kipara Ivana Meštrovića. Budući da postoji želja povezivanja umjetničkih studija, posjetili smo i *University of St. Thomas* te popričali s dekanom dr. Ulysesom Balderasom. On je pokazao zanimanje za studij dramske umjetnosti te društvene znanosti. Sastanci su obavljani i na *University of Houston* s dr. Williamom Floresom i njegovim timom te na *Moore School of Music* i dekanom Andrewom Davisom pa već za mjesec dana možemo očekivati njegove predstavnike u Splitu.

HRVATSKA DRUŠTVA I POSLOVNI LJUDI

U Houstonu djeluje hrvatsko društvo *Lone Star Croatian Club*, koji njeguje hrvatsku baštinu i običaje te ima svoju folklornu skupinu, a djeca uče hrvatski jezik. Svaki razlog za okupljanje je dobar pa su se prvu subotu u veljači svi našli kako bi pogledali veliko finale američkoga nogometa tzv. *Super Bowl*. S ponosom se isticalo da su treneri obje momčadi hrvatskog podrijetla i to Pete Carroll iz Seattle Seahawksa te Bill Belichick iz pobjedničkoga New England Patriotsa. Osim njih, sudac na terenu bio je Bill Vinnovich, također hrvatskih korijena, kao i igrač Patriotsa Robert Ninkovich. U klubu su ocijenili da je toliku radost najprimjernije proslaviti uz pečeno janje.

Nakon Houstona slijedio je odlazak u Austin, glavni grad Teksasa, na sastanak sa Sarah Eckhart, novoizabranom prvom damom kotara Travis. Razgovori su bili usmjereni na otvaranje poslova između kotara Travis i Splitsko-dalmatinske županije te eventualnog bratimljenja ako to bude prirodni slijed stvari.

U Austinu ima i hrvatskih poslovnih ljudi. Jedan od njih je John Obilinović iz čileanskoga grada Antofagaste, koji se

Tonko Vuko i Vlatko Granić, košarkaši na studiju u Weatherford Collegeu

Stjepan Meštrović s kćerkom Iva, studenticom na Oxfordu

Michael Benedik, dekan Texas A&M University

bavi trgovinom čileanskim vinima. Diplomirao je na *University of Texas* u Austinu, a sin je Johna Obilinovića sr., dugogodišnjega predsjednika Hrvatskog društva Sokol u Antofagasti.

HRVATI U DALLASU

U Austin se doselio i Jurica Balta iz Našice, i to preko Los Angelesa, a njegova tvrtka je *Lifetime Media Group*, koja se bavi web dizajnom i online marketingom. Svoj posao tu je razgranala i Tanya Posavatz koja organizira domjenke i vjenčanja. U naselju Pflugerville u blizini Austina živi mala zajednica bosanskih Hrvata, a uočljiva je krojačka radnja *Croata Design* vlasnice Ivke Krstanović.

Odlazak u Dallas bio je prilika za po-

Don Mate Bižaca i Hrvati iz Fort Wortha

Croatia Design, krojačnica u Pflugervilleu pokraj Austina

Branka Bezić Filipović s Bojanom Vukovićem u Houstonu

Adriatica Village

vezivanje s još jednom hrvatskom zajednicom s kojom do sada nismo bili u kontaktu, a koja se okuplja u kvu *St. Mary of Assumption* u susjednom Fort Worthu. Misu na hrvatskome jeziku dolazi im držati don Mate Bižaca, svećenik koji pokriva mnogobrojne američke gradove. Nakon mise Hrvati se druže u crkvenoj dvorani. Budući da se okupljaju već šest godina, želja im je izgraditi vlastitu kapelicu i posvetiti je Gospi od Međugorja kako više ne bi bili gosti u američkim crkvama. Svjesni su da za to treba novca pa će rado prihvatiti donacije sa svih strana svijeta. Također traže prostor za

osnivanje hrvatskog društva. S njima su se zatekli i Tonko Vuko i Vlatko Granić, nekadašnji košarkaši KK Split, a sada studenti *Weatherford Collegea*.

U blizini Dallasa, u gradiću Plano, živi obitelj Pavić koja podrijetlo vuče iz okolice Makarske. Njihovi preci su, poput većine s tog područja, otišli na Novi Zeland. Tamo su se rodili supružnici Teresa i Gordon Pavich. Teresa je kao djevojka bila miss Jugoslavenskoga kluba u Aucklandu, osamdesetih godina prošlog stoljeća. Posao ih je doveo u Ameriku i sada žive u sjevernom Teksasu s troje djece.

ADRIATICA VILLAGE

U blizini Dallasa, u naselju McKinney uz jezero Stonebridge, postoji *Adriatica Village*. Naselje se smatra prototipom najrevolucionarnijeg koncepta u razvoju nekretnina. Tvorac i investitor tih urbanih vila u stilu neoretroizma je Amerikanac Jeffroy Blackard. On je putujući po svijetu i proučavajući razvoj ruralnih i urbanih sredina došao na ideju kako treba izgledati jedno funkcionalno

i ekonomski samostalno naselje. Vile su replika starih dalmatinskih kuća s potpunim komforom iznutra. S Brača su doneseni neki autentični komadi poput zvona, a ulice se zovu Mediteranska, Dalmatinska i Istina. Unatoč cijeni od milijun dolara, prodaja ide odlično. Jeffroy Blackard ne krije svoje oduševljenje dalmatinskom obalom i arhitekturom. Zbog toga je, kako je sam rekao, izgradio naselje *Adriatica Village* inspirirano Supetrom i našoj domovini u čast.

Povratak u Houston značio je odlazak na još nekoliko sastanaka koje je organizirao počasni konzul Philip Berquist pa smo tako bili primljeni i u grupaciju *Great Houston Partnership* koja djeluje kao gospodarska komora, o čemu nam je sve ispričao Bojan Vuković. U Teksasu žele hrvatske proizvode, ali vlada mišljenje da postoji strah od izvoza i poslovanja s Amerikom. Nadam se da ćemo ih u to razuvjeriti nakon povezivanja sa Split-sko-dalmatinskom županijom, splitskim poslovnim ljudima i fakultetima. Baš na tim poljima treba pojačati veze hrvatskih iseljenika s domovinom. ■

Teressa i Gordon Pavich, Hrvati iz Novog Zelanda u Teksasu

ENG One of the objectives of the head of the Split branch office of the CHF during her visit to Texas was to create links between the universities in Split and Houston – she was joined in the effort by Croatian honorary consul in Houston Philip Berquist.

"I poslije nas ostaje ljubav"

Izbor iz djela nekoliko desetaka istaknutih hrvatskih pjesnika druge polovice 20. i početka 21. stoljeća u prijevodu na talijanski jezik Lipovac Gatti objavio je 2014. nakladnik Hefti iz Milana, koji više od 20 godina u Italiji izdaje značajna djela hrvatskih autora

Tekst: **Uredništvo (izvor Hina)**

Snimke: **Hina, Nives Gajdobranski**

Suvremeno hrvatsko pjesništvo obuhvaća široku paletu najrazličitijih poetskih osobnosti čiji je jedan dio obuhvaćen antologijom po izboru Marine Lipovac Gatti, objavljenom prošle godine na talijanskome jeziku te predstavljen talijanskoj publici pod naslovom "E dopo di noi resta l'amore" (I poslije nas ostaje ljubav).

Zbirka je predstavljena 24. veljače u Zagrebu u sklopu manifestacije Dani otvorenih vrata Nacionalne i sveučilišne knjižnice (NSK) u Zagrebu. Izbor iz djela nekoliko desetaka istaknutih hrvatskih pjesnika druge polovice 20. i početka 21. stoljeća u prijevodu na talijanski jezik Lipovac Gatti objavio je 2014. nakladnik Hefti iz Milana, koji više od 20 godina u Italiji izdaje značajna djela hrvatskih autora.

Na značaj pojavljivanja te knjige i važnost upoznavanja talijanske čitateljske publike s radovima najistaknutijih hrvatskih pjesnika i književnika posljed-

Marina Lipovac Gatti, Tonko Maroević i Snježana Hefti

njih pedesetak godina upozorio je na predstavljanju u atriju NSK akademik Tonko Maroević, jedan od pjesnika obuhvaćenih antologijom i autor predgovora knjizi.

Istaknuo je da je hrvatska poezija u Italiji "počela živjeti u krugovima", šireći se radom Lipovac Gatti, koja zajedno s nakladnikom Hefti već desetljećima djeluje kao "svojevrsni hrvatski kulturni ataše" u Italiji. "Time je hrvatskim književnicima omogućen ulazak u talijanski kulturni prostor bez kompleksa manje vrijednosti", rekao je Maroević. "Kao svaka antologija, i ova je pristrana, a rađajući je Lipovac Gatti pokazala je ljubav, kompetenciju i vladanje talijanskim jezikom", napomenuo je.

Autorica knjige Marina Lipovac Gatti, kojoj je to treća antologija hrvatskog pjesništva u Italiji, zahvalila je svima koji su joj pomogli u realizaciji te knjige, a posebno samim autorima koji su joj nesebično slali svoje najnovije radove. "Prevoditi poeziju na talijanski jezik za mene je poput povratka kući. To je put iz Milana u Zagreb koji mi omogućuje da povedem sa sobom sve one koji čitaju i razumiju te pjesme", rekla je.

Pjesnike je željela zastupiti s najvećim mogućim brojem pjesama pa je tako

na više od 500 stranica tiskanoga teksta predstavljen 41 autor, od Vesne Parun, Jure Kaštelana, Nikole Miličevića, Zvonimira Goloba, Ivana Slamniga i Vlade Gotovca, do Arsena Dedića, Igora Zidića, Ivana Goluba, Vesne Krmpotić, Antuna Šoljana, Danijela Dragojevića, Marije Čudine, Tonka Maroevića, Luka Paljetka, Tatjane Gromače, Ivane Simić-Bodrožić i Borisa Marune, po čijoj je poeziji antologija i dobila naslov. Njihovo poetsko stvaralaštvo nudi bogat presjek različitih estetskih i etičkih pozicija prisutnih u hrvatskom pjesništvu tijekom pola stoljeća, od osjećaja društvene obveze do lirske čistoće, intimnih elegija i domoljubnih oda, do metafizičkih lamentacija i stihova razigrane kombinatorike.

Nakladnica Snježana Hefti istaknula je kako je ta knjiga odraz ljubavi prema hrvatskome jeziku, kulturi i stvaralaštvu. "Odlučili smo se za književnike koji su hrvatski suvremeni klasici, čime smo željeli pokazati da i mi imamo što reći", rekla je hrvatska iseljenica u Italiji Snježana Hefti. ■

ENG Publisher Hefti of Milan has released a selection of the works of many prominent Croatian poets translated into Italian by Lipovac Gatti. For over twenty years Hefti has published the major works of Croatian authors.

Hrvatska iseljenica Snježana Hefti i Ljerkica Galic iz HMI bile su organizatorice izložbe "Ivan/Juan Vucetich" u Milanu 2009.

Matičino priznanje Robertu Hajszanu Panonskome

Kolokvij je organiziran u povodu 35. obljetnice djelovanja povjesničara i filologa Roberta Hajszana iz Pinkovca u južnom Gradišću. Istodobno je promovirana i istoimena Hajszanova knjiga, koja je prošle godine izašla u nakladi HMI-ja

Tekst: **Diana Šimurina-Šoufek** Foto: **Snježana Radoš**

Mini znanstveni kolokvij nazvan *Gradišćansko-hrvatske panonske teme* održan je 16. veljače u organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu. Sudionike skupa dr. sc. Željka Holjevca s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, dr. sc. Sanju Vulić sa zagrebačkih Hrvatskih studija i dr. sc. Roberta Hajszana iz Panonskoga instituta u Pinkovcu pozdravila je Ljerka Galic, rukovoditeljica Odsjeka za iseljeničku baštinu HMI-ja.

Najavljeni govornici, dr. sc. Tomislav Jelić s temom *Demografske značajke Gradišća i prinosi dr. sc. Roberta Hajszana društvenom i kulturnom životu južnoga Gradišća* i ravnatelj Matice mr. sc. Marin Knezović, izostali su zbog opravdanih razloga.

POPULARIZIRANJE TEMATIKE HRVATSKIH MANJINSKIH ZAJEDNICA

Skup je započeo u prijateljskoj atmosferi nazočnih znanstvenika, Matičinih suradnika, poštovatelja postignuća dr.

sc. Roberta Hajszana, predstavnika medija, dr. Jasmine Kovačević-Čavlović i profesorica Biserke Lukan te Dubravke Severinski iz Državnoga ureda za Hrvate izvan RH i domaćina.

Program kolokvija, uz informacijski zanimljive i znanstveno argumentirane napomene moderatorice Vesne Kukavice, obuhvatio je izlaganja *Studije iz južnoga Gradišća u autorskoj obradi dr. sc. Roberta Hajszana* dr. sc. Željka Holjevca, *Uloga*

Panonskoga ljetopisa na panonskome prostoru i odabrane filološke teme dr. sc. Sanje Vulić i *Izazovi kulturno-prosvjetnog stvaralaštva u manjinskoj zajednici* dr. sc. Roberta Hajszana. Nastojanja hrvatskih znanstvenika različitih humanističkih profila da interdisciplinarno populariziraju tematiku hrvatskih manjinskih zajednica iz srednje i jugoistočne Europe, čiji su pripadnici pet stoljeća aktivni dionici više-kulturnih sredina, ovim kolokvijem predstavljena su široj javnosti, što je i bila intencija organizatora.

Kolokvij izabranih gradišćansko-hrvatskih panonskih tema organiziran je u povodu značajne obljetnice svekolikog djelovanja povjesničara i filologa Roberta Hajszana. Istodobno je promovirana i istoimena Haj-

szanova knjiga, koja je prošle godine izašla u nakladi Hrvatske matice iseljenika. Knjiga sadrži jedanaest priloga (studija, feljtona i refleksija) koje je autor objelodanjivao u recentnoj srednjoeuropskoj periodici u više zemalja.

PLODAN JEZIKOSLOVAC I POVJESNIČAR

Robert Hajszan Panonski (1948.) gradišćanskohrvatski je jezikoslovac i povjesničar, autor više knjiga i znanstvenih radova, koji živi u Pinkovcu, u južnom Gradišću u Austriji. U Pinkovcu je 1993. godine utemeljio Panonski institut te pokrenuo *Panonski ljetopis* i *Panonski list*, koje i uređuje. Poznat je i kao priređivač školskih priručnika i udžbenika, samostalnih zbirki pjesama, zbornika i antologija suvremenoga hrvatskog pjesništva. Među objavljenim djelima treba spomenuti: *Ignac Horvat* (1979.), *Pinkovski Hrvati* (1983.), *Gradišćanski Hrvati na Batthyányjevoj gospođini Novi Grad* (1986.), *Die Kroaten der Herrschaft Güssing* (1991.), *Die Bevölkerung der Herrschaft Rechnitz-Schlaining im 16. Jahrhundert* (1992.), i druga. Hajszanov rad na planu skupljanja, proučavanja i objelodanjivanja gradišćanskohrvatske građe od iznimne je važnosti ne samo za kulturološku povijest hrvatske manjine, poglavito na prostoru današnje Austrije, Mađarske, Slovačke i Češke, već je to iznimno važno i domovinskim filolozima i povjesničarima koji se sustavno bave proučavanjem i istraživanjem polutisućljetnoga života gradišćanskih Hrvata izvan matice.

U ime ravnatelja Hrvatske matice iseljenika priznanje Robertu Hajszanu Panonskome za 35 godina uspješnoga publicističkog, prosvjetnog i kulturnog rada te utemeljenje Panonskoga instituta u Pinkovcu/Güttenbachu u saveznoj austrijskoj pokrajini Gradišće/Burgenland uručila je Ljerka Galic. Dobitnik je srdačno zahvalio na Matičinu priznanju i izrazio želju da se njegova dugogodišnja suradnja sa Zagrebom nastavi i nadalje. ■

Ljerka Galic
uručuje priznanje
Robertu Hajszanu

ENG A mini symposium under the moniker *Concerning Gradišće Croatian Pannonia* was staged on the 16th of February by organiser the Croatian Heritage Foundation of Zagreb to mark the 35th anniversary of the work of historian and philologist Robert Hajszan of Austria's Gradišće (Burgenland) region.

21. DANI HRVATSKOGA PUČKOG TEATRA U HERCEGOVCU

HERCEGOVAC - Pred prepunom dvoranom Hrvatskoga seljačkog doma u Hercegovcu i ove godine, od 27. do 28. veljače, nastavila se lijepa tradicija održavanja Dana pučkoga teatra i to 21. godinu zaredom. Nastupile su kazališne grupe Hrvata iz Slovačke koje okupljaju glumce iz Hrvatskoga Jandrofa i Čunova, somborski HKUD "Vladimir Nazor" iz Vojvodine, HAK Travnik iz BiH, "Picollo teatar" iz Starigrada na Hvaru i domaćin - Pučka scena Hrvatske čitaonice Hercegovac. Organizator je bila Hrvatska čitaonica Hercegovac, čija se predsjednica Zrinka Cjetović iskazala dobrom organizacijom, suorganizator Hrvatska matica iseljenika, a pokrovitelji Ministarstvo kulture RH, Bjelovarsko-bilogorska županija i Općina Hercegovac.

Poznata zagrebačka redateljica Nina Kleflin održala je kazališnu radionicu za sve sudionika dajući svoj stručni doprinos glumi i redateljskim ostvarenjima kazališnih amatera iz susjednih zemalja. Uz mnogobrojnu publiku koja redovito prati sve predstave ovoga festivala, na otvorenju su bili Đurđica Ištef Benšić, zamjenica župana Bjelovarsko-bilogorske županije, Boro Bašljan, načelnik Općine Hercegovac, Dubravka Severinski i Ivan Zeba, predstavnici Državnoga ureda za Hrvate izvan RH te Nives Antoljak i Marija Hećimović iz HMI-ja.

Mnogobrojne aktivne kazališne grupe u hrvatskim manjinskim zajednicama Austrije, Mađarske, Srbije i Slovačke te veliki entuzijizam domaćina daju nadu da Dani pučkoga teatra imaju i dalje lijepu perspektivu. (Marija Hećimović)

Nastavak izgradnje hrvatske kulturne autonomije

"Hrvatska zajednica jedna je od najvitalnijih i najjačih manjina u Mađarskoj zahvaljujući stotinama kulturnih djelatnika, članova manjinskih samouprava, intelektualaca, koji iz dana u dan rade na tome da se naš jezik i naša kultura očuvaju"

Razgovarala: **Marija Hećimović**

Donosimo razgovor s Ivanom Guganom, novim čelnim čovjekom hrvatske zajednice u Mađarskoj koji je u studenome prošle godine izabran za predsjednika Hrvatske državne samouprave. Gudan je rođen 1966. u Pečuhu, osnovnu školu pohađao je u Hrvatskoj osnovnoj školi u Pečuhu, a maturirao je u Hrvatskoj gimnaziji u Budimpešti 1985. Diplomirao je na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 1991. do 2014. zaposlen je na Mađarskoj televiziji, a od 2011. vodi kao odgovorni urednik Hrvatsku redakciju Mađarske televizije i Mađarskoga radija.

Čestitamo Vam na izboru za predsjednika Skupštine Hrvatske državne samouprave (HDS). Recite nam nešto o Vašim aktivnostima u hrvatskoj zajednici koje su prethodile izboru za predsjednika.

- Pune 23 godine sam kao urednik Mađarske televizije, a zatim i Mađarskoga radija obilazio hrvatska naselja, izvještavao s priredaba, predstavljao istaknute pojedince naše zajednice. Bio sam aktivan i u civilnoj sferi kao član predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj, predsjednik Udruge baranjskih Hrvata i tajnik Pečuškoga ogranka Matice hrvatske. Izbornik sam nogometne reprezentacije Hrvata u Mađarskoj.

Kako ocjenjujete prilike u kojima žive Hrvati u Mađarskoj?

- Kao nacionalna zajednica, Hrvati su dobro organizirani, uspješno su integrirani u društveno-politički život Mađarske. Hrvati u Mađarskoj se kao i ostali građani te države iz dana u dan suoča-

Ivan Gudan

vaju s teškom gospodarskom situacijom, pokušavaju se prilagoditi izazovima 21. stoljeća, ali im je važno očuvanje materinskoga jezika i kulture.

HDS u svojoj nadležnosti ima određene ustanove i tvrtke. Kako ocjenjujete njihovu ulogu u životu hrvatske zajednice te što od njih očekujete u budućnosti?

- U nadležnosti imamo obrazovne, kulturne, znanstvene i medijske ustanove. Posebnu važnost imaju obrazovna središta jer se tijekom godina potvrdilo da

se učenici tih škola socijaliziraju u hrvatskome duhu i zatim aktivnije sudjeluju u kulturnom, političkom i društvenom životu Hrvata u Mađarskoj. Naše kulturne ustanove okupljaju ljude na raznim programima pa ćemo takve ustanove utemeljiti u svim regijama gdje žive Hrvati. Imamo razne medijske platforme koje Hrvati svakog dana koriste i prate.

Na koji način nastojite pridonijeti očuvanju hrvatskoga jezika i kulture, a time i hrvatskoga identiteta?

- Na žalost, homogene zajednice koje su se stoljećima očuvale na selu zbog gospodarskih i socioloških razloga posljednjih godina su nestale, sve više naših ljudi seli se u gradove gdje je utjecaj asimilacije velik. Sve se manje govori hrvatski u obiteljima i zbog mješovitih brakova pa je uloga škole u očuvanju jezika veća nego bilo kada. Zato nam je cilj izgradnja hrvatskoga školskog sustava u kojem će ustanove djelovati po našem nastavnom programu. Uz prosvjetne ustanove želimo utemeljiti i znanstvene te kulturne ustanove u svim regijama gdje žive Hrvati kako bismo sustavnim radom pokušali nadoknaditi nekadašnju ulogu homogene zajednice.

Kakvo je Vaše mišljenje o manjinskoj politici mađarske Vlade?

- Po mađarskome ustavu i zakonu o nacionalnim zajednicama osigurana su nam mnogobrojna kolektivna prava, ali njihovo ostvarivanje često ovisi o financijskim mogućnostima koje država pruža i o lokalnim prilikama. Od prošle godine nacionalne zajednice u Mađarskoj imaju svoje zastupnike u parlamentu, što je napredak u odnosu na prethodna razdoblja jer glasnogovornici mogu artikulirati interese svojih zajednica, određene prijedloge pustiti u parlamentarnu proceduru, dati mišljenje o zakonskim prijedlozima, međutim značajan nedostatak tome je što na žalost nemaju pravo glasa.

Što mislite o odnosu Republike Hrvatske prema Hrvatima u Mađarskoj i koji će biti vaši potezi prema matičnoj domovini kad su u pitanju politička, kulturna i druga prava Hrvata u Mađarskoj?

- Iako je od osamostaljenja Republike Hrvatske prošlo više od dva desetljeća, u matičnoj domovini javnost malo zna o Hrvatima u Mađarskoj. Politička i medijska zastupljenost hrvatske zajednice je nedovoljna. Hrvatska ne koristi intelektualne i političke kapacitete Hrvata u Mađarskoj. Voljeli bismo da se Hrvatska samo približno toliko brine o nama kao Mađarska o Mađarima izvan Mađarske. I dalje ćemo informirati i pozivati nadležne ustanove u Hrvatskoj na naše programe, ponuditi našu suradnju, a pokušat ćemo poboljšati suradnju na lokalnoj razini, za što ima izvrsnih primjera.

Kakav je društveni i gospodarski položaj Hrvata u Mađarskoj danas i kakva im je perspektiva?

- Hrvatska naselja u Mađarskoj većinom su uz granicu, u rubnim krajevima, gdje je i najteža gospodarska situacija. Mladi se zbog nedostatka radnih mjesta iseljavaju i to sve više u Zapadnu Europu. U selima ostaje mahom starije stanovništvo u teškim socijalnim i gospodarskim prilikama. U gradovima su se naši ljudi uspješno integrirali, na mnogim mjestima su pripadnici hrvatske zajednice gradonačelnici ili članovi skupština. Od svih naroda u Mađarskoj Hrvati su među najobrazovanijima.

Što nam možete reći o planiranim aktivnostima Hrvatske državne samouprave za ovu godinu?

- U tijeku su pregovori oko preuzimanja Hrvatskoga obrazovnog središta u Budimpešti, kao i utemeljenja obrazovnog središta u Sambotelu. Hrvatski vrtić u Pečuhu preselit će se u novu zgradu, a do ljeta će biti sagrađena i nova zgrada Hrvatskoga kazališta u Pečuhu. Počet ćemo pripreme za izradu projekta Leksikona Hrvata u Mađarskoj. Uz to, nastavljamo svoje uobičajene programe za

ENG An interview with Ivan Guban, the leading figure of the Croatian community in Hungary. In November of last year he was elected as president of the Croatian Minority Self-Government in Hungary.

djecu, natjecanja, organiziranje ljetnih kampova u našem Kulturno-obrazovnom centru na otoku Pagu.

Vaši prethodnici Mijo Karagić i Mišo Hepp ostavili su duboki trag u životu Hrvata u Mađarskoj. Namjeravate li i dalje provoditi njihovu politiku ili želite unijeti neke promjene? Ako namjeravate, o kakvim je promjenama riječ?

- Hrvatska zajednica jedna je od najvitalnijih i najjačih manjina u Mađarskoj, zahvaljujući stotinama kulturnih djelatnika, članova manjinskih samouprava, intelektualaca, koji iz dana u dan rade na tome da se naš jezik i naša kultura očuvaju na ovim prostorima. Bez njih ni Hrvatska državna samouprava ni njezin predsjednik ne mogu biti uspješni. Moji prethodnici na vrijeme su uvidjeli da budućnost Hrvata u Mađarskoj ovisi o institucionalnoj pozadini i utemeljenju školskoga sustava. Izgradnja takozvane kulturne autonomije započela je za vrijeme Mije Karagića, nastavljena je u posljednjih osam godina kada je na čelu HDS-a bio Mišo Hepp, a prilagodivši se današnjim uvjetima i gospodarskim te socijalnim prilikama taj put želimo nastaviti i mi u sljedećih pet godina.

Na kraju ono neizbježno pitanje, na koji način se financira Hrvatska državna samouprava te kako se to odražava na ustanove, tvrtke i razne udruge hrvatske zajednice?

- Hrvatska državna samouprava ima godišnji proračun od oko pet milijuna eura, što nam osigurava mađarska država. Iz tih sredstava financira se djelatnost HDS-a, ureda, škola, Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga kluba "August Šenoa", Muzeja sakralne umjetnosti, Medijski centar Croatia itd. Od Republike Hrvatske povremeno dobivamo potporu za određene projekte, stalne godišnje potpore nema. Za 2013. to je bilo oko 50.000 eura. Uz to, civilne udruge i naše institucije mogu doći do minimalnih sredstava koje svake godine na temelju raspisanoga natječaja dodjeljuje Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske. ■

Krasan dubrovački ugođaj na drugome kraju svijeta

U Los Angelesu je pod pokroviteljstvom dobrotvorne udruge Libertas organizirana 24. po redu Festa svetoga Vlahu u Hrvatskome centru, dok je u New Yorku uz proslavu Feste obilježena i 73. godišnjica osnutka Kluba Dubrovnik

Tekst: Irena Ozimec

Proslava Feste svetoga Vlahu, zaštitnika Dubrovnika, ove godine svečano je upriličena diljem SAD-a. Poseban značaj imale su proslave u Los Angelesu i New Yorku. Naime, u Los Angelesu je pod pokroviteljstvom dobrotvorne udruge Libertas organizirana 24. po redu Festa svetog Vlahu dana 3. veljače u Hrvatskome centru, dok je u New Yorku uz proslavu Feste obilježena i 73. godišnjica od osnutka Kluba Dubrovnik. Festa svetoga Vlahu u New Yorku održana je 7. veljače u "Chart House", New Jersey.

Proslava je u Los Angelesu započela svetom misom u crkvi sv. Ante te nastavljena svečanom večerom i bogatim programom u Hrvatskome centru pod izvrsnim vodstvom američke Hrvatice, filmske producentice i dobitnice dvaju Emmyja Brende Brkušić Milinković. Ovogodišnji festanjuli bili su Ivo Ivanković i Neda Fabris, dok je Ljiljana Nikolvaska mnogobrojne uzvanike zabavljala izvedbom poznatih glazbenih hitova.

Tradicionalno je održana procesija barjaka, a himnu svetoga Vlahu otpjevala je mlada i talentirana Michelle Rodriguez-Stražičić, kći Ane Rodriguez-Stražičić, autorice nedavno predstavljene knjige tradicionalnih mljetskih specijaliteta "Iz komina Ane Mlječke". I ovom prilikom Ane Mlječka predstavila je svoju kuharicu mnogobrojnim gostima i obožavateljima 'dalmatinske spize', a dio prihoda doniran je stipendijskome fondu "Ante i Evelyn Mrgudić". Fond je 2002. godine osnovan pod pokroviteljstvom dobrotvorne udruge "Libertas" s ciljem pružanja financijske potpore za obrazovanje u deficitarnim zanimanjima mladih diljem Dubrovačko-neretvanske županije. Mnogobrojne uzvanike zabavljao je mladi dubrovački trubadur Ivo Capurso, a velikim pljeskom nagrađeni su najmlađi polaznici hrvatske škole za sjajnu izvedbu tradicionalnoga Linda. Uz predstavnike Generalnoga konzulata RH u Los Angelesu, proslavi su nazočili Mike Antonovich, dugogodišnji vijećnik i župan Los Angelesa te mons. Srećko Diomartich, dugogodišnji svećenik crkve svetoga Ante.

Početak proslave Feste svetoga Vlahu u New Yorku obilježen je izvedbom američke i hrvatske državne himne, a zatim je Šimun Šimunović, predsjednik Kluba Dubrovnik, dobrodošlicom pozdravio uzvanike i pozvao generalnu konzulicu RH u New Yorku, Spomenku Cek, da se obrati gostima. Nakon kratkoga pozdravnoga govora prenijela je pozdrave i čestitke gradonačelnika New Yorka Billa De Blasioa te pozvala festanjule Dragana Šurića i Dragana "Čač" Čačinovića da tradicionalno pozdrave

skup. Himnu sv. Vlahu otpjevao je Srđan Gjivoje iz nekad popularnoga dubrovačkog dua "Srđan i Buco" (Ljubomir Pende Buco). Uz posljednje zvuke himne Libertas plesnim podijem zavihorio se barjak svetoga Vlahu, što je pridonijelo tradicionalnome ugođaju ove velike Feste. Uzvanike je zatim blagoslovio don Jakov Banić, pripadnik Dubrovačke župe, trenutno u posjetu SAD-u. Nakon svečane večere započeo je zabavni program uz mnogobrojne izvođače: duo Vukan i Srdjan, grupu Dalmati, solisticu Ginu Picinić, Tommi Mischell i Ellu Mische. Ella je prisutne uzvanike uvelila izvrsnom recitacijom odabranog stavka iz Držiceva Dunda Maroja nakon čega je njezina majka, Tommi Mischell, otpjevala jednu od svojih skladbi o primorskome kraju, a tradicionalni Lindo izvela je folklorna skupina "Okret" pod vodstvom Petra Crnogorca. Bio je to krasan dubrovački ugođaj na drugome kraju svijeta. ■

Folklorna skupina 'Okret'

ENG Croatians celebrated Dubrovnik patron St Blaise feast day across the United States of America. The festivities in Los Angeles and New York were particularly significant.

Koja je budućnost australskih Hrvata?

Hrvatska zajednica mora gledati prema novim programima i projektima koji će najbolje služiti današnjim interesima njezinih ustanova i članova

Sudionici znanstvenog skupa

Tekst: **Rebeka Mesarić Žabčić**

Na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu održan je 14. veljače u organizaciji Centra hrvatskih studija i Zaklade hrvatskih studija te uz koordinaciju prof. Luke Budaka i dr. Danijela Džina znanstveni skup pod nazivom: *Croatian Australian Community: Its Past, Present and Future* (Hrvatska zajednica u Australiji: njezina prošlost, sadašnjost i budućnost). Pozvana predavanja na skupu održali su prof. Luka Budak, dr. Danijel Džino i dr. Walter F. Lalich (Sveučilište Macquarie), Kristina Kalfić (Sveučilište u Wollongongu), prof. dr. Vesna Drapač (Sveučilište u Adelaideu), prof. dr. Ilija D. Šutalo (Sveučilište Curtin) te sudionici iz Hrvatske, dr. sc. Rebeka Mesarić Žabčić (Institut za migracije i narodnosti iz Zagreba) i dr. sc. Vice John Batarelo (Sveučilište u Zagrebu i Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb).

Sudionicima su se na početku znanstvenoga skupa obratili prof. dr. Estella Valverde, vršiteljica dužnosti pročelnice Odjela za međunarodne studije Sveučilišta Macquarie te generalni konzul RH u Sydneyu Hrvoje Petrušić.

AKTUALNI TRENDOWI ISELJAVANJA

Ideja i začetak ovoga skupa bila je namjera australskih sudionika Kongresa hrvatske dijasporne, koji se održao u lipnju 2014. u Zagrebu, da prezentiraju svoje referate u elaboriranijem obliku na posebnome skupu te da okupe i hrvatske znanstvenike koji se bave istraživanjem hrvatskih zajednica u Australiji. Teme izlaganja obuhvatile su ulogu hrvatske iseljeničke zajednice u očuvanju hrvatskoga identiteta općenito, a posebno s naglaskom na Australiju (prof. Luka Budak), ulogu Zaklade hrvatskih studija i Centra hrvatskih studija u produkciji istraživanja o Hrvatskoj i Hrvatima u Au-

straliji (dr. Danijel Džino), sagledavanje australskoga konteksta događaja koji su doveli hrvatsko-australsku zajednicu u australске medije, poput neslužbenoga veleposlanstva u Canberru i/ili suđenja "sydneyjskoj šestorki" (dr. Kristina Kalfić), zasluga i uloge hrvatske zajednice u Australiji, kao i aspekte njezine povezanosti s Hrvatskom (dr. Ilija Šutalo), percepcije Republike Hrvatske u očima hrvatskih migranata u Australiji (dr. Rebeka Mesarić Žabčić), istraživanja druge generacije hrvatske dijasporne u Sydneyu (dr. V. J. Batarelo), oblikovanja hrvatskog identiteta u južnoj Australiji 1950. - 1992. (prof. dr. Vesna Drapač) te rasnih nereda u Kalgoorlieju iz 1934. (dr. W. F. Lalich).

ULOGA KATOLIČKE CRKVE

Nakon kraće rasprave sudionici skupa iznijeli su nekoliko zaključaka koje je uobličila Kristina Kalfić: gledajući u povijesnoj perspektivi, hrvatska zajednica u Australiji okupljala se i oblikovala oko ključnoga zajedničkoga cilja uspostave hrvatske neovisnosti; zajedničko okupljanje rezultira s nekoliko projekata koji su se uglavnom svodili na očuvanje hrvatstva i njegovo razdvajanje od 'jugoslavenskoga' identiteta; obrađeni

John Gavriljak, Rebeka Mesarić Žabčić i Vice Batarelo

Luka Budak i Ilija Šutalo

projekti, koliko god bili korisni u prošlosti, danas su izgubili značaj i hrvatska zajednica mora gledati prema novim programima i projektima koji će najbolje služiti današnjim interesima njezinih ustanova i članova; potrebno je na razini organizacije i institucija zajednice prepoznati te interese, što će najvjerojatnije rezultirati napuštanjem dosadašnje tradicije velikih projekata; potrebno je i dalje gledati u prošlost i razaznati uspješne aktivnosti i projekte kao npr. nogomet, folklor, hrvatske škole, katoličke i druge vjerske misije, koji su omogućavali uspješnije prihvaćanje hrvatske zajednice u sklopu šire australske zajednice i zapitati se mogu li ove strategije biti prenesene u sadašnjost; uloga Katoličke crkve je opstala jer joj većina zajednice vjeruje kao instituciji i identificira se s njom kao središnjim uporištem u konstrukciji vlastitoga hrvatskog identiteta. Takva uloga stavlja je u važan položaj koordinacije u sklopu zajednice kojemu treba pristupiti uz stvaranje i otvaranje novih komunikacijskih kanala, osobito s mlađim bilin-gvalnim svećenicima.

Australski Hrvati predstavljaju veliki potencijal za Republiku Hrvatsku, a nedovoljno je iskorišten za sve oblike i tipove razmjene i suradnje. Pripadnici zajednice zaključuju da moraju sami osmisliti i ponuditi novim naraštajima razlog za povezivanje s Hrvatskom, hrvatskim jezikom i kulturom, koja je suvremena i koja se oslanja na sve pozitivne tradicionalne koncepte hrvatstva koji su dominirali u hrvatskoj zajednici. Jednako tako treba posvetiti pažnju snaženju uloge žena u sklopu hrvatske zajednice jer se time pružaju nove mogućnosti i otvaraju nove smjernice njezina razvoja, a istodobno se mijenja struktura zajednice koja je tradicionalno dominirala muškim pripadnicima. Promjene su obećavajuće, za sada, no trebaju se na pravi način podržati kako bi se na pravi i konstruktivan način iskoristile mogućnosti i sposobnosti novih i mlađih hrvatskih naraštaja u Australiji. ■

ENG A symposium was staged on the 14th of February on the *Croatian Australian Community: Its Past, Present and Future* at Sydney's Macquarie University. The event was organised by the Croatian Studies Centre and the Croatian Studies foundation in coordination with professor Luka Budak and Dr Danijel Džino.

Tekst: **Uredništvo** (izvor: narod.hr, kroativ.at) Foto: narod.hr

U petak 13. veljače u organizaciji "Foruma hrvatskih integracija" održana je Tribina o institucionalnom odnosu Republike Hrvatske prema hrvatskom iseljeništvu i Hrvatima izvan RH. Tribina je održana u crkvi "Sveta Mati Slobode" nakon mise za poginule branitelje.

Na tribini su govorili don Damir Stojić, prof. dr. sc. Josip Jurčević, mr. sc. Antun Babić, Tuga Tarle, prof., te posebni gosti koji su došli živjeti u Hrvatsku iz inozemstva: francusko-engleski novinar i fotograf Paul Prescott i mlađi Australac hrvatskih korijena Michael Cvitkovich. Teme o kojima se govorilo na tribini su bile – *Odnos institucija prema iseljeništvu i Hrvatima izvan Hrvatske, osobna iskustva iseljenika i povratnika, U Hrvatskoj se može izvrsno živjeti – zašto ostajem u Hrvatskoj?, Nevjerojatan potencijal Hrvatske.*

Prvi govornik prof. Jurčević u kratkom izlaganju nastojao je razbiti stereotip koji vlada o hrvatskom iseljeništvu u domovini, a to je: hrvatsko iseljništvo je ekstremno i nasilno, kao i poslovno neuspješno. Jurčević je utvrdio da su oba stereotipa velika laž i da imaju duboke korijene u neprijateljskom odnosu koji je imao komunistički jugoslavenski režim prema Hrvatima izvan Hrvatske. Prvi stereotip je koliko-toliko razbijen 90-ih, a drugi još postoji i ima korijen u strahu vladajućih postkomunističkih struktura prema većem i snažnijem uplivu Hrvata izvan Hrvatske u gospodarske tokove u domovini.

KONTROLE SUSTAVA

Tvrđi da je razdor među Hrvatima bio osobit način kontrole sustava još od 1945., a danas se nastoji 'progurati' kroz odnos prema Hrvatima u BiH na jedan način, a prema Hrvatima u zapadnim zemljama na drugi način. Zaključuje da sve velike iseljeničke zemlje imaju vrlo jaka integracijska ministarstva iseljništva koja upućuju dijasporu prema domovini u gospodarskom, kulturološkom, obrazovnom i svakom drugom pogledu.

Don Damir Stojić, svećenik salezijanac rođen u Kanadi od roditelja Hrvata, vrlo je emotivno govorio o ljubavi koju Hrvati izvan domovine imaju prema matici zemlji, dapače oni je zbog svoje tragedije i odlaska idealiziraju. Tako on tvrdi da je njegov odgoj bio prožet ljubavlju, idealiziranjem i čežnjom za Hrvatskom i to smatra velikim potencijalom dijaspore. Don Stojić je naglasio kako mu se

Prof. Josip Jurčević

Zaustaviti negativni trend iseljavanja

Izlagači su pozvali mlade da ne nasjedaju na medijsku sliku o laganom životu u inozemstvu, već da budu svjesni da iseljenički kruh ima sedam kora. Naglasili su kako je naše iseljeničtvo zanemareno, a upravo ono bi trebalo biti vitalan dio hrvatskog društva

Tribina je održana u dvorani crkve Sv. Matije Slobode u Zagrebu

obraća sve više studenata koji se žele iseliti u Kanadu, "obećanu zemlju" za mlade Hrvate. On je osudio hrvatske medije koji pišu samo o pozitivnim aspektima emigracije, zanemarujući činjenicu da iseljenici u novoj zemlji najčešće ne rade poslove u struci. Smatra i kako emigracija, uz novčani dobitak, nosi i nesreću i otuđenost pojedinca. Poručio je mladim Hrvatima da je Hrvatska njihova domovina i da moraju biti svjesni teškoća koje život u emigraciji nosi.

ČEŽNJA PREMA DOMU

Antun Babić je u ime "Forum za hrvatske integracije" pročitao emotivno pismo kao apel da se sve napredne i domoljubne snage uključe u borbu za pravedniju Hrvatsku. Hrvatsko iseljeničtvo i danas pomaže Hrvatskoj sa značajnim kapitalom, ali i hrvatski građani sami se moraju aktivirati, kako kaže Babić, te domoljubnim i građanskim aktivizmom zaustaviti negativni trend iseljavanja mladih Hrvata.

Diplomatkinja prof. Tuga Tarle susretala se s iseljenicima tijekom karijere i o tome je napisala knjigu "Hrvatski iseljenički duhopis". Ono što je prof. Tarle

zapazila kod naših iseljenika je želja da materijalnim nadomjesti čežnju prema domu. Isto tako, iseljenici u bijelome svijetu stvaraju svojevrsna "geta", kao mjesta susreta sa zemljacima, a sve kako bi zatomili osjećaj krivnje i ljutnje što su se morali iseliti iz svoje domovine. I ona smatra da je medijska slika o iseljavanju pogrešna jer je iseljavanje ipak razdvajanje od nacionalne biti. Tuga Tarle istaknula je i nadu u povratak kao važan aspekt hrvatskog iseljeničtva, koju moramo negovati i poštovati.

SJEDINJENJE NERAZDVOJIVA TIJELA

Zanimljiva su bila izlaganja Paula Prescotta, koji se odlučio za život u Hrvatskoj, kao i mladog Australca Michaela Cvitkovića, koji je odlučio živjeti u zemlji svojih predaka. Iako je Prescottu bilo teško prilagoditi se na život u Hrvatskoj, smatra da se uvjeti života ovdje svake godine poboljšavaju. Michael se, pak, nakon

trećeg posjeta Hrvatskoj odlučio doseliti. Razlozi njegova doseljavanja bili su ljubav prema svome narodu, arhitekturi i stilu života.

Tribina je bila ujedno i poziv mladim Hrvatima da ne nasjedaju na medijsku sliku o laganom životu u inozemstvu, već da budu svjesni da iseljenički kruh ima sedam kora. Isto tako, izlagači su naglasili kako je naše iseljeničtvo zanemareno i minorizirano, a upravo ono bi trebalo biti vitalan dio današnjega hrvatskog društva. Tribina je završila pitanjima gledatelja, iznesena su i potresna svjedočanstva, a zajednički je konsenzus o potrebi svakog Hrvata da pridonese sjedinjenju nerazdvojiva tijela: Hrvata u domovini s Hrvatima izvan domovine.

Među mnogobrojnim uzvanicima, tribinu su posjetili i hrvatski političari Tomislav Karamarko, Zvonimir Šeparović, Zdravko Tomac, Željka Markić, kao i izaslanstvo Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Milan Bošnjak i Dubravka Severinski. ■

Don Damir Stojić

ENG A round table discussion was staged on the 13th of February on institutional relations between the Republic of Croatia and the emigrant communities and the Croats of Bosnia-Herzegovina. The event, organised by the Croatian Integration Forum was staged at the Holy Mother of Liberty church following a mass for those who fell in the war for independence.

Doprinosi znanosti očuvanju jezičnoga identiteta

S obzirom na opseg teme istraživanja i aktivnosti, projekt *Hrvatski kao nasljedni jezik: trenutačno stanje i razvojne perspektive* i dalje se nastavlja. Upitnik je dostupan na mrežnim stranicama projekta HMI-ja

Dio sudionika panela *Hrvatski kao manjinski jezik* slušaju izlaganje dr. sc. Jima Hlavača

Tekst: Lada Kanajet Šimić

Istraživanja koja se bave ovladavanjem hrvatskim jezikom u okolnostima u kojima on nije glavni ili jedini jezik sporazumijevanja posljednjih godina sve su češća i raznolikija, što je zasigurno rezultat povećane osviještenosti o posebnosti inojezičnih govornika te nužnosti istraživanja i novih znanstvenih spoznaja kojima će se inojezičnim govornicima pomoći da hrvatski što lakše, brže i učinkovite nauče.

TRENUTAČNO STANJE I PERSPEKTIVE

Ovim interdisciplinarnim područjem danas se bavi sve više znanstvenika različitih profila, kao i oni koji izvođe nastavu, poput lektora hrvatskoga jezika na stranim sveučilištima, e-lektora on line tečajeva ili učitelja hrvatske nastave u inozemstvu.

Posebno veseli činjenica da neka

istraživanja koja su se provela ili se provode financira Republika Hrvatska, bilo u sklopu sveučilišnih projekata, projekata zaklada, znanstvenih skupova, panela i sl. Jedno od njih je i projekt Komparativnoslavističke lingvokulturne teme (KOMPAS) koji financira Hrvatska zaklada za znanost. U četverogodišnjem projektu (2014. -2018.) sudjelovat će veliki broj domaćih i inozemnih suradnika s ukupno deset sveučilišta, od čega je sedam inozemnih. Voditeljica projekta je prof. dr. sc. Neda Pintarić s Katedre za poljski jezik Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, a osim zagrebačkog Sveučilišta uključili su se znanstvenici sa Sveučilišta u Splitu i Osijeku. U sklopu mnogobrojnih i raznolikih aspekata istraživanja dodira slavenskih jezika i kultura, važan segment projekta bit će istraživanje hrvatskoga kao inoga jezika, i to kao manjinskoga jezika u drugim europskim zemljama te u sklopu dvojezičnosti s drugim slavenskim jezicima. Ovaj segment istraživanja provodit će

doc. dr. sc. Lidija Cvikić s Učiteljskoga fakulteta u Zagrebu, a dobiveni podaci o učenju i uporabi hrvatskoga jezika u hrvatskim manjinskim zajednicama u Europi poslužiti će za cjelovitu analizu postojećeg stanja te ključne spoznaje za očuvanja hrvatskoga manjinskog jezika u inozemstvu.

U novim istraživanjima Lidija Cvikić djelomično će se osloniti i na rezultate projekta *Hrvatski kao nasljedni jezik: trenutačno stanje i razvojne perspektive*, kojemu je bila voditeljica, a koji se prošle akademske godine u sklopu znanstvenih potpora Sveučilišta u Zagrebu provodio na Učiteljskome fakultetu, u čemu je kao suradnik sudjelovala i Hrvatska matica iseljenika (HMI). U sklopu projekta izrađeni su upitnici namijenjeni različitim skupinama ispitanika - učenicima, studentima i odraslim nasljednim govornicima te učiteljima u sustavu i izvan sustava MZOS-a – uz pomoć kojih su prikupljeni važni podaci o uporabi hrvatskoga jezika izvan Hrvatske: razli-

na ovladanosti, čimbenici očuvanja jezika u obitelji i zajednici, potrebe odraslih nasljednih govornika, stajališta učitelja o nastavi, nastavnome programu i udžbenicima te potrebe stručnog usavršavanja učitelja i lektora za rad s nasljednim govornicima.

Ovako temeljit uvid u trenutačno stanje učenja i poučavanja hrvatskoga jezika u inozemstvu dat će podatke ključne za njegov daljnji razvoj i unapređenje. S obzirom na opseg teme, istraživanja i aktivnosti i dalje se nastavljaju te je upitnik dostupan za ispunjavanje na mrežnim stranicama projekta www.nasljedni.hr te stranicama HMI-ja.

ISTRAŽIVANJE JIMA HLAVAČA

Boravak australskoga sveučilišnog profesora hrvatskih korijena dr. sc. Jima Hlavača u Hrvatskoj, inače s Monash Universityja u Melbourneu, bio je povod za stručno okupljanje skupine znanstvenika. Na panelu pod nazivom Hrvatski kao manjinski jezik, koji se u organizaciji Hrvatskoga filološkog društva i Zavoda za lingvistiku održao u veljači na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, uz uglednoga gosta iz Australije sa svojim su izlaganjima još sudjelovali dr. sc. Anđel Starčević s Odsjeka za anglistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, doc. dr. sc. Marijana Kresić s Odjela za lingvistiku Sveučilišta u Zadru te dr. sc. Aleksandra Ščukanec s Odsjeka za germanistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

Opsežno istraživanje pod nazivom Hrvatski jezik među pripadnicima druge generacije australsko-hrvatske zajednice profesor Hlavač proveo je prije nekoliko godina obuhvativši tisuću hrvatsko-engleskih dvojezičnih govornika pripadnika drugog naraštaja iz Melbournea i

Međunarodni znanstveni skup HIDIS odvija se svake druge godine u Zagrebu

Geelonga. Cilj istraživanja bio je napraviti statistički pregled govornika hrvatskoga jezika u Australiji, istražiti u kojim je domenama uporaba najzastupljenija te koje su perspektive za prenošenje hrvatskoga jezika na treći naraštaj.

ZNANSTVENI SKUP HIDIS-a

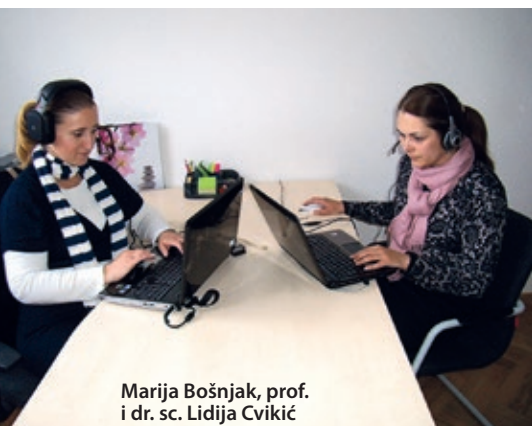
Govoreći o jeziku i identitetu kanadskih Hrvata, Anđel Starčević iznio je osnovne rezultate svoje studije temeljene na dvomjesečnom boravku u domu jedne četveročlane hrvatske obitelji u kanadskome Torontu. Marijana Kresić prikazala je rezultate istraživanja jezika koji koriste pripadnici drugoga i trećega naraštaja Hrvata u Njemačkoj u komunikaciji na Internetu, dok je Aleksandra Ščukanec govorila o metodologiji istraživanja manjinskih jezika na primjeru gradišćanskohrvatskoga jezika.

Rezultati hrvatskih stručnjaka koji se posljednjih godina intenzivno bave ovladavanjem inojezičnoga hrvatskog vidljivi su ne samo na području istraživanja i znanstvenih spoznaja, već i u praksi. Izrađeni su različiti prikladni programi za učenje i poučavanje, objavljeni priručnici, udžbenici i rječnici, a veliki korak napravljen je u primjeni suvremenih tehnologija u nastavi hrvatskoga kao drugoga jezika, poput prvoga sveučilišnog on line tečaja HiT-1 koji provode Sveučilište u Zagrebu, Sveučilišni računski centar Srce i HMI, uz potporu MZOS-a. Svakako treba istaknuti da se poučavanjem i proučavanjem hrvatskoga onih koji ga uče kao neizvorni govornici bavi specijalizirani Međunarodni znanstveni skup Hrvatski kao drugi i strani jezik (HIDIS) koji se od 2005. u kontinuitetu održava svake druge godine u

Zagrebu. Organiziran prvi put na inicijativu skupine jezičnih stručnjaka koji se bave inojezičnim hrvatskim, predvođenih prof. dr. sc. Zrinkom Jelaskom, skup je odmah privukao veliko zanimanje stručnjaka kako iz domovine tako i iz inozemstva pa je tako peti HIDIS, organiziran sredinom prosinca 2014., okupio do sada najveći broj sudionika, njih 70-ak iz osam zemalja. Organizator ovoga jedinstvenog skupa je Hrvatsko filološko društvo, a HMI je suorganizator od samoga početka.

PROCES OVLAĐAVANJA JEZIKOM

Da bi pripadnici hrvatskoga naroda u svijetu očuvali jezik te njime ovladali na razini kompetentnoga govornika, potrebno je stvoriti preduvjete za učinkovito učenje hrvatskoga jezika. Svakako treba pozdraviti činjenicu da Vladin Državni ured za Hrvate izvan RH javnim natječajem na godišnjoj razini dodjeljuje stipendije/naknade za učenje hrvatskoga jezika u sklopu programa koje nude Filozofski fakulteti u Zagrebu (Centar za hrvatski kao drugi i strani Croaticum), Splitu (Centar za hrvatske studije u svijetu) i Rijeci (Riječka kroatistička škola). Cilj istraživanja spomenutih u ovoj članku su nove znanstvene spoznaje o procesu ovladavanja hrvatskim jezikom, stvaranje novih smjernica za izvođenje nastave na svim razinama te kreiranje programa i pristupa poučavanju hrvatskoga kao nasljednoga jezika. Također, riječ je zasigurno i o spoznajama važnim za provođenje učinkovite strategije Republike Hrvatske za njegovanje i očuvanje hrvatskoga jezičnog identiteta izvan granica domovine. ■

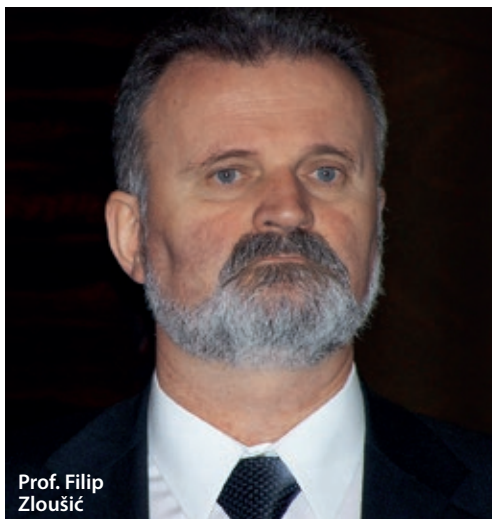

Marija Bošnjak, prof. i dr. sc. Lidija Cvikić

ENG Research into mastering the Croatian language in environments in which it is not the chief or only language are growing both in number and diversity.

"Napredak mi je bio u duši"

"Želimo 20. obljetnicu bečkog Napretka iskoristiti za osvrt na učinjeno, zagrijati ljude za dalje, regrutirati nove članove i zahvaliti postojećima na vjernosti i angažmanu, definirati daljnje potrebe Društva..."

Prof. Filip Zloušić

Razgovarala: **Jadranka Klobučar Gros**

Ponekad zanimljivi razgovori započnu posve spontano, bez posebnog povoda, a ponekad je više dobrih povoda ishodište zanimljivog razgovora. Povoda za razgovor s profesorom Filipom Zloušićem iz Beča bilo je nekoliko, a glavna su svakako dva: nedavno održana izložba crteža hrvatskoga iseljeničkog slikara Kristijana Krekovića, kao i predstojeća 20. godišnjica osnutka "Napretka" u Beču, koja stiže u lipnju ove godine.

Filip Zloušić rođen je 1954. u Kreševu, u srednjoj Bosni, gdje je završio osnovnu školu. Zatim slijedi Franjevačka klasična gimnazija u Visokom pa dvije godine studija teologije na Franjevačkoj bogosloviji u Sarajevu, a onda četverogodišnji studij na Odsjeku za južnoslavenske jezike na Filozofskome fakultetu u Sarajevu. Radio je deset godina kao lektor i korektor u izdavačkoj kući "Veselin Masleša" u Sarajevu. Zbog ratnih okolnosti za Božić 1992. dolazi s obitelji u Beč. Oženjen je, ima troje djece i jednu unuku.

Profesor Zloušić osnivač je i predsjednik Glavne podružnice Napretka u Beču pa smo razgovor o Napretku, današnjemu Napretkovu stipendistu, slikaru Krstijanu Krekoviću, o gospodinu Zloušiću osobno, motivima, željama i nastojanjima njegova višegodišnjeg angažmana na promociji hrvatskoga jezika i kulture, ali i puno više od toga, logično - vodili baš u Hrvatskome centru u bečkome 4. okrugu.

Koji su glavni pravci djelovanja Napretka?

- Napredak kao i većina kulturnih društava teži očuvanju i promociji kulture, obrazovanja, unaprjeđivanju znanja i od tih se ciljeva, koji pridonose boljitku svoga naroda, ne odustaje. Organiziraju se predavanja, tribine o pojedinim zanimljivim ili važnim temama, koncerti, izložbe, izdaju se knjige, časopisi, vode radioemisije, dodjeljuju stipendije. Fond za pomoć pri Napretkovoj centrali u Sa-

rajevu nosi imena dvojice najpoznatijih Napretkovih stipendista i nobelovaca, Ive Andrića i Vladimira Preloga.

Kako je danas organiziran Napredak?

- Središnja uprava Napretka je u Sarajevu, a slijede joj tradicionalno glavne podružnice u Mostaru i Zagrebu. Prije nekoliko godina titulu glavne podružnice dobile su, kao priznanje za dobar rad, i podružnice Tuzla, Hamilton i Beč. Napredak danas ima više od 20.000 članova u 60 podružnica i tri povjerenstva u BiH, Hrvatskoj, Crnoj Gori, Austriji, Njemačkoj, Kanadi i SAD-u. Detaljnije informacije mogu se lako naći na: www.hkdnapredak.com.ba.

Tko su Napretkovi stipendisti i koja područja stipendije pokrivaju?

- Od obnove 1995. do danas podijeljeno je nepunih 3.000 stipendija Napret-

Polaznici Ljetne akademije ispred parlamenta u Beču

Veleposlanik BiH
Haris Hrlje uručuje
Filipu Zloušiću
zahvalnicu

Napretkova tamburaška grupa 'AkroBiH'

ka. Od starijih i poznatijih stipendista spomenimo još slikare Karla Mijića, Gabrijela Jurkića, Kristijana Krekovića, Ismeta Mujezinovića, pjesnika akademika Ivu Padovana. Eto, prošle godine je u Beču, nakon 56 godina, održana izložba crteža Kristijana Krekovića, koji je davne 1925. bio Napretkov stipendist! U određivanju vrste studija za koje se stipendije dodjeljuju nema stroge službene linije, ali stječe se dojam da se stipendije više dodjeljuju za područje umjetnosti i kulture. Doduše, možda se za ta područja i više traže... Tijekom vremena mijenjala se potreba za dodjelom stipendija: prije je to bilo srednjoškolsko obrazovanje, danas je težište na visokoškolskom, pa i doktorskom studiju. Možda bi jedan od značajnih kriterija za dodjelu sredstava mogao biti nedostatak kadrova po općinama te da se stipendijom potiče mlade da odaberu deficitarna zanimanja i ostanu u svojoj sredini. Fondovi daju stipendije za BiH, ali i Hrvatsku pa i dalje. Bio bih sretan kada bi se također moglo više namjenski ulagati u postdiplomsku specijalizaciju mladih znanstvenika. Ulaganje u školovanje mladeži kratkoročno se ne isplati, ali je danas jedini spas za jedan narod i državu.

Ove godine obilježava se 20. godina od osnutka podružnice HKD Napredak u Beču...

- Da, u lipnju obilježavamo 20. obljetnicu Napretka u Austriji, glavne podružnice u Beču. Godine 1993. dr. Franjo Topić uputio mi je kartu u Beč u kojoj je napisao: "Učini nešto za naš Napredak!" To je bio signal, startni impuls. Želimo 20. obljetnicu iskoristiti za osvrt na učinjeno, zagrijati ljude za dalje, regrutirati nove članove i zahvaliti postojećima na

vjernosti i angažmanu, definirati daljnje potrebe Društva... Sva naša djelatnost ove godine nosit će pečat obljetnice, a posebno ćemo organizirati svečanu akademiju s bogatim kulturnim programom na kojemu će se pokazati bogatstvo našega rada, stipendisti i sl. Nadamo se da ćemo imati i dovoljno sredstava da zamišljene programe ostvarimo.

Kako je organiziran Napredak u Austriji i koji su njegovi ciljevi?

- U Austriji imamo uz Glavnu podružnicu Beč također podružnicu u Grazu (15 godina) i u Tirolu (5 godina). Naše su potrebe ovdje znatno drukčije nego u staroj domovini. Mi smo ovdje u novoj domovini jer većina će nesumnjivo ostati tu. Cilj je u uvjetima nove domovine, u kojoj se govori drugi jezik, pomoći da se očuva materinski jezik, tradicija, kultura i unapređuju veze sa svojim ishodištem.

Ovo je i moj poziv svima da se uključe u Beču, Austriji, ali i u drugim državama u Napredak i njegove aktivnosti. Zadaća je pomoći ljudima da se "ne izgube", da se što bolje integriraju. Nama koji smo blizu domovini nešto je drukčije nego onima koji su daleko, "preko bare". Mi možemo po nekoliko puta godišnje otići u rodni kraj, ali život je ipak ovdje i tu se trebamo povezati. Važno je u godini dana imati puno tih točaka u kojima ćemo se pronaći, kada se možemo vidjeti, družiti, upoznavati svoje, ali i drugima pružiti mogućnost da nas upoznaju, bilo domaći ili drugi doseljenici. Razvijamo raznoliku djelatnost: predavanja, izložbe, koncerte, prezentacije knjiga, organiziramo zabave, sijela, informativne tribine vezane uz radno pravo, školski sustav. Smatramo da su informacije važne. Cilj je pametno obrazovanje mladih u pravim školama.

Obitelj Zloušić

Bečki Napredak je poznat po tečajevima njemačkoga jezika...

- Naši tečajevi njemačkoga jezika posebno su obilježeni: besplatni su za radnike i namještenike, a oni koji nisu zaposleni ili su studenti, plaćaju vrlo malo. Imamo po tri turnusa tečaja njemačkoga jezika koji organiziramo u suradnji s Radničkom komorom i Institutom za unapređenje zanatstva. Do sada smo imali više od 550 polaznika, grupe su male i kvalitetne, pa se tako znatno više nauči. U ovoj školskoj godini organiziramo puno tečajeva, a polaznici su, u dobroj tradiciji otvorenosti i širini Napretka, internacionalni. Imamo polaznika Hrvata, Bošnjaka, Srba, Rumunja, Ukrajinaca, Slovaka, Čeha, Poljaka, Makedonaca... Na ovome mjestu posebna zahvala ide kolegici Tini Vlašić koja već godinama obavlja najveći dio posla oko organizacije tečajeva.

Ima li bečki Napredak svoje prostorije?

- Nema. Uvjeti u kojima Napredak djeluje vrlo su skromni. To se, s obzirom na količinu i kvalitetu priredaba u godini, baš i ne vidi. Da bismo našu djelatnost održali na dosadašnjoj razini i unaprijedili je, trebali bismo imati vlastite prostorije. Svojim snagama to ne možemo ostvariti, trebala bi nam pomoć i Austrije i Hrvatske i Bosne i Hercegovine, ili kakvog dobrotvora koji cijeni naš rad. Njeguemo tradicionalna zajednička druženja nekoliko puta godišnje. Tako redovito imamo "hrvatsku nedjelju" u bečkoj župi Mariabrunn, zajedno smo s domicilnim stanovništvom na liturgiji i zatim na vrtnoj zabavi gdje sviraju naši tamburaši. Redovite su zabave za poklade i Nikolinje, gdje se obiteljski

okupljamo. Tu uvijek sudjeluju i domaćini Austrijanci, a toga treba još više jer se nepovjerenje i strah time brišu. Ove godine organizirat ćemo i "hrvatsku nedjelju" u župi Rudolfsheim (Meiselstrasse 1) u kojoj smo godinu dana već podstanari. Tako se želimo bolje povezati s lokalnim Austrijancima, kao i mnogobrojnim Hrvatima koji žive u toj župi.

Kakvi su odnosi i kontakti s drugim hrvatskim udrugama u Beču?

- Kao i Napredak, slično djeluje i Matice hrvatska i Austrijsko-hrvatsko društvo, čiji sam također član. Takva društva imaju dokazanu učinkovitost i vrijednost za hrvatski narod i treba ih podržavati, raditi na programima. Ima nas u Austri-

ji dosta pa je jasno da postoje zavičajni klubovi, sportska udruženja i slično, sve to ima smisla i potrebe, ali ima i smisla i potrebe da ova nadzavičajna, nadregionalna pa i naddržavna društva nastave svoje djelovanje koje su im začetnici ostavili u nasljedstvo, da ga u uvjetima druge domovine nastavimo. U Beču se ne može zaobići Austrijsko-hrvatska zajednica za kulturu i sport, koja okuplja sportske udruge i organizira njihov rad. Povezani smo s gradišćanskim Hrvatskim centrom. S njim već godinama više puta godišnje organiziramo "Razgovor u Centru" - tribine s poznatim i zanimljivim osobama. Svečani božićni koncert u suradnji s Maticom hrvatskom i Austrijsko-hrvatskim društvom u prosincu 2014. oduševio je publiku. Uvjeran sam da ćemo ove godine biti još bolji. Mnogi projekti ostvaruju se zajedničkim djelovanjem hrvatskih udruga.

Kada ste i zašto došli u Beč?

- U Beč me, na žalost, doveo rat. Došao sam pred Božić 1992. s obitelji iz Sarajeva. Već u Sarajevu bio sam član Napretka, on mi je bio u duši. Znam često reći, i vjerujem da sam u pravu, da onaj koga 'zarazi' virus Napretka, teško ga se može osloboditi gdje god živio. Članovi moje obitelji također su članovi Napretka i u tome su mi uvijek najveća potpora.

Dvije kćeri sviraju u Napretkovoj tamburaškoj grupi "Akro-BiH". Ponekad me netko u šali bocne da imam drugu ženu – Napredak! Svojim djelovanjem nastojim povezati tri države: Austriju – Hrvatsku - Bosnu i Hercegovinu, prema postojećim snagama. Simbolično se to čita u imenu Napretkove tamburaške grupe "AkroBiH".

Kako domaćini gledaju na udruge poput Napretka?

- Austrija je kao zemlja i kao društvo prepoznala da je dobro i pozitivno imati ovakve udruge. Moram na ovome mjestu zahvaliti institucijama, pojedincima i tvrtkama koje podržavaju naš rad na razne načine, i financijski i organizacijski. Austrijanci jako cijene Napretkov rad i zalaganje za bolji život i suživot!

Bečki Napredak ima i svoj fond za stipendiranje, zar ne?

- Da, već od osnutka podružnice u Beču 1995. osnovali smo Fond kojem smo naknadno dali ime po fra Ivanu Franji Jukiću, franjevcu iz Banje Luke, piscu prvog zemljopisa BiH i početnice, začetniku muzeologije i numizmatike. Njega je Omer-paša Latas prognao iz Bosne pa je kao mladić završio u Beču, a pokopan je na groblju sv. Marka. Iz Fonda smo dosad podijelili 205 godišnjih stipendija. U tekućoj godini slijedi još 14. Stipendisti su uglavnom iz BiH, nekoliko iz Hrvatske, a nekoliko ih je bilo i u Beču na studiju. Drugo što Fond radi je Ljetna akademija za studente iz domovine. To je naš najveći projekt. Mladi dolaze na tri tjedna u Beč te na intenzivnome tečaju uče njemački jezik. Rade u malim grupama od ponedjeljka do subote po četiri školska sata, imaju mogućnost prakticirati i više nauče za ta tri tjedna nego cijele godine u gimnaziji. Uz dnevne zadaće, popodne se organizirano razgledaju znamenitosti Beča, posjećuju društveno-političke institucije, gradska vijećnica, parlament, fakultet. Vode se razgovori u nekoliko poznatih koncerna, banaka, u sindikatu, gradskoj upravi... To je, jednom riječju, ljetna akademija za buduće akademski obrazovane građane. Uvjeren sam da će ovi mladi ljudi vrlo skoro profesionalno "isplivati" u svojim zajednicama, a ovakav boravak u jednom od najljepših i najkvalitetnijih gradova na svijetu za njih je obogaćenje i skok u jednu novu dimenziju, ukratko NAPREDAK! ■

ENG An interview with Filip Zloušić, president of the Croatian Culture Society Napredak in Vienna. HKD Napredak organises many culture events, language courses and provides scholarships for gifted pupils and students.

U BEČU ODRŽAN 24. TRADICIONALNI HRVATSKI BAL

AUSTRIJA – U organizaciji Austrijsko-hrvatske zajednice za kulturu i sport (AHZ) 13. veljače u Hotelu Arcotel-Wimberger u Beču održan je 24. hrvatski bal, jedna od najvećih i najznačajnijih manifestacija hrvatske zajednice u Austriji.

U nazočnosti oko 700 posjetitelja, bal je službeno otvorio predsjednik AHZ-a Miroslav Piplica, a program su vodili proslavljena plivačica Mirna Jukić i poznati hrvatski voditelj Branko Uvodić. U zabavnome dijelu programa nastupio je legendarni hrvatski glazbenik Oliver Dragojević, a goste su zabavljali i tamburaški sastav "Behar" iz Slavonskoga Broda te klapa Luna iz Zadra. Nastupila su i dva hrvatska KUD-a iz Beča, "Raščica" i "Naši običaji", čiji su nastupi posebno razveselili posjetitelje, kao i bečka škola plesa "Immervoll".

Mnogi ugledni gosti iz javnoga i kulturnoga života Hrvata u Austriji okupili su se na 24. hrvatskome balu, a nazočni su bili i mnogobrojni gosti iz Republike Hrvatske. Između ostalih, na balu je bio veleposlanik RH u Austriji Gordan Bakota, zatim izaslanica bečkoga gradonačelnika i vijećnica u gradskome i pokrajinskome parlamentu Anica Mazker-Dojder, ministrica savjetnica za kulturu Zdenka Weber, konzul Branimir Lončar, župan Međimurske županije Matija Posavec, zastupnik austrijske Slobodarske stranke Gerald Ebinger, predstavnici Udruge hrvatskih poduzetnika, koja je i glavni sponzor 24. hrvatskoga bala te mnogi drugi ugledni gosti iz političkoga gospodarskoga i društvenoga života Austrije i Hrvatske.

I ove godine 24. hrvatski bal ostao je dosljedan svojoj tradiciji povezivanja Hrvata iz svih dijelova svijeta, a pokazao se i kao važan promicatelj hrvatske kulture i tradicije te vrlo važna poveznica između Hrvata i Austrijanaca. (kroativ.at)

Utemeljitelj modernoga hrvatskog kiparstva

Robert Frangeš-Mihanović po načinu izvedbe i osjećaju za materijal, ponajprije za bronzu te po slikarskom shvaćanju reljefa, ubraja se u najbolje europske umjetnike svojega vremena

'Sadilica' (1914)

Spomenik kralju Tomislavu u Zagrebu

Tekst: Uredništvo (izvor Moderna galerija) Snimke: Moderna galerija

U povodu 75. obljetnice smrti umjetnika Roberta Frangeša-Mihanovića Moderna galerija u Zagrebu priredila je studijsku izložbu iz vlastitog fundusa s odabranim 31 djelom ovoga velikoga hrvatskog kipara i medaljera.

Moderna galerija u Zagrebu skrbi o više od 80 djela Roberta Frangeša-Mihanovića nastalih u razdoblju od 1891. do 1939. godine, od studentskih ostvarenja do vrijednih djela hrvatske moderne, zaključno s djelima koja su nastala pred sam

kraj umjetnikova života.

Zbirka kiparstva 19., 20. i 21. stoljeća sadrži 21 umjetničko skulptorsko djelo s portretnim poprsjima, pojedinačno izvedenim skulpturama i figuralnim kompozicijama.

U Zbirci grafike čuvaju se dvije Frangešove akvarelirane skice.

U Zbirci medalja i plaketa Moderne galerije nalazi se 18 od ukupno 24 Frangešova medaljerska djela. Ukupno 60 djela iz Zbirke izvedena su u različitim tehnikama, materijalima i dimenzijama, u više inačica i otkova.

Robert Frangeš-Mihanović u svojim djelima sintetizirao

'Bački Hrvati', spomenik na grobu Petra Šarčevića, Mirogoj, Zagreb

'Glava Filozofa' (1897)

'Pastuh' (1895)

Hrvatski kipar **Robert Frangeš-Mihanović** rođen je u Srijemskoj Mitrovici, 2. listopada 1872., a umro je u Zagrebu, 12. siječnja 1940. Završio je Obrtnu školu u Zagrebu 1889., školovanje nastavio u Beču u Umjetničko-obrtnoj školi od 1889. do 1894., zatim na Umjetničkoj akademiji 1894./95. Usavršavao se u Parizu 1900./01. gdje se družio s A. Rodinom i M. Rossom. Bio je nastavnik u Obrtnoj školi u Zagrebu 1895. - 1907. i profesor kiparstva na Umjetničkoj akademiji. Jedan je od pokretača i organizatora likovnog života u Zagrebu na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće. Sudjelovao je u osnutku Društva hrvatskih umjetnika (1897.), udruženja Lada (1904.) i Umjetničke akademije (1907.), uz koju je utemeljio ljevaonicu bronce i doveo prve ljevače. Bio je član JAZU, Srpske akademije nauka i umjetnosti i Akademije znanosti i umjetnosti u Pragu. Uz R. Valdeca utemeljitelj je modernoga hrvatskog kiparstva. U svojem razvoju prešao je faze od akademizma, simbolizma do modernizma, tj. najranijih primjera impresionizma u hrvatskom kiparstvu, a u punoj zrelosti ostvario je vlastiti izraz u slobodnoj realističkoj modelaciji lika. Bavio se umjetničkim obrtom.

Portret Roberta Frangeša

'Kralj Tomislav', 1928., bronca

je impresionističke, secesijske i simboličke likovne izričaje. Po načinu izvedbe i osjećaju za materijal, ponajprije za bronzu, te po slikarskom shvaćanju reljefa, ubraja se u najbolje europske umjetnike svojega vremena.

Autorica izložbe i kataloga je muzejska savjetnica Tatijana Gareljčić. ■

ENG On the occasion of the 75th anniversary of the death of artist Robert Frangeš-Mihanović, Zagreb's Modern Gallery is hosting a studio exhibition of thirty-one selected works by this master Croatian sculptor and medallist from its own collection.

Ne propustite publikaciju HMI!

Hrvatski iseljenički zbornik 2015.

sa sažetcima na engleskom i španjolskom jeziku

ima 8 tematskih cjelina, koje se sastoje od 32 samostalnih autorskih priloga, koji s više ili manje informacija povezuju 30 zemalja svijeta i ima elektroničku inačicu na planetarnoj mreži na adresi <http://www.matis.hr/zbornik>.

Tematske cjeline

Znaci vremena, Baština, Kroatistički obzori, Mostovi, Povjesnica, Duhovnost, Znanost, te Nove knjige

bogate su raznorodnim tekstovima koje su pisali ugledni stručnjaci iz zemlje i inozemstva.

Hrvatskoj zajednici iz Argentine posvećena je središnja studija ovoga broja Matičina ljetopisa.

Godišnjak nastavlja niz priča o Y generaciji naših uglednih znanstvenika i umjetnika iz iseljeničkih zajednica sa svih kontinenata.

Dječja književnost digitalne epohe i kulturna baština u virtualnom prostoru top su teme godišnjaka koje će iseljeništvo ugodno iznenaditi.

www.matis.hr

Nakon Haaga, sad je red na Hrvatskoj

Naša narodna mana, potpomognuta možda i pogrešnim poimanjem nekih kršćanskih vrijednosti, svakako je brzo zaboravljanje nanesenih nam nepravdi te "ludo opraštanje" onda i kad se počinitelji ne kaju za učinjeno zlo niti nas pitaju za oprost

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić**, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Međunarodni sud pravde u Haagu u presudi u povodu hrvatske tužbe protiv Srbije za učinjene ratne zločine i štete u Hrvatskoj utvrdio je neke važne nepobitne činjenice i povijesne istine iako je zaobišao njihove zločinačke posljedice. Ukratko, na tom najvišem sudu Ujedinjenih naroda presuđeno je da se nije radilo o građanskome ratu niti o oružanom sukobu hrvatskoga i srpskoga nacionalizma s podjednakom krivnjom. Međunarodni sud pravde neprijeporno i službeno je utvrdio da su Srbija, Crna Gora i JNA pokušali vojnim nasiljem i teškim zločinima stvoriti veliku Srbiju, a mi bismo dodali da su to učinili kao posljednji europski barbari, ako zaobiđemo azijsko-ruskog okupatora Putina. Takva presuda je ujedno i presuda svima onima koji su vodili politiku prihvatanja krivotvorine da se radilo o građanskome ratu s podijeljenom krivnjom. Paradigma su im notorni Stjepan Mesić koji je, uz ostalo, promicao tvrdnje da Crna Gora nije ratovala s Hrvatskom, da su Tuđman i Milošević gotovo podjednako krivi za rat te Vesna Pusić koja nam je probila uši tvrdnjama da se radilo o sukobu dvaju nacionalizama radi komadanja BiH i stvaranja Velike Srbije i Velike Hrvatske. Ona i njezina bratija tvrdili su da je Hrvatska agresor na BiH, da je Oluja zlo-

činački pothvat s ciljem etničkog čišćenja Srba i slično. Neki drugi našijenci od vlasti ublažavali su srpsku agresiju nazivajući sve to konglomeratom nesretnih politika, varajući svojim klevetama, uz neke srpske stereotipne krivokletnike o ponavljanju genocida Hrvata nad Srbima od I. svjetskog rata, čak istinoljubivog barda Boba Dylana o ustaškoj zmiji prije i danas. Sada nakon presude Međunarodnoga suda pravde u Nizozemskoj ušutjeli su i još jednom i sudski ostali potvrđeni kao oni koji su kao takvi bliže srpskim klevetama nego ovoj sudskoj presudi. Gotovo isto je bilo među nekim našima i u slučaju oslobađajuće presude generalima Gotovine i Markača.

Sada nakon svega i poglavito nakon ovakve međunarodne presude, na svim razinama vlasti RH je, kao i na svim hrvatskim društvenim subjektima, od nevladinih udruga do Crkve, da se svom snagom zauzmu za osnovnu pravdu prema svome narodu, da u biti nastave tamo gdje je stao Međunarodni sud pravde. Pri tome treba obvezno imati pred očima činjenicu koju ni moćni svijet ni državni vrh RH nemaju dovoljno na umu, a to je da su i danas na vlasti u Srbiji vuci u ovoj koži, oni koji su sudjelovali na agresiju na RH s krvničkim ciljem stvaranja velike Srbije. Predsjednik Nikolić četnički je vojvoda i sudionik agresije na Hrvatsku, bio je jedan od pomoćnika zlogukoga Šešelja i vođa četničke politike. Predsjednik Vlade Srbije Vučić bio je u istom kolu i sudionik agresije na RH i BiH. Njih obojica i danas ističu da je Tuđmanova Hrvatska bila nacistička i ustaška drža-

va. Ministar Đačić bio je Miloševićev tajnik i pripadao najužem krugu ljudi koji su odlučivali o agresiji na sve nesrpsko.

Da ne izmišljamo toplu vodu, u tome je dobre smjernice ocrtao Stožer za obranu hrvatskoga Vukovara. I za njih je presuda u Haagu od povijesnog, ali i od velikoga moralnog, političkog i materijalnog značaja za Hrvatsku. U presudi je potvrđeno da se diljem Hrvatske provodio genocid, urbanocid i kulturocid diljem Hrvatske, a izvršile su ga sljednice komunističke Jugoslavije - Srbija, Crna Gora, JNA i samozvani četnici. U presudi je potvrđena ta brutalna vojna agresija na Hrvatsku, a nepobitni dokazi za to svima su dostupni. Nakon svega toga u osnovnu pravdu uistinu spada pokretanje raznolikih tužbi protiv Srbije i Crne Gore radi isplate ratne odštete. Stožer s pravom upozorava na nužno podizanje tužbi na trima razinama: pojedinačno, na razini općina i gradova te, čim se za to stvore društveno-politički uvjeti, tužba hrvatske države protiv Republike Srbije i Crne Gore za isplatu reparacije.

Naša narodna mana, potpomognuta možda i pogrešnim poimanjem nekih kršćanskih vrijednosti, svakako je brzo zaboravljanje nanesenih nam nepravdi te "ludo opraštanje" onda i kad se počinitelji ne kaju za učinjeno zlo niti nas pitaju za oprost. Stoga se treba na svim društvenim razinama, od škola do ministarstava, češće sjetiti svih jada i čemera ratnih godina, onih vremena kad su nam nadu u spasenje ulijevale ponekad samo pjesme poput "Čavoglava" i kada ne samo da nikome među našima nisu smetali uzvici poput onog "Za dom spremni", nego su nas još i hrabрили. Ljudskim ratnim patnjama i stradanjima u prošlosti nema djelotvornog lijeka i nije nam uzvraćati zlo za zlo, ali prema suvremenim i osnovnim uljudbenim pravilima prava i pravde, barem materijalnu štetu koju su nanijeli agresori neupitno moraju kad-tad nadoknaditi. ■

Nikad nam nije uzvraćati zlo za zlo, ali barem materijalnu štetu koju su nanijeli agresori moraju nadoknaditi.

Vukovarci osnovali hrvatski radio u Australiji

"Budući da Damir već oko dvije godine zbog problema s vidom ne radi, a nije osoba koja se ni s čim ne bavi te ima veliko znanje o kompjutorima i programiranju, odlučio je napraviti internetsku radiopostaju CRO RADIO SYDNEY"

Supružnici Berdi u svom radijskom studiju

Razgovarao: **Petar Mamić (BOKA CRO PRESS)**

Cro Radio Sydney nova je i zasad samo internetska radiopostaja koja odnedavno djeluje i radi u Sydneyu – a po reakcijama mnogobrojnih slušatelja to je najbolja hrvatska radiopostaja u Australiji. Naš novinar posjetio je bračni par - Damira i Milu Berdi - koji vode ovu postaju. Damir i Mila imaju velike planove u vezi s radijem, a prvi od njih je emitiranje na FM-radijskoj frekvenciji te i skori početak emitiranja TV-signala. O svemu tome razgovarali smo u njihovom domu. U srdačnom okruženju obiteljskoga doma s ovim dragim i plemenitim hrvatskim rodoljubima donosimo intervju uz slike iz obiteljskog albuma obitelji Berdi.

Molimo Vas predstavite se i recite nam nešto o sebi i o tome kako ste došli u Australiju?

- Damir i ja smo rođeni Vukovarci, odrasli smo, pohađali školu, upoznali se te vjenčali 1988. u tom divnom gradu na Dunavu. Damir je završio srednju gumarsko-obučarsku školu i radio u tvornici Borovo. Ja sam završila srednju poljoprivrednu školu u Vukovaru te diplomirala na Poljoprivrednome fakultetu u Osijeku 1989. godine. Bile su to predivne godine za nas dvoje kao mladoga bračnog para. Na početku 1991. g. saznali smo za predivnu novost, ostala sam u drugome stanju. Ali nad sav taj miran i spokojan život u Vukovaru navlače se oblaci mržnje, straha, krvi... Ni sami ne znamo kako smo ostali živi, vjerujem da su nas dragi Bog i naše nerođeno di-

jete spasili. Naša kći Matea rođena je u Splitu, u izbjeglištvu. Sve majke koje su rađale djecu za vrijeme rata znaju i razumiju taj zbrkani osjećaj sreće i straha, neizvjesnosti za budućnost. Nakon godinu dana provedenih u izbjeglištvu u Baškom Polju, dolazimo u Australiju kao i mnogi Hrvati bez igdje ičega, a s tugom u srcima znajući u kakvoj je situaciji naša domovina, znajući da naše-ga rođenoga grada više nema.

Što ste radili ili radite sve ove godine u Australiji te kako ste zadovoljni svojim životom ovdje?

- Sami počeci bili su teški, nismo znali engleski jezik, nismo birali posao, bilo nam je bitno stvoriti krov nad glavom. Godine 1995. dolazi k nama moja (*Milina*) mama Ana, koja je do tada bila izbjeg-

Mlada obitelj Berdi

Mila i Damir Berdi

glica u Baškom Polju. I mama je ostala bez svega, bez doma, ali još tužnije i bez sina, moga brata, koji je zarobljen nakon pada Vukovara i još uvijek, nakon 24 godine, vodi se kao nestali hrvatski branitelj. Godine 1996. rađa nam se druga kćerka Martina i tako naša mala obitelj polako napreduje. Kupujemo kuću u Bossley Parku, nitko sretniji od nas, stvorili smo svoj dom. Ja sam radila uglavnom u trgovinama, a danas već pet i pol godina radim u Hrvatskom naselju "Kardinal Stepinac", gdje sam u potpunosti pronašla radno mjesto koje me ispunjava u duhovnom smislu. Pomagati starijim, nemoćnim ljudima i dobiti od njih riječ zahvale, osmijeh ili topao dodir nagrada je koja se ne može kupiti. Damir je radio u tvornici "Hunter Douglas" 13 i pol godina gdje je kao višak radne snage dobio otpremninu i pokrenuo nakon toga svoj obrt "Printag Promotions", koji je radio oko pet godina. Morao je zatvoriti budući da mu se stanje s očima pogoršalo.

Prvi dani u Australiji

Naime, u njegovoj 45. godini života dijagnosticirana mu je *Retinitis pigmentosa*. To je bolest očiju poznata pod nazivom tunel vizija. Ova bolest onemogućila mu je daljnji rad, vožnju auta, a prognoze liječnika nisu baš sjajne, postoji mogućnost potpunoga sljepila, dok sada ima tek 10 posto normalnoga vida. Mi smo zadovoljni životom u Australiji, puno toga se promijenilo, ali Australija je zemlja s uređenim zakonima te za osobe koje imaju zdravstvenih problema postoje razne ustanove koje pružaju pomoć. *Vision Australia* puno nam je pomogla i u mnogim područjima života u Australiji osjećamo se zahvalnima i sretnima što smo ovdje.

Kako doživljavate hrvatsku zajednicu ovdje u Australiji i jeste li uključeni u nju?

- U prvim godinama boravka u Australiji uglavnom smo se kretali i družili u hrvatskoj zajednici i našim klubovima. Naše obje kćerke plesale su u folklornoj grupi "Lindo", išle redovito na vjeronauk u crkvu svetoga Nikole Tavelića u St. Johns Parku, pohađale Hrvatsku školu subotom. Damir je jedan od osnivača udruge "Dragovoljaca Domovinskoga rata u Australiji" i nekoliko godina bio je uključen u rad udruge. Moramo priznati da smo posljednjih godina smanjili odlaske u hrvatske klubove, ali kako godine idu tako i nas dvoje osjećamo sve veću privrženost hrvatskoj zajednici i potrebu da budemo dio nje. Nastojimo da i naša djeca imaju taj osjećaj ljubavi i privrženosti, da znaju naše korijene, našu tradiciju i baštinu.

Kada ste bili posljednji put u domovini i kako sada vidite i doživljavate stanje u Hrvatskoj?

- Kao cijela obitelj bili smo prvi put u Hrvatskoj 2000. g. Dolazak na rodnu

grudu, a osobito u Vukovar i moju rodnu kuću na Sajmištu, ne mogu niti opisati. Tada su u našoj obiteljskoj kući živjeli Srbi iz Vukovara kojima je njihova tadašnja "Krajina" dodijelila našu kuću. Morali smo pitati za dozvolu da uđemo unutra. Damir je bio nekoliko godina poslije, išao je na sprovod svome ocu. Moja mama Ana i kćerka Matea bile su nekoliko puta. Ponosni smo što naša djeca vole Hrvatsku, govore hrvatski, kod nas u kući svakog dana razgovaramo o temama vezanim uz domovinu. Mislimo da je stanje u Hrvatskoj kritično, počevši od nezaposlenosti, iseljavanja mladih školovanih ljudi u druge zemlje do nepoštovanja prema hrvatskim braniteljima.

Recite mi nešto o radiju koji vodite te o planovima u vezi s tim?

- Budući da Damir već oko dvije godine zbog problema s vidom, gotovo sljepoče, ne radi, a nije osoba koja se ni s čim ne bavi te ima veliko znanje o kompjutorima i programiranju, odlučio je da napravi internetsku radiopostaju CRO RADIO SYDNEY. Cilj ove postaje je povezivanje Hrvata i hrvatskih zajednica diljem cijeloga svijeta. Budući da je radio pokrenut tek prije nekoliko mjeseci, još uvijek nemamo ustaljeni radioprogram. Za sada glazba ide 24 sata, vijesti iz Hrvatske, radijski obrađena emisija "Bujica" te "Markov trg", zatim TOP 10 ljestvica najboljih pjesama subotom. Ovo je sve napravljeno u kratkom roku i sve se emitira iz naše kuće, tj. male prostorije pokraj kuće. Planovi su da ova radiopostaja oživi i na drugim platformama – IP-u, TV-u, satelitu, mobilima, kao i FM-u – tj. radijskim valovima koje i sluša većina naših starijih slušatelja. Ali gdje god da nas putovi u ovome pokušaju odvedu, ponosni smo jer nismo dopustili da nas posljedice rata unište, nismo popustili pred bole-

S kćerkama
Mateom i
Martinom

šću. Hvala Bogu, mislimo da smo ojačali i postali mudriji, zahvalni smo za sve što nam život donese.

Kako vidite budućnost hrvatske zajednice ovdje u Australiji?

- Znamo da su starije generacije puno izgradile i pridonijele u stvaranju svega što mi danas imamo u hrvatskoj zajedni-

ci u Australiji, ali čvrsto vjerujemo da je potrebno uključivanje mladih u sve oblike rada hrvatske zajednice jer bez njih nema ni opstanka hrvatske zajednice.

Kako vidite budućnost naše domovine Hrvatske?

- Svima nam je jasno da su u Hrvatskoj potrebne velike promjene. Današnja Hrvatska nastala je na temeljima Domovinskoga rata i kao takva bi trebala imati svoje nacionalne vrijednosti. Potrebno je hitno zaustaviti iseljavanje mladih školovanih ljudi. Hrvatska je zemlja s prirodnim bogatstvima i kao takva ima sve predispozicije za ekonomski napredak. Želja nam je da naša domovina napokon postane onakva kakvom su je zamislili

naši preci, onakva za kakvu su se borili naši branitelji. Na kraju, htjeli bismo zahvaliti svima onima koji nas podržavaju i potiču u ovome pothvatu. Pozdravljamo sve naše drage Hrvate, slušatelje CRO RADIJA u Sydneyu, u Australiji i diljem cijeloga svijeta. Očuvajmo svoje korijene, ne dopustimo da nam drugi pišu našu povijest, pišimo je sami i to onakvu kakva jest - istinitu. Učimo našu djecu hrvatskim običajima i kulturi. Cijenimo sve ljude, ali budimo ponosni na našu domovinu Hrvatsku. ■

ENG An interview with Damir and Mila Berdi, natives of Vukovar that run the Cro Radio Sydney show. Their channel is currently available only on the internet, but they hope to also see it broadcast on FM radio.

Divljač na šokački s čikmašima

Vrijeme pripreme:
90 min

DIVLJAČ NA ŠOKAČKI (Sastojci za 10 osoba)

2 kg mesa od divljači (bez kostiju)
1,5 dcl masti ili ulja
50 dag crvenog luka
10 dag slanine
30 dag svježih gljiva
1 mrkva
2 dag soli
5 dag brašna
2 dag peršina
2 dcl kiselog vrhnja
2 dcl crnog vina
2 dag senfa estragon
po želji papra i Vegete

Danas nije teško naći divljač u lokalnim trgovačkim centrima ili ako od prijatelja lovca dobijete divljač, neka vam se ovaj recept nađe pri ruci.

ČIKMAŠI (sastojci za 5 osoba)

1 kg krumpira
(bijelog)
20 dag pšeničnoga griza
3 jaja
1 žumance
1 dag soli
2 dag ulja

PRIPREMA: Na rezance popržene slanine dodati narezani luk, zatim divljač narezanu također u obliku rezanaca. Pirjati 10 min pa dodati gljive i sve lagano kuhati uz povremeno dolijevanje temeljca (od kuhanih junećih kostiju). Kada je meso napola kuhano, dodati sve ostale sastojke (osim vrhnja) i začine, posuti brašnom i kratko popržiti pa zaliti temeljcem. Kada prokuha, dodati vrhnje i dalje lagano pirjati dok meso ne omekša. Poslužiti s čikmašima.

PRIPREMA: Bijeli krumpir skuhati u ljusci, oguliti i ohladiti, dodati pšenični griz, jaja, žumance, začine i ulje te miješati sve dok se ne dobije srednje mekano tijesto. Po potrebi dodati još oštrog brašna. Pustiti da malo odstoji, zatim od polovice tijesta napraviti valjčiće promjera 2 cm i izrezati na duljinu 2 cm te ih provaljati kroz dlanove da dobijemo čikmaše duljine 6 - 7 cm. Skuhati ih u slanoj kipućoj vodi (u širokoj plićoj posudi). Kad se dignu na površinu znači da su gotovi pa ih treba ocijediti i servirati.

Vrlo uspješna priredba u Clevelandu

Već nekoliko godina uzastopno Sijelo se održava pod pokroviteljstvom odsjeka 995 HBZ "Cardinal Stepinac" i kulturno-umjetničkih društava Hrvata BiH "Kraljica Katarina" te KUD-a "Zvuci domovine Hrvata Korduna"

Tekst/foto: **Franjo Bertović**

Ponovno mi se ukazala iznimna prilika da posjetim našu hrvatsku zajednicu u Clevelandu i da budem nazočan na jednom doista lijepome kulturnom događaju zvanom Sijelo. Taj naš hrvatski stari običaj otima se zaboravu i osvježava već nekoliko godina uzastopno pod pokroviteljstvom odsjeka 995 HBZ "Cardinal Stepinac" i kulturno-umjetničkih društava Hrvata BiH "Kraljica Katarina" te KUD-a "Zvuci domovine Hrvata Korduna", koji složno rade na čuvanju kulturne baštine. Poznato je da u gradu djeluje još nekoliko kulturnih društava, za mlade i za one starije životne dobi, i da svi gaje dobre međusobne odnose i podupiru kulturna okupljanja i priredbe jedni drugih. Zadivljuje i činjenica da je u gledalištu gotovo uvijek župnik hrvatske crkve sv. Petra i Pavla u Clevelandu, vlč. Mirko Hladni, te da svojim blagoslovom i probranim rječnikom s pozornice motivira ovakva okupljanja.

Ovogodišnje Sijelo održano je u neposrednoj organizaciji Kulturno-umjetničkog društva Hrvata BiH "Kraljica Katarina" i njihova predsjednika Mije Maračića. Sijelo je održano u otmenome Hrvatskom domu "Kardinal A. Stepinac" u Eastlakeu. Početak je bio, kako to i dolikuje našim starim dobrim pučkim običajima, s ponudom šljivovicom za goste na ulazu u dvoranu i uz zvuke domaće pjesme. Već na samome početku osjetilo se ozračje dobre priredbe i zabave.

Gosti Sijela bili su: Odrasli tamburaški i pjevački zbor "Žumberčani" (odsjecka 859 HBZ) te tamburaški, folklorni i pjevački "Zvuci domovine Hrvata Korduna". Sijelo je započelo izvrsnim igrokazom "Snaha i svekrva". Radnja se događala u jednoj seoskoj kućici, uz peč na drva i kućne radinosti (obradu drva, štrikanje i ispijanje kave) te neprestana zadirkivanja svekrve i snahe koja tu i tamo prekida svekar kao 'gazda' obitelji. Scenarij i glumci bili su odlični! U drugome dijelu gledalište je isto tako uživalo

u programu koji su najprije izveli "Žumberčani" pod muzičkim i stručnim vodstvom Krune (Rolanda) Živića i Marshe Coleff te "Kordunaši" pod vodstvom Kate Stepić, a završni dio pripao je domaćinima, "Kraljici Katarini" na čelu s Mijom Maračićem.

Nama u Glavnome uredu HBZ-a godi činjenica da naši odsjeci dobro i složno rade u hrvatskim zajednicama na područjima na kojima djeluju. Takvi odsjeci nedvojbeno pridonose čuvanju naše baštine, čuvanju zajedništva i našeg identiteta te pridonose upisu novih članova u redove Hrvatske bratske zajednice. Zato ne možemo i ne smijemo zaobići činjenicu o - primjernosti - suradnje odsjeka u ovome gradu. Gotovo uvijek na ovim okupljanjima susrećemo članove i odbornike odsjeka koji djeluju u Clevelandu i okolici.

Ovom prigodom bili smo svjedoci okupljanja odbornika i članova odsjeka 47, 235, 859 i 995 HBZ-a te još nekih koji su doputovali iz udaljenijih mjesta. Bilo nam je drago i susresti se s novoizabranim predsjednikom odsjeka 995 Robertom Jerinom te veteranima Nikolom Franićem i Nikolom Štrmcem. Bila je to divna priredba i zabava. Kapa vam dolje, sestre i braćo u Clevelandu! ■

Igrokaz 'Snaha i svekrva' u izvedbi KUD-a 'Kraljica Katarina' iz Clevelanda

ENG The traditional *sijelo* (communal bee) was held again this year in Cleveland, organised by the CFU Cardinal Stepinac Lodge 995, the Kraljica Katarina Culture & Arts Society of Croatians from Bosnia-Herzegovina and the Sounds of the Homeland of the Croatians of Kordun Culture & Arts Society.

Velika buna seljaka i vojnika 1755. u sjeverozapadnoj Hrvatskoj

U veljači i ožujku 1755. izbila je velika buna seljaka u Križevačkoj županiji, povezana s istodobnim pokretom vojnika u Varaždinskom generalatu, koja je donijela olakšice za seljake i utjecala na reformu javne uprave u Hrvatskoj

Dio civilne i
vojne Hrvatske
u 18. stoljeću

Piše: Željko Holjevac

O samnaesto stoljeće bilo je doba sjaja europskih monarhija, epoha "kabinetskih" ratova i rafinirane lepršavosti kasnoga baroka i rokokoa, ali i doba stalnog suočavanja većine ljudi sa siromaštvom i nesigurnošću. Vladari su imali neograničenu vlast, ali je većina ljudi toga doba živjela na selu i bavila se poljodjelstvom, a društvo je još bilo pretežno feudalno i dijelilo se npr. u Hrvatskoj na malobrojni "politički narod" (svećenstvo i plemstvo) i mnogobrojni "pridruženi siromašni narod" (seljaštvo). Doduše, u zapadnoj Europi pod utjecajem istraživačkih putovanja i velikih geografskih otkrića koja su širila ljudske vidike došlo je do postupnog raspadanja feudalizma i zaživljavanja kolonatskih (zakupničkih) odnosa u agraru. Nasuprot tome, u istočnoj Europi tijekom ranoga novoga vijeka, u

Grbovi povijesnih hrvatskih pokrajina

procesu koji se stručno naziva refeudalizacijom, obnovljena je i učvršćena srednjovjekovna vezanost seljaka za zemlju i njihova ovisnost o feudalcima, tzv. drugo kmetstvo. Plemeniti ljudi su znatno više nego ranije stupali u razne službe svojih vladara, vojske i činovnički aparati postajali su sve veći i sve profesionalniji, državni troškovi enormno su porasli, mnoge tradicije bile su uveliko ojačane, a podložnost najširih društvenih slojeva dodatno učvršćena.

OŽIVLJENJE GOSPODARSTVA

Nakon više od dva stoljeća gotovo stalnog ratovanja s Osmanlijama, odnosno tijekom razdoblja koje je polihistor Pavao Ritter Vitezović iz Senja slikovito nazvao "dva stoljeća hrvatskoga plača", hrvatske su zemlje u obliku današnje "potkove" pod habsburškom vlašću tijekom 18. stoljeća gospodarski oživjele. Širile su se nove ratarske kulture (kukuruz, krumpir), gradile se moderne ceste (od Karlovca prema Rijeci i Senju) i uređivale plovne rijeke (Drava, Sava, Kupa). Jačala je trgovina i razvijao se obrt. Otvarale su se manufakture, luke i brodogradilišta. Proglašena je sloboda plovidbe Jadranskim morem, a Rijeka je proglašena slobodnom lukom. Sve življa trgovina žitom obavljala se u 18. stoljeću Dunavom, Savom i Kupom do Karlovca, a otuda Karloinskom i Jozefinskom cestom u Rijeku i Senj, odnosno Savom do Ljubljane, pa cestom u Trst.

No, ti prvi pokušaji osuvremenjivanja bili su ograničeni i nepotpuni, a hrvatske zemlje razvijale su se neravnomjerno. Dalmacija i Istra za to su vrijeme samo životarile pod upravom Venecije koja je gospodarski propadala, a zbog premještanja trgovačkih putova iz Sredozemlja na Atlantik nakon otkrića Amerike slabila je i Dubrovačka Republika.

UTJECAJ 'BOGOVA HRVATSKE'

Reforme austrijskih prosvijećenih apsolutista Marije Terezije i Josipa II. u drugoj polovici 18. stoljeća utjecale su na

Marija Terezija
(1740.-1780.)

daljnji razvoj hrvatskih krajeva, u kojima se osjećao jak utjecaj "bogova Hrvatske", kako je kroničar Baltazar Adam Krčelić nazvao staleške moćnike. U hrvatskim i slavonskim civilnim županijama uređeni su odnosi između seljaka i zemaljskih gospodara, a Vojna krajina podijeljena je na pukovnije i preustrojenja u habsburšku vojarnu. Opsežne promjene izazvale su socijalne nemire u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, osobito u prvoj polovici 1755. u Križevačkoj županiji i Varaždinskom generalatu. Tada je u Hrvatskoj glavni teret seljaka bila feudalna tlaka pa su seljaci u Križevačkoj županiji tražili prijelaz pod vojnu upravu, a uznemirilo ih je i popisivanje osoba i imovine prema nalogu iz Beča.

Vojnici u Varaždinskom generalatu zahtijevali su u isto vrijeme vraća-

ji je socijalni bunt u hrvatskoj povijesti, ali je manje poznato da je znatno veća buna po masovnosti i posljedicama izbio u veljači i ožujku 1755. u Križevačkoj županiji. "Nju su započeli u Ravnu podložnici gospode Josipa Raffaya, Ignacija Kašnera i Vuka Jelačića 24. veljače kad je zvonar u Ravnu počeo zvoniti i znakom zvona pozivati puk na zlodjelo. Kao bezobzirne vođe postavili im se na čelo upravitelji imanja spomenute gospode, obično nazvani špani, a glavnu je ulogu preuzeo neki Kušić. Oni se podigoše tobože zbog kudjelje koju je gospoda, odnosno žena gospodina Raffaya, davala na predenje ženama buntovnika. Najprije spalili su kudjelju pa provalili u plemićke dvorce, oplijeniše ih i popiše vino, a zatim zapalili i u pepeo pretvorili same dvorce spomenutih plemića

KRVAVO I OKRUTNO

Dok je bečki dvor uspio manjim ustupcima razvodniti zahtjeve varaždinskih vojnika i bez većih sukoba smiriti njihovu pobunu, plemićke postrojbe pod vodstvom podbana Ivana Raucha u prvoj polovici ožujka 1755. krvavo su ugušile bunu križevačkih seljaka i okrutno im se osvetile. Kroničar Krčelić o tome piše: "Na koje su nailazili pri prvim pokretima, ubijali su ih bez obzira na dob, spol i krivnju, i to bez ikakva suđenja, tako da su majke kao lude radije bacale u vodu svoju djecu da se utope. Kasnije su zarobljenike slali u Zagreb, u zatvor, i istom kad je određen za suca podžupan Petković, oni koji su se činili većim krivcima, nakon vrlo kratke rasprave bez ikakve mogućnosti obrane, izloženi najstrožem postupku, bili su najposlije na

nje dokinutih "starih pravica" ili lokalne samouprave, uvođenje hrvatskoga jezika kao zapovjednoga umjesto njemačkoga, sprečavanje prevlasti stranih časnika u zapovjednoj hijerarhiji i zadržavanje domaće odjece u vojnoj službi umjesto novih "njemačkih mundira" ili službenih odora. "Mondur, kako god su naši stari za prvih cesara i za Vašeg Veličanstva do ovog mondura nosili, i sami vsaki sebi kupovali i z velikijem veseljem vu njemu služili, hoćemo i vu napredak, a ovog nemačkog mondura dalje nositi ne moremo, ar ga nijesmo obikli", pisali su varaždinski vojnici 1755. vladarici Mariji Tereziji, prvoj i posljednjoj ženi na habsburškom prijestolju.

VELIKA I MASOVNA BUNA

Seljačka buna na susedgradsko-stubičkom vlastelinstvu u siječnju i veljači 1573. pod vodstvom Matije Gupca najpoznati-

s gospodarskim zgradama, pri čemu se gospodin Kašner jedva spasio. Sramotno započevši svoje djelovanje, išli su dalje po plemićkim dvorcima, pljačkali ih i palili", zapisao je kroničar Krčelić.

Pokret seljaka 1755. na području Križevačke županije, povezan s istodobnim pokretom vojnika u Varaždinskom generalatu, imao je nekoliko žarišta. Osobito su važna tri žarišta: u Dubovcu kraj Ravena u okolici Križevaca, u okolici Rakovca i Vrbovca te u Velikome Otoku kraj Koprivnice u Podravini. Seljačkih nemira bilo je i u Moslavini na rubu Križevačke županije: ondje su pobunjeni seljaci izjavili da "do glave, y do zadnye kaplye kervi pristati, niti mogu, niti hote" na bilo što drugo osim onoga što su smatrali da im pripada ili treba pripasti. Moslavčani su čak poslali svoje izaslanike u Beč, no oni su uhićeni u Sopronu i zatvoreni u Zagrebu.

vrlo okrutan način ubijeni."

Velika buna u sjeverozapadnoj Hrvatskoj 1755. potaknula je Mariju Tereziju da pošalje na teren posebno povjerenstvo sa zadaćom da istraži uzroke nezadovoljstva. To je povjerenstvo pripremilo poseban propis, zvan urbar, kojim je vladarica točno odredila što je sve seljak dužan davati svome gospodaru. Djelovanje dvorskoga povjerenstva utjecalo je i na osmišljavanje prijedloga za reformu javne uprave u Hrvatskoj s ciljem suzbijanja moći domaćih "bogova Hrvatske" i uklanjanja opasnosti od novih socijalnih nemira. ■

ENG A great peasant revolt broke out in Križevac County in February and March of 1755, linked to a movement occurring at the same time among the soldiers in the Varaždin generalcy, which produced concessions for peasants and influenced the reform of the public administration in Croatia.

MATIČIN VREMEPLOV

Pronašli smo u Matici za mjesec **ožujak** godine...

Priprema: **Hrvoje Salopek**

Na tradicionalnom HRVATSKOM BALU U BEČU

Azda kiti kroz studeno sijelo-
sko veće jednom od glasnih sila
Beča. Zanimno se na »Hrvatski
bal«, koji se održa u ovo doba pri-
ređuje svake godine. Iako se mo-
žeš dočepiti čaše, baš čisto nje-
ci i vidjeti naše prijatelje, gle-
dama bezbrojna svjetla reklama
ove zlatne velegrađke ulice. U
njima pretežno modra i crvena
boja, ali me te napaljena sila
staje mirno, sama onoga re-
svjetlosnih reklama kao u ame-
ričkim gradovima. Uostalom sa-
čas je sas taj čas islo: zali-
mo u stambeni dio 4 »bestirka«,
pđe se svijetlo šteti.

Nenadno u mrežu sakrene svi-
jetli crveni natpis: »Dreherpark«.
To je naš cilj. Vidimo, da ga ni-
mo promakli: skupci ljudi kre-
ću se prema njemu. Načelimo
ući. Jest to je naš jezik, naša fa-
hastina. Hoćemo li vidjeti koga
poznatoga? Kako ne, evo Feri-

Gosti na balu: ambasador FNRJ Drago Fućinić sa suprugom, sest. poglav.
dr. Lucio Karalić i predstavnici Matice.

NAKON SJAJNE GRE U BEOGRADU MOSKVI

ZAGREBAČKA »MLADOST« DRUGI PUT EVROPSKI PRVAK U VATERPOLU

Pisao: E. LUČEV

Kao što su mnogi već od
prve utakmice smatrali, po-
novila se slika sa prošlogodišnjeg
Kupa evropskih prvaka
u vaterpolu. I ovog puta je za-
grebačka »Mladost« pobedila.

1954.

Nedugo nakon osnivanja Matice njezini predstavnici uspostavili su veze s gradišćanskim Hrvatima u Austriji. Uslijedili su obostrani posjeti pa je tako izaslanstvo Matice bilo pozvano na tradicionalni "Hrvatski bal" koji naši sunarodnjaci svake godine organiziraju u austrijskoj metropoli. Autor priloga Ivan Brabec donosi opširnu i zanimljivu reportažu s toga važnoga društvenog događaja.

1969.

Vaterpolski klub Mladost iz Zagreba 1960-ih godina uspeo se u sam vrh europskoga i svjetskoga vaterpola. "Kao što su mnogi već od prve utakmice smatrali, ponovila se slika s prošlogodišnjeg Kupa evropskih prvaka u vaterpolu. I ovog puta je zagrebačka 'Mladost' uvjerljivo nadmašila sve svoje protivnike i donijela dragocjeni pehar u grad ispod Sljemena."

HRVATSKI DANI U AMERICI

Američka potpora Hrvatskoj s najvišeg mjesta: predsjednik Bill Clinton i dr.
Franjo Tuđman u Bijeloj kući u Washingtonu.

Dr. Franjo Tuđman i Alija Izetbegović potpisali su povijesni sporazum
o načelima konfederalnog povezivanja Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

1994.

Pod naslovom "Hrvatski dani u Americi" Matica donosi fotografije s boravka predsjednika Tuđmana u Washingtonu, koji je obilovao važnim događajima. Tako je s predsjednikom BiH Izetbegovićem potpisan sporazum o načelima konfederalnog povezivanja, a u hotelu Omni Shoreham održan je susret s više od tisuću uglednih Hrvata iz SAD-a i Kanade. Boravak predsjednika Tuđmana u Washingtonu okrunjen je svečanim otvorenjem zgrade hrvatskog veleposlanstva u američkoj metropoli.

Vinkovački konjanici obišli rodnu kuću Ive Kozarca

Konjanici u povorci krenu kroz selo do prve postaje gdje ih prima kućedomaćin i zaželi im dobrodošlicu te ih zatim ponudi narezanim kobasicama, šunkom i kulenom, *krofnama*, šljivovicom, vinom...

Vinkovački jahači u Ervenici

Tekst: Zlatko Virč

Foto: M. Španić, Z. Tanocki, T. Stanić, M. Stanić, T. Jonjić, M. Romulić, Ž. Kozlina

U posljednjih nekoliko godina u Slavoniji je postalo popularno pokladno jahanje koje, kao običaj, nisu podržale prijašnje vlasti (od 1918.). Danas većina ljudi nema predodžbi o ovom običaju tako da se o tome raspredaju u pravome smislu priče bez ikakve osnove.

Moramo se podsjetiti da je konj u ovim krajevima imao sve one kvalitete koje su ga učinile popularnim i u cijelome svijetu, s tim da mi na području bivše Vojne granice tome moramo pridodati svoj poseban moment, no o tome nešto poslije. Konj je seljacima bio osobito koristan jer je služio kao vučno i prijevozno sredstvo kojim su se obrađivala polja. Istina, u Slavoniji i Srijemu i bivoli su imali također svoju ulogu i jači su od konja, ali i znatno sporiji. Koristeći konja u obrađivanju polja, a i za druge svrhe, seljaci su s njima uspostavljali i posebne odnose. Konja smatramo domaćom životinjom, ali njegova veličina i u pra-

vilu smirenost ostavljali su na čovjeka impresivan doživljaj. Ako tome dodamo da konj jako dobro osjeća koliko ga se pazi, da ne kažemo voli, i to vraća svojem gospodaru prijateljstvom, jasno je zašto konj zaslužuje posebno mjesto u domaćinstvima. Naravno da je bilo i suprotnih primjera, ali oni su daleko rjeđi. Trebate biti blizu i doživjeti kako se sporazumijevaju gospodar i njegov konj. Ima tu i dirljivih scena i zato nisu ništa začuđujuće priče o tome kako je neki konj spasio svoga gospodara iz neke opasne situacije.

OBIČAJ VEZAN UZ VOJNU GRANICU

Sve ovo bilo je potrebno da bi se shvatilo značenje pokladnoga jahanja. Kao običaj ono je nastalo na području Vojne granice koja je ukinuta 1873. godine. Do tada je konj ovdje imao još jedno posebno značenje – bio je sa svojim vlasnikom, graničarom, često u ratnim pohodima. U tim ratnim događajima stvarala su se međusobna prijateljstva koja su generacijama među graničarima konju dala posebno mjesto. I dandanas o konjima se u selima priča s poštovanjem koje ne uživa ni jedna druga do-

Šokački jahač 1930-ih (f: Šokački graničar)

Jahači u zoru u središtu Vinkovaca

maća životinja, i zato je danas konj posve oslobođen svih poljoprivrednih poslova.

U pokladno vrijeme, kad su se ljudi maškarakali u razne likove, ovdje uz nekadašnju Vojnu granicu bio je običaj da se muški odijevaju u *bule* (žene) ili žene u Turčine, a ovi su u pravilu jahali konje. Logično je da se iz toga krenulo dalje pa su konje počeli jahati konjanici u narodnim nošnjama. Kako su godine odmicala od vremena Vojne granice, nestalo je bula i Turčina, a njihovo mjesto zauzimale su mještani. Držati konja u štali znak je gospodarske snage, stvar je pomalo i prestiža, tako da je sudjelovanje s ostalima konjanicima u pokladnom jahanju bio znak od društvenoga značaja.

Prema dogovoru, konjanici se skupe na određenome mjestu i u povorci (koloni) krenu kroz selo do prve postaje gdje ih prima kućedomaćin sa svojim

ukućanima. Ispred njegove kuće otvorena su kolna vrata (od *avlije*), domaćin ih pozdravlja s *Pomoz Bog!*, zaželi im dobrodošlicu i zatim ih ponudi narezanim kobasicama, šunkom, sendvičima i kulenom, ako je što ostalo od prošle godine, *krofnama*, šljivovicom i vinom. Konjanici zahvalni za gostoprimstvo pjevaju domaćinu narodne pjesme, a danas ih često prate i tamburaši. Primiti u dvorištu, u *avliji*, konjanike znak je domaćinovi materijalnih mogućnosti i zato se to uvijek komentira u pozitivnome smislu.

ZNAK DRUŠTVENOGA PRESTIŽA

Danas nema slavonskog sela u kojem ne postoji barem jedno domaćinstvo koje drži barem jednog konja, a često u selu ima više domaćinstava s konjima. Ne treba ni spominjati da se o konjima vodi posebna briga. Biti u pokladnoj povorci znak je društvenoga prestiža isto kao

i odlazak na Vinkovačke jeseni. Primanje konjanika se komentira i domaćinu to ide na čast i povećava mu ugled. Pred kućom koja će primiti konjanike skupe se okolni susjedi, *komšije*, a taj događaj prate i svi koji stanuju u ulici, netko gleda s prozora, netko pred kućom, dive se konjima, njihovoj ljepoti, okićenosti, spremljenim konjanicima.

Kako smo već naglasili, običaj je nastao u Vojnoj granici, ali se danas proširio preko njezine nekadašnje granice i pokladna jahanja održavaju se po selima i gradovima istočne Slavonije i Baranje.

U svemu tome Vinkovci imaju posebno mjesto jer su Vinkovci bili sjedište sedme pukovnije, bili su čak sjedište konjaničke jedinice kojom je zapovijedao konjanički general. U gradu postoje dva naselja koja su nekada bila isključivo naseljena zemljoradnicima – graničarima, dakle onima koji su se bavili konjima i koji su u pokladnim povorkama jahali konje. Danas u tim pokladnim konjaničkim povorkama više nema maškara-nih, nego su svi odjeveni u prigodne narodne nošnje. U tom običaju sačuvalao se tako spomen na stara vremena kad su se s konjima ostvarivale gospodarske vrijednosti i kad su oni bili veliki prijatelji i suborci na bojištima uz Savu, ali i diljem Europe pronoseći bojnu slavu Hrvata.

Ovogodišnje Vinkovačko pokladno jahanje, nakon što je obnovljeno, održava se redovito od 2002. godine. Osnovni pokretač je društvo 'Vinkovački šokački rodovi', udruga koja njeguje stare tradi-

Sikirevci (f: Šokački graničar)

Nijemci (f: Općina Nijemci)

Bosiljko Stanić ispred obnovljene Kozarčeve kuće

Podcrkavlje (f: Općina Podcrkavlje)

cije i koja je čuvar hrvatskoga identiteta. Njihov predsjednik Zvonimir Liščić - Zvona godinama okuplja konjanike iz okolnih mjesta i organizira to jahanje na zadovoljstvo svih sudionika.

LJUBAV PREMA KONJIMA

Upravo saznanje da nasljednici nekadašnjih graničara ponovno dolaze u Vinkovce, kao što su to činili njihovi pradjedovi, daje posebnost koja druga jahanja to nemaju i zato na tom jahanju ima puno konjanika. Ove godine čak ih je 51. Veći dio njih je iz Vinkovaca, ali ima i onih koji dovoze svoje konje iz udaljenijih mjesta. Kako se iz te graničarske, nekad isključivo seljačke populacije, s vremenom stvorio krug obrtnika, inženjera, liječnika i drugih uglednika, među jahačima imamo šaroliku socijalnu strukturu. Svima njima je zajednička ljubav prema konjima i ponos da potječu iz starih rodova koji su branili domovinu, *granicu na Savi*, kako kaže pjesma. A konji su svi odnjevovani, milina ih je gledati, svi su izvježbani, izjahani, ne boje se ljudi. Do sada nije poznat neki eksces koji je izazvao konj, što svemu također daje zadovoljstvo.

Ovogodišnje pokladno jahanje, 13. po redu, imalo je tu posebnost što je jedna od postaja bila i rodna kuća hrvatskoga književnika Ivana Kozarca. Kozarac je pjesnik i pisac seoske ili šokačke sredine, iznikao upravo iz nje, njezin dobar poznavatelj, koji ju je volio i o kojoj je pisao. Napisao je najpoznatiji roman hrvatske moderne Đuka Begović, pisao

je pripovijetke i pjesme od kojih mu je najpoznatija *Milovo sam garave i plave* u kojoj je opjevao svoju mladenačku ljubav Mariju, a tu pjesmu sa zanosom pjeva Zvonko Bogdan na svojim nastupima. Ivan, ili kako bi Šokci rekli, Iva Kozarac, volio je konje, o njima je pisao pjesme, a u njegovim pripovijetkama i romanu imaju posebno značenje te bi zasigurno da je živ s ponosom prihvatio da mu kuća bude jedna od postaja.

OBNOVA KOZARČEVE KUĆE

Kozarčevu rodnu kuću obnovio je o svom trošku vinkovački poduzetnik i vlasnik tvrtke Boso. Pitali smo ga zašto i

Gradonačelnik Vinkovaca Karlič s jahačima

čemu ta investicija (oko 130.000 eura), jedna od rijetkih u Hrvatskoj. Gospodin Bosiljko Stanić spremno nam je odgovorio - *Ako sam svojom uspješnom djelatnošću uspio osigurati sebi, supruzi i svojoj djeci egzistenciju, a pri tome pridonio zapošljavanju preko tisuću ljudi, onda me saznanje o značenju Ivana Kozarca u hrvatskoj književnosti logično ponukalo da hrvatskom narodu obnovom njegove rodne kuće vratim dio vrijednosti.*

Bosiljko Stanić je kao kućedomaćin dočekao sve goste i to ne samo jahače, njih više od 50, nego i sve ostale. Bilo je tu šokačkih delicija, toplih *krofni* i *fanjki*. Tamburaši su svirali, konjanici pjevali, sve u čast njihova Ive Kozarca. Tu su se zadržali skoro pola sata i onda su nastavili do sljedeće postaje kod veterinar dr. Kojića pa dalje sve do centra grada gdje ih je dočekao gradonačelnik Vinkovaca dr. Mladen Karlič koji godinama pozdravlja konjanike, poštujući time nacionalne tradicije. Gradonačelnikova postaja je u srcu grada, kraj stare *Generalije*, upravo one zbog koje je nastao ovaj običaj. Opraštajući se od gradonačelnika, konjanici su nastavili dalje od postaje do postaje i na kraju su završili na *Teninom salašu* gdje su se svi družili uz tamburaše, čobanac i ostale slavonske delicije. ■

ENG Carnival horseback riding has seen a resurgence in the Slavonia region in eastern Croatia – an ancient custom that sees towns and villages visited by parades of horseback riders in folk costume, received at the homes of locals with gifts of food and drink.

Veselite se i ljetujte s nama! Dođite u Novi Vinodolski u
Malu školu hrvatskoga jezika i kulture

20. - 31. srpnja 2015.

- program za djecu i mlade 9 - 16 godina
- jezične i kreativne radionice
- sportske, rekreativne i zabavne aktivnosti u moru i na kopnu
- večernji program, ples, pjesma, igre...
- iskusni i pouzdani učitelji i voditelji
- smještaj u Odmaralištu Crvenoga križa
- prijave do 25. svibnja 2015.

Hrvatska matica iseljenika i Sveučilište u Zagrebu pozivaju vas u
Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture

27. lipnja – 24. srpnja 2015.

- program za osobe starije od 17 godina
- 110 sati jezične nastave
- tri razine (početna, srednja i napredna)
- male skupine
- predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti
- raznoliki kulturni program
- studijski izleti
- diploma Sveučilišne škole, ECTS-bodovi
- prijave do 22. svibnja 2015.

Za detaljne informacije i pristupnice javite se na:
tel: (+385 1) 6115-116, e-mail: lada@matis.hr (Lada Kanajet Šimić, prof.)

Čuvari hrvatskoga kulturnog blaga i narodnih običaja

U svome 25-godišnjem djelovanju 'Hrvatsko srce' nastupilo je na svim odraslim festivalima HBZ-a te na mnogim priredbama u Kanadi i SAD-u, a bili su i na turneji u Hrvatskoj

Doček gostiju

Tekst i fotografije: **Franjo Bertović**

Dana 14. veljače 2015. svečano je proslavljena 25. godišnjica rada i djelovanja Tamburaškoga zbora "Hrvatsko srce" u Hamiltonu, u kanadskoj Provinciji Ontario. Sve je spontano započelo 1990. g. kad se okupila skupina tamburaša Hrvatskoga narodnog doma u Hamiltonu, koja se već neko vrijeme okupljala i svirala pod vodstvom mladoga i talentiranoga Dražena Jožića, a zatim Joea Hećimovića. Ali željelo se nešto veće i organiziranije kako bi se moglo više pridonijeti njegovanju i čuvanju hrvatske kulturne baštine i pučkih običaja. Uz tu žarku želju trebalo je odrediti ime i odabrati glazbene direktore. Za ime zbora odabrano je "Hrvatsko srce", a za direktore su odabrani mladi i talentirani tamburaši Michelle Vuksan i Danny Boich (Boić). Međutim, zbog daljnjeg školovanja tj. odlaska na fakultet Michelle odlazi iz "Hrvatskog srca", a njezino mjesto preuzima još jedna mlada i talentirana osoba - Joey Vlašić (Vlašić). Idejni začetnik i organizator ovog zbora Joe (Joža) Železnak izabran je na

predsjedničku funkciju, koju još i danas strpljivo, vjerno i uspješno obavlja s odbornicima i odanim članovima. To su bili prvi koraci ovoga tamburaškog i pjevačkog zbora koji okuplja oko 40-ak tamburaša.

U svome dvadeset petogodišnjem djelovanju "Hrvatsko srce" nastupilo je na svim odraslim festivalima Hrvatske bratske zajednice, nastupalo je na mnogim priredbama u Kanadi, Sjedinjenim Američkim Državama, a bili su na turneji i u domovini Hrvatskoj. Dali su do-

ista lijepi prilog njegovanju i čuvanju tamburaške baštine i stvorili bezbrojna prijateljstva tijekom svojih putovanja i nastupa na mnogim priredbama i druženjima Hrvata.

Na svečanome koncertu i proslavi godišnjice, osim domaćina, nastupili su: Odrasli tamburaški zbor "St. George" iz Cokeburga Pensilvanije na čelu s muzičkim direktorima Marlene Luketich-Kochis, Dan Kochis i Bernadette Luketich-Sikaras; "Zvuci domovine Hrvata Korduna" iz Clevelanda, Ohio, pod ravnanjem Kate Stepić; Tamburaški zbor "Sveti Juraj" iz Hamiltona pod glazbenim vodstvom Branka Pahanića. Ova četiri po broju i nastupima velika tamburaška zbora te večeri osvježili su sjećanja na mnoge kulturološke areale Hrvatske, a posebice na Žumberak, Draganiće, Liku i Kordun, odakle mnogi njihovi članovi vuku svoje podrijetlo. A razdragana publika nije štedjela svoje dlanove.

Program je lijepo i predano tome zadatku vodio Ivan Luškić, predsjednik Hrvatskoga narodnog doma. Prikazan je i kratki videozapis rada i djelovanja "Hrvatskog srca" te odana počast članovima koji su u međuvremenu preminuli. Na proslavi su nazočili glavni potpredsjednik/članske usluge HBZ-a iz Pittsburgha i autor ovog izvješća Franjo Bertović, glavna tajnica/blagajnica Bernadette Luketich-Sikaras i Fraternal direktor Derek Hohn.

Upućujemo naše iskrene čestitke slavljenicima i najbolje želje za nastavak ovako primjernog i motivirajućeg rada i djelovanja u čuvanju našega hrvatskoga kulturnog blaga i narodnih običaja! ■

Priznanje "Hrvatskom srcu" i njegovom glazbenom direktoru Dannyu Boichu uručila je Marlene Luketich-Kochis

ENG The Croatian Heart tamburitza ensemble of Hamilton (Ontario, Canada) celebrated its 25th anniversary on the 14th of February. The ensemble has performed at countless events in Canada, the USA and Croatia.

Jedno od najstarijih urbanih naselja u Hrvatskoj

Srednjovjekovna povijest otoka i grada Krka nezamisliva je bez knezova Frankopana. Oni su u 12. stoljeću podignuli utvrđeni kaštel s četiri kule za obranu grada

Krk iz ptičje perspektive

vegetacijski pokrov šume hrasta medunca i bjelograba, za razliku od južnog Krka gdje dominiraju krške zaravni s kamenjarskim pašnjacima. Spomenuta šuma tijekom povijesti koristila se za brodogradnju, ogrjev i gradnju, ali i za ispašu stoke. To je utjecalo i na oblik krošnji jer je stoka donje grane koristila za dodatnu ispašu. Uz razvijeno ratarstvo, maslinarstvo i stočarstvo, prostor grada Krka i sjevernoga Krka zbog povoljnih prirodnih uvjeta, ugodne sredozemne klime, ali i povoljnoga položaja na sjeveru Kvarnera u blizini kopna, bio je naseljen od najranijih razdoblja u povijesti. To je i razlog da su vidljivi mnogobrojni tragovi višetisućljetne nazočnosti materijalne baštine na otoku, a posebno u gradu Krku.

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Grad Krk je najveće naselje na otoku Krku, uz Cres, najveći otok na Jadranu s površinom od 406 četvornih kilometara. Područje lokalne samouprave grada Krka nalazi se u zapadnome dijelu otoka Krka i graniči s četiri općine. Na sjeveru su Malinska-Dubašnica i Dobrinj, na istoku Vrbnik i na jugoistoku Punat. Područje grada Krka čini 15 naselja s ukupnom površinom od 110 četvornih kilometra, kao i 152 četvorna kilometra pripadajućega morskog akvatorija u pravcu otoka Cresa u kome se nalaze otoci Plavnik i Mali Plavnik.

VIŠETISUĆLJETNA MATERIJALNA BAŠTINA

Područje grada Krka pripada u geomorfološkom smislu sjevernome dijelu otoka Krka kojeg od južnog dijela odvaja

linija Košljunska ili Puntarska draga do Vrbničke drage. Sjeverni dio Krka obilježava niži krški reljef odnosno zaravan koja najviše doseže 238 metara (Vrhure), dok je najviši vrh otoka u južnome dijelu Obzova s 568 metara n.v. U tom niže položenome dijelu nalazi se i jezero Ponikve smješteno sjevernije od Krka i SI od Vrha. Spomenuto jezero, baš kao i ono kraj Njivica, nastalo je skupljanjem vode na nepropusnom tlu. Ono je nastalo taloženjem naplavnih ili aluvijalnih nanosa koji su stvorili nepropusnu podlogu na kojoj se omogućilo skupljanje vode. U prošlosti su spomenuti prostori bili izvor malaričnih oboljenja. Značaj jezera Ponikve za opskrbu vodom grada Krka je iznimna, iako količinom i kvalitetom ne zadovoljava potrebe pa se vodoopskrba posljednje desetljeće kompenzira s kopna od pravca Rijeke koja ima vrlo kvalitetne i izdašne izvore pitke vode.

Sjeverni dio Krka ima respektabilan

Gradska vijećnica
– kula iz 15. st.

Gradska plaža

Nova škola, stare zidine i zvonici

Grad Krk jedno je od najstarijih urbanih naselja u Hrvatskoj, a smatra se da je o njemu kao Kouretu govorio i grčki pjesnik Homer. Krk ima u svom nazivu i vremenu nastanka predromanske, ilirske korijene Japoda i Liburna. Jačanjem i dolaskom Rimljana i Rimskog carstva na istočnu obalu Jadrana, Krk postaje njihovo značajno središte odnosno municipium. Na nadgrobnome kamenom natpisu s početka IV. stoljeća nalazi se Splendidissima Civitas Kuryctarum, ili presjajni grad Krčana. Pretpostavlja se da je skraćanjem latinskoga imena Kuryctaruma nastao Krk. Arheološki nalazi potvrđuju da je Krk posjedovao termalna kupališta ukrašena podnim mozaicima. Zbog svog značaja kao naselja, Krk je već u V. stoljeću postao biskupsko središte (prvi biskup koji se spominje je Andrija iz 680. godine), što se zadržalo do današnjih dana. U sklopu rimskoga grada prva kršćanska za-

jednica imala je svoje molitveno mjesto ili oratorij koji je u V. stoljeću prerastao u ranokršćansku baziliku. Tragovi iz tog vremena (ostaci podnog mozaika, ornamentika u kamenu i jedinstveni kapitel s motivima ptica koje se hrane ribom, kao simbolom euharistije) i danas su vidljivi.

GRAD SV. KVIRINA

Krčka katedrala Uznesenja Marijina gradi se u romaničkome stilu u 12. stoljeću, dok se u 15. stoljeću u gotičkome stilu gradi poznata Frankopanska kapela. Zaštitnik grada Krka i biskupije je sv. Kvirin kome je posvećena trobrodna romanička dvojna crkva sv. Kvirina i sv. Margarete, sagrađena u 12. stoljeću, a koja predstavlja jedinstveni tip rješenja dvokatne građevine na istočnoj obali Jadrana. U gradu se nalaze benediktinski samostan sestara benediktinki, kao i franjevača trećoredaca glagoljaša. Oni su tijekom povijesti razvijali glagoljaštvo, a natpis glagoljicom iz 11. stoljeća spada među najstarije natpise takve vrste. Od umjetničkih tvorevina u gradu posebno treba spomenuti poznatu srebrnu oltarnu palu, izrađenu 1477. godine po narudžbi kneza Ivana Frankopana, a darovanu krčkoj katedrali u kojoj se i danas nalazi.

TURIZAM - SPIRITUS MOVENS

Srednjovjekovna povijest otoka i grada Krka nezamisliva je bez knezova Frankopana. Oni su u 12. stoljeću podignuli utvrđeni kaštel s četiri kule za obranu grada, unutar kojih se tijekom ljeta nastoji sačuvati uspomena na Frankopane oživljavajući duh njihova vremena raznim manifestacijama koje nas preko kostimiranih likova odvođe u vrijeme srednjovjekovnih Frankopana čija je loza zatrta 1671. u Bečkome Novome Mjestu. Nakon Stona i Dubrovnika, Krk

ima najduže zidine u Hrvatskoj.

Današnje gospodarstvo grada Krka u hrvatskih okvirima značajno je po građevinskoj industriji GK Krk koja se posljednjih skoro pola stoljeća nametnula u jednu od najjačih tvrtki u zapadnome dijelu Hrvatske. Turizam je također spiritus movens gospodarske slike grada, kao i čitavoga otoka. Turizam je nekadašnji siromašni i depopulacijski Krk stvorilo prostorom ugodnim za življenje. Uz održivi razvoj turizma, napretku je pomogla i gradnja Krčkoga mosta 1980. godine kojim je u znatnoj mjeri olakšan dolazak mnogobrojnih turista iz susjednih emitivnih područja Slovenije, Austrije, Italije i Njemačke. Kao servis turizmu je i sve kvalitetnije maslinarstvo, vinogradarstvo i povrtlarstvo.

Grad Krk, kao i cijeli otok, uz otok Pag jedini je otok u Hrvatskoj koji doživljava porast broja stanovnika. Tako područje grada Krka po popisu iz 2011. bilježi 6.281 stanovnika, 601 više nego prije 10 godina, dok naselje Krk bilježi 3.730 stanovnika, 269 više nego prije 10 godina. Krk je nakon Maloga Lošinja najveći otočni grad u Hrvatskoj s tendencijom rasta. ■

Zvonik katedrale

Trg Kamplin

ENG The town of Krk is the largest settlement on the island of Krk and one of the oldest urban settlements in Croatia. It is thought that ancient Greek poet Homer was referring to this town when he mentioned Koureto.

Sve dok sunce sije, mi smo "DICA DALMACIJE"

Ovogodišnja "Dalmatinska večer" u prekrasnom ambijentu Neckarforuma u Esslingenu privukla je više od tisuću gostiju koji su uživali u zabavnome programu uz voditelja Luku Bulića, žensku klapu *Filiae Craotiae*, klapu *Rišpet* i Jolu

Klapa *Rišpet* s Ivom Amulićem

Joško Čagalj Jole

Grljušića koji je sa Šibenčaninom Ivanom Banovićem pokrenuo organiziranje 'Dalmatinskih večeri'.

HUMANITARNI KARAKTER PRIREDBE

Ovogodišnja "Dalmatinska večer" održana u prekrasnom ambijentu Neckarforuma u Esslingenu privukla je više od tisuću gostiju koji su uživali u zabavnome programu uz voditelja Luku Bulića, žensku klapu *Filiae Craotiae*, klapu *Rišpet* i Joška Čaglja Jolu. Plesalo se i pjevalo do sitnih jutarnjih sati, a gosti su uživali i u dalmatinskim delicijama, pršutu, paštici i probranim vinima.

Proslavu je otvorio molitvom fra Josip Kulović, a osim Suzane Mišković okupljeno mnoštvo pozdravio je i generalni konzul RH u Stuttgartu Slavko Novokmet. Prihodom od "Dalmatinske večeri" udruga "Dica Dalmacije" i ove će godine pomoći pojedincima i udrugama u domovini koji su u teškoj životnoj odnosno financijskoj situaciji. Karakteristično je za rad udruge u Stuttgartu da su sve donacije transparentne te da se nikada ne

Tekst: **Dario Kolmanić** Foto: **Zvonimir Bošnjak**

Šesta po redu "Dalmatinska večer", održana u Esslingenu kraj Stuttgarta u organizaciji udruge "Dica Dalmacije", započela je i završila pod motom iz naslova ovoga članka. Neizmjerena ljubav prema Dalmaciji, njezinim ljudima i ljepotama okupila je i, sigurni smo, još će dugo okupljati i povezivati vrijedne članove udruge u Stuttgartu koji iz godine u godinu u srcu Njemačke, u gradu Mercedesu, sve kvalitetnije predstavljaju blagodat svoga zavičaja i pritom ne zaboravljaju pomoći onima kojima je to najpotrebnije. "Kada smo se okupili prije sedam godina kako bismo organizirali 'Dalmatinsku večer' te promovirali taj biser Lijepe Naše, na kulturnom, zabavnom, sportskom i svekolikom društvenom planu, nismo ni slutili da će ovo naše zajedništvo poprimiti ovakve razmjere. Zahvalni smo svima koji su tijekom godina pomogli da se naše aktivnosti održe

i razvijaju korak po korak, naravno to su sponzori, ali i naši svećenici u hrvatskim katoličkim misijama te dobrovoljci okupljeni u našoj udruzi i naši dragi prijatelji koji svi odvajaju slobodno vrijeme da bi učinili pravu stvar", rekla je Suzana Mišković, predsjednica udruge "Dica Dalmacije", istaknuvši posebno svoga prethodnika Vrgorčanina Željka

Voditelj Luka Bulić u naručju obožavateljica

donira novac, nego se uvijek pomaže kupnjom potrebnih pomagala ili strojeva. "Pomažući potrebitima, bolesnima, siromašnima iz Lovreća, Splita, Kaštela, Runovića, Vrgorca, ali i Zagreba, zatim stradalima u poplavama u Slavoniji i Bosni, želimo misliti i na one kojima je naša pomoć potrebna i koji od nas to s pravom očekuju. U tome se ogleda i naša vjera i naše domoljublje. I dalje želimo pomagati, u skladu sa svojim mogućnostima, onima kojima je to potrebno, bez obzira na to iz kojeg su kraja", rekla je Suzana Mišković.

ODLIČNA ORGANIZACIJA I VRHUNSKI AMBIJENT

Oduševljenje organizacijom i ambijentom nisu krili ni gosti iz Dalmacije. "Predivno je vidjeti ovakvo okupljanje naših ljudi koji nisu zaboravili na svoje korijene. S velikim guštom večeras sudjelujem na Dalmatinskoj večeri", rekao

je Jole koji je svojim pjesmama atmosferu u dvorani doveo do usijanja. Klapu *Rišpet* s Ivom Amulićem od dolaska u Esslingen nije mogla spriječiti ni snježna mećava ni puknuta guma na automobilu kojim se klapa dovezla iz Zagreba. Voditelj Luka Bulić mnoge je oduševio duhovitim imitiranjem raznih glazbenih zvijezda kao što su Oliver, Arsen Dedić i drugi. Potpomognuta mladim pjevačem Milom Hercegom, klapa *Filiae Croatiae* koja je proizašla iz Hrvatske katoličke misije u Stuttgartu pokazala je kako se tradicionalna dalmatinska 'pisma' drži na životu i daleko od najdražih 'kala i stina' u domovini. Održana je i bogata tombola s vrijednim nagradama, a u predvorju dvorane gosti su mogli kušati i razne slastice, kolače, fritule, domaće žestice i odlična vina "Keža".

Ukratko, "Dalmatinska večer" u Esslingenu i ove godine iskazala se vrlo kvalitetnom ponudom u svakom pogledu te je, imajući u vidu dokazani humanitarni karakter, svakako jedno od najljepših okupljanja dalmatinskih ljudi i njihovih prijatelja u Njemačkoj. ■

ENG This year's Dalmatian Evening in Esslingen near Stuttgart in Germany drew over a thousand guests. They enjoyed an entertainment programme MCed by Luka Bulić and featuring the women's Klapa Filiae Croatiae, the Klapa Rišpet and singer Jole.

Kupnja nekretnine je velika odluka, a pogotovo na nesigurnom hrvatskom tržištu, obavlja se nekoliko puta u životu, zato je jako važno preko koga kupnju obavljate.

Agencije pružaju sigurnost da će cijeli proces kupoprodaje proteći bez problema, da će nekretnina biti sa svim dozvolama, uknjižena i legalna.

Postavlja se pitanje s kojom agencijom poslovati i preko koje obaviti kupoprodaju.

Licencirani posrednik u registru posrednika HGK.

Broj agenata veći od 10

Ozbiljna Internet stranicu

Časopis s ponudom nekretnina.

Iskustvo na Rh tržištu

Opereta nudi sve to, lider na zagrebačkom tržištu s preko **2000 provjerenih nekretnina**, s **15 aktivnih agenata**, iskustvom od skoro **15 godina**.

Sve poslove prati odvjetnički ured, naša najbolja preporuka su zadovoljni klijenti.

Časopis na **60 stranica** izdajemo već treću godinu i po tome se izdvajamo od većine drugih kolega.

Pogledajte naše stranice i uvjerite se sami
www.opereta.hr

Nazovite **013820050** od **0 do 24 h**.

Posjetite nas u Zagrebu na dvije lokacije
Kranjčevićeva 53 i Trakošćanska 6.

office@opereta.hr

Na vama je da znate što želite, a mi brinemo za ostalo.

Kompanija izbora, kako za naše klijenta, tako partnere i suradnike, naša je misija.

Na drugom kraju svijeta – ali blizu domovini

Prigodna priznanja za svoj izvrstan rad i doprinos hrvatskoj zajednici dobili su Ante Milić, Ivo Guriš, Dagny Spoja i Luisa Maria Cuculiza. Na fešti se okupilo oko 250 uzvanika među kojima i veliki broj mladih ljudi

Tekst: **Mirko Luka Lissa Vodanović**

PERU - Ovdje, u Peruu, svake godine slavimo blagdan svetoga Blaža/Vlaha. Tim povodom i ove je godine Hrvatska udruga Dubrovnik iz Lime u suradnji s biskupskim vikarom za Hrvate u Peruu i Južnu Ameriku mons. Dragom Balvanovićem organizirala bogat program.

U nedjelju, 1. veljače, u hrvatsko-mekarijatu svetoga Leopolda Mandića održala se sveta misa u čast svetoga Blaža. Misa je bila na hrvatskome i špa-

njolskome, a nazočio je veliki broj članova hrvatske zajednice u Peruu. Po tradiciji, mons. Drago Balvanović svima je blagoslovio grla. Nakon mise slijedio je mali prijem u župnome salonu. Na sam blagdan, 3. veljače, opet je održana misa u čast svetoga Blaža.

U petak koji je slijedio, u Zajednici Hrvata Dubrovnik organizirala se fešta koja je započela prijemom na terasi kluba. Tijekom večeri nazočnima je u ime uprave kluba dobrodošlicu uputio predsjednik kluba Luka Baraka i potpredsjednik Franjo Kurtović.

Počasni gosti bili su Nives Malenica,

veleposlanica Republike Hrvatske u Republici Čile koja svojom jurisdikcijom pokriva i Peru, predsjednica žena zastupnica u peruanskome kongresu Luisa Maria Cuculiza, predsjednica Vijeća javnih bilježnika Perua Roxana Del Aguila-Petrović, Ivan Ivin, predstavnici nekih stranih veleposlanstava u Peruu i nekoliko Hrvata iz Ekvadora.

Prigodna priznanja za svoj izvrstan rad i doprinos hrvatskoj zajednici dobili su Ante Milić, Ivo Guriš, Dagny Spoja i Luisa Maria Cuculiza. Proslavu je uvećao orkestar koje je svirao peruanske pjesme i neke naše kao što su *La Musica di Notte*, *Marijana*, *Večeras je naša fešta...* Na fešti se okupilo oko 250 uzvanika, a među njima veliki broj mladih ljudi koji su budućnost naše zajednice, kao što se može vidjeti na priloženim fotografijama.

Mi jesmo na drugome kraju svijeta, ali smo srcem vrlo blizu domovini! ■

ENG Every year the Croatians of Peru celebrate St Blaise Feast Day. The Dubrovnik Croatian Association of Lima, in collaboration with the diocesan vicar for Croatians in Peru and South America Monsignor Drago Balvanović, organised a lavish programme to mark the occasion.

Uživanje u snijegu i zimskim sportovima

Na ovogodišnjem susretu skijaša i bordaša natjecalo se 58 osoba od 4 do 71 godine starosti. Za zabavni dio programa brinuo se popularni tamburaški sastav "Ponoć" iz Pittsburgha

Tekst/foto: **Franjo Bertović**

Prvog vikenda u veljači održan je tradicionalni 45. *SkiFest* Hrvatske bratske zajednice u skijalištu Hidden Valleya nedaleko od Pittsburgha, u Pensilvaniji. Zajednica ove susrete organizira već 45 godina kako bi potaknula mladež na zimske sportske aktivnosti i pružila im priliku međusobnog upoznavanja i druženja uz "lijepi, zdravi i koristan skijaški sport", kako je zapisano u pozivu HBZ-a na prvo skijaško natjecanje održano u Seven Springs Ski Resortu.

Još 1971. godine vodstvo HBZ-a donijelo je odluku da se sportske aktivnosti prošire i na zimske sportove kako bi se pružila prilika mlađim članovima Zajednice da se okušaju i u zimskim sportovima. U uvodniku glasila *Zajedničar*, koji je napisao tadašnji urednik vlč. Bosiljko Bekavac, zabilježeno je sljedeće: "Od svih fraternalističkih ustanova Amerike, ovo (skijaško natjecanje, o.a.) prva pokreće i organizira Hrvatska bratska zajednica u Americi koja ga uvrštava u program svojih sportskih aktivnosti, kojim privlači mladež i aktivira je u svojim bratskim i zajedničarskim redovima. Činjenica je da i za ovaj pothvat HBZ nije dao inicijativu ili poticaj, kao ni članovi koji su nedavno došli iz Europe (gdje je ovaj planinski i zimski sport popularan, o.a.), nego jedan ovdje rođeni i u fraternalističkom duhu odgojen brat 'zajedničar', Bernard Luketić, glavni blagajnik HBZ-a i ustrajni organizator njezine Omladinske kulturne federacije, od kojeg potječu mnogi pothvati kojima se promiče napredak i diže ugled HBZ-a."

Za prvoga upravitelja ovoga skijaškog natjecanja imenovan je Edward Servov koji je već na samom početku, nakon objavljivanja *SkiFesta* na stranicama *Zajedničara*, bio iznenađen velikim zanimanjem i odazivom članova za ovo sport-

ske natjecanje. Samo u prvom tjednu prijavilo se 40 natjecatelja.

Nakon nekoliko godina skijaški vikend preselio se u obližnje skijalište u Hidden Valleyu u gorju Laurel, koje je samo 70-ak kilometara udaljeno od Pittsburgha.

Ovo su kratki zapisi i prvi koraci ovoga i danas vrlo popularnog okupljanja članova HBZ-a tijekom veljače, ne samo mladeži već i drugih članova i prijatelja Zajednice koji uživaju u zimskim sportovima i vide ih korisnima za fizičko i umno zdravlje. Osim zbog sportskog natjecanja, na ove zimske susrete i igre dolaze mnogi ljubitelji domaće tamburaške glazbe za koje se organizira druženje i zabava u dvorani zimovališta u Hidden Valleyu. Zajednica priprema i organizira za svakoga ponešto, ovisno što narod želi jer dolazi iz mnogih različitih mjesta, počevši od kanadskoga grada Toronta, do New Yorka, preko Clevelanda pa sve do sjevera i Milwaukeeja.

Na ovogodišnjem susretu skijaša i bordaša natjecalo se 58 osoba od 4 do 71 godine starosti. Natjecalo se devetero djece do 10 godina, najmlađi je bio Josie Nikolić (4 g.) iz Clairtona, a najstariji Dennis Rakowski iz Duquesnea. Najbrže vrijeme staze imao je Mike Rakowski u trajanju od 35,70 sekundi. Za zabavni dio programa brinuo se popularni tamburaški sastav "Ponoć" iz Pittsburgha. Pobjednike objavljujemo u fotografskom izvješću koji su primili od Zajednice. U znak priznanja za osvojeno prvo mjesto u svojoj kategoriji i skupini natjecanja pobjednik je dobio šal s hrvatskim bojama i grbom. ■

ENG The 45th traditional Croatian Fraternal Union SkiFest was staged at the Hidden Valley ski resort near Pittsburgh. The CFU organises these events with the aim of encouraging members of their junior corps to undertake winter sporting activities.

"Da ti rabotaš otamo kako ja ovamo, ne biš ni živ bijo"

Protagonistica naše priče je iz vremena kada su se još naveliko slala pisma i fotografije poštom. Zove se Ana Papić rođ. Bakotić, rodom s otoka Visa, a živjela je u Čileu u prvoj polovici 20. stoljeća

Ana i Nikola Papić,
Punta Arenas,
1928. godina

Tekst: **Ela Jurdana**

Ilustracije: **Hrvatski povijesni muzej**

Hrvatski iseljenici godinama su marljivo slali svoja pisma obitelji, rodbini i prijateljima. Izmjenjivanje pisama i fotografija gotovo da je bila jedina komunikacija među njima. Ta su pisma znala putovati mjesecima. Danas su ih zamijenile društvene mreže.

Protagonistica ove naše priče je iz vremena kada su se još naveliko slala pisma i fotografije poštom. Zove se Ana Papić rođ. Bakotić, rodom s otoka Visa, a živjela je u Čileu, u Punta Arenasu i Antofagasti u prvoj polovici 20. stoljeća. U Čileu i danas

žive njezini potomci. Mogućnost da završimo u djelić njezina života ostvarila se nedavno kada je Hrvatski povijesni muzej otkupio nekoliko Aninih pisama i fotografija. Građa je sada u fundusu Muzeja, čuva se u baroknoj palači Vojković – Oršić na Gornjem gradu na adresi Matoševa 9 u Zagrebu.

RADOSNA VIJEST O ROĐENJU SINA

Vratimo se životnoj priči Ane Papić koja u pismu majci Margariti Bakotić u Podselje (Velo Selo) na otoku Visu javlja 1908. godine radosnu vijest da je rodila sina i da ga je krstila s imenima Ive i Anton. Da je "malin Ive pona reste" i da su ga roditelji dali "litrat" svjedoči sačuvana ferotipija, specifična vrsta fotografije. (Riječ je o fotografskome

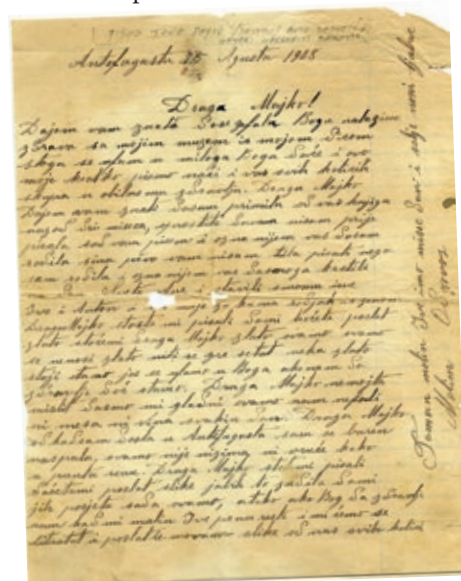
postupku na svjetlosno osjetljivoj pločici željeznoga lima). Na njoj je Ive, Anino prvo rođeno dijete u Čileu, u naručju sestre Franceske koja je rođena u starome zavičaju.

Ana je bila samo jedna od naših mnogobrojnih žena koje su potražile bolji život s obitelji u nekoj od dalekih prekomorskih zemalja. Odlazilo se zbog siromaštva, ali uvijek s nadom u povratak.

Iz njezina pisma saznajemo zanimljive pojedinosti, primjerice o različitim običajima koji vladaju u novom kraju, o klimi, prehrani i štošta drugo. U istom pismu je nekoliko redaka punici uputio i Anin suprug Nikola. Osim dijalekta i leksike (npr. litrat/litografirat = fotografirati, kumpanija = društvo, knjiga = pismo, peca = kovanica, munita = sitniš, soldat = vojnik, liber = slobodan), razumijevanje teksta otežava sam način pisanja bez pravila, zasnovan isključivo na pučkome govornom jeziku s početka 20. stoljeća, što pak pismo čini životnim i daje mu posebnu draž i vrijednost. Evo izvadaka iz pisma:

Franceska i Antun, djeca
Ane i Nikole Papića,
Antofagasta, 1908.
godina

Antofagasta 25 Augusta 1908

Draga Majko!

Dajem vam znati da se zafala Bogu nalazim z drava sa mojim muzem is mojom dicom stoga se ufam u miloga Boga daće i ovo moje kratko pismo naći i vas svih kolicih skupau obilnomu zdravlju. Draga Majko Dajem vam znati dasam primila od vas knjigu nazad dvi miseca, oprostitute davam nisam prije pisala sad vam pisem i oznanijem vas dasam rodila sina prvo vam nisam tila pisati nego sam rodila i ozna nijem vas dasmo ga krstili na dan Svete Ane i stavili smomu ime Ive i Anton i (bil?) muje za kuma rođjak is zenom. Draga Majko stoste mi pisali dami hoćete poslat zlato stoćemi draga Majko zlato ovamo ovamo se nenosi zlato niti se gre setat neka zlato stoji otamo jos se ufamo u Boga ako nam da zdravlje doć otamo. Draga Majko ne mojte mislit dasmo mi gladni ovamo nam nefali ni mesa ni vina svakin dan. Draga Majko od kadsam dosla u Antifagasta sam se baren naspala, ovamo nije nizima ni vruće kako u punta renu. (...)

Draga Punice evo su dvi crte kratkog pisma davas oznanim od moga obilnog zdravlja i moje zene i dice ja znam da kad dojde koja knjiga odovamo svak zeli znat kakoje ovamo a ja vas oznanijem kakoje ovamo – Draga Punice nije otega Bogatstva ovamo kako se misli otamo nego dase posteno moze živit i eto Ane saje Bratu tonetu jednu pecu neka vidi kako vaje munita od ove zemlje (...)

Diploma Društva uzajamne pomoći "Sociedad Dalmata de Socorros mutuos" kojeg su osnovali Hrvati iz Punta Arenas daleke 1896. (dar Dane Matanića HPM-u)

'PO TUĐEN SVITU'

Drugo pismo koje se sada čuva u Hrvatskome povijesnom muzeju Ana je uputila bratu Anti u Podselse iz Punta Arenasa s nadnevkom 28. siječnja 1928. godine. Pismo bratu započinje uobičajenim željama o zdravlju njemu, njegovoj obitelji i majci. Iz tona ovog pisma može se naslutiti da je Ana postala samosvjesna žena koja na bratovu primjedbu da je nije prepoznao na fotografiji upućuje riječi prijekora. To čini na sljedeći način:

Dragim Brate štomi pišes dame nisi na sliku poznao dati rabotas i tvoja žena otamo kako ja ovamo nebis ni živ bijo, a ja neznam kako mogu po zemlji plesati od velike radnje, a kočuse pošteno prihraniti. (...)

U nastavku pisma ne šteti ni sestru Rozu u Splitu kojoj pak zamjera da joj uopće ne odgovara na pisma. Nadalje, Ana predbacuje bratu što ovaj namjera poslati sina "po tuđen svitu", a sam se nije odlučio na odlazak kad je za to bilo vrijeme. Prijekor bratu i svoje životno iskustvo iskazala je na sljedeći način: "A njega maloga poslati to nije dobro jer nije lijepo doći u tuđem svijetu kad seje posve mladu i kad se neimade svog poznatog." Stoga savjetuje bratu da dađe "maloga u spljetu na građansku skolu neka štoji u sestre Roze pak neka se nauči zanat od kovača, pak kad bude veći onda ga pošalji po tuđem svitu kad zna-

de svoj zanat onda može dobro proć".

Ne ulazeći u grafološku analizu razvidno je da se rukopisi pisama razlikuju. Ovo drugo, pisano dvadeset godina kasnije školskim rukopisom, možda je pisala mlađa osoba koja djelomično koristi ijekavicu. Po kazivanju gospodina Jorgea Luisa Subiabre Matiacha pisma su uputili njegovi prabaka i pradjed Ana i Nikola Papić, njezinoj majci i bratu u Podselse na otoku Visu.

SVE VIŠE ISELJENIKA U HPM-U

Za kraj recimo ponešto o Hrvatskome povijesnome muzeju. U baroknoj palači u kojoj djeluje naš nacionalni muzej nije moguće realizirati stalni postav koji bi trebao predstaviti procese i pojavnosti u hrvatskoj povijesti i kulturi, od ranoga srednjeg vijeka do suvremenosti, pa tako i prezentirati važnu komponentu nacionalnog bića - hrvatsko iseljništvo. Muzej priređuje isključivo povremene izložbe, što nam nije na ponos i diku, pogotovo kada znamo da je među posjetiteljima sve veći broj naših iseljenika i njihovih potomaka koji su silno zainteresirani da doznaju, kada nam dođu u posjet, nešto više o prošlosti staroga kraja. U priželjkivanju prvoga stalnog postava odlučili smo ovu noviju muzejsku akviziciju predstaviti u mjesečniku za hrvatske iseljenike. (Podsjećamo cijenjene čitatelje da je "Matica" br. 12, prosinac 2014., objavila članak o palači u kojoj je smješten ovaj muzej.) ■

ENG We bring you fascinating excerpts from emigrant correspondence from the collection of the Croatian History Museum in Zagreb, written in the early 20th century by emigrants in Chile hailing from the island of Vis.

Fotografije Davora Rostuhara iz knjige
"National Geographic – Hrvatska iz zraka"

www.hrvatskaizzraka.com

Čigoč

Sisačko-moslavačka županija

Godine 1994. Zaklada europske prirodne baštine Euronatur proglasila je Čigoč, malo selo u močvarnome Lonjskom polju, prvim europskim selom roda. Sredinom listopada rode iz Čigoča prate pristigle rode iz Slovenije na dugačak put preko Bospora i Turske, pa dolinom Nila sve juga Afrike. Iz toplijih krajeva vraćaju se kući sredinom ožujka. U Hrvatskoj se gnijezdi oko 1500 parova bijelih roda. Najviše se gnijezda može naći upravo u selu Čigoč, gdje prebiva oko 200 roda, što je dvostruko više od broja stanovnika.

PUČKE POSLOVICE I IZRAZI VEZANI UZ BLAGDAN SV. GRGURA VELIKOGA

Sveti Grgur Veliki, papa i crkveni naučitelj iz druge polovice 6. stoljeća, među svecima Katoličke crkve zauzima istaknuto mjesto. Njegov blagdan slavio se 12. ožujka, u doba kada zima sve više uzmiče pred proljećem. Promatrajući događaje u prirodi i meteorološke prilike oko toga datuma, hrvatski vjernički puk mnoge je svoje poslovice vezao uz blagdan sv. Grgura koji se nekoć obilježavao u svim hrvatskim krajevima. Tako npr. u Podravskim Sevetama kažu: *Gregur, pusti žabe vun*. Poslovica kazuje da je 12. ožujka već tako toplo da se žabe bude iz zimske hibernacije i izlaze van. Slična je poslovica u zapadnoj Hercegovini, samo se umjesto žaba u hercegovačkome kršu spominju zmije koje se bude iz zimske hibernacije: *O Grguru zmije po lizuru* (gmižu). Na otoku Drveniku kraj Trogira spominje se točan datum blagdana te da se bude vodozemci i gmazovi: *Sveti Grgur papa na dvanajest marča, gadaline vanka*. Tako je i u Brusju na otoku Hvaru: *Sveti Grgur popa na dvonaste morča, gadaline*

Piše: Sanja Vulić

vonka. Ponegdje u Slavoniji vežu taj ožujski blagdan s povratkom ptica selica i načinjanjem gnijezda pa se govori: *Sveti Grgur, tica gnjezdur*. Tako je i u Klobuku u zapadnoj Hercegovini, gdje se govori: *O Grguru tice po gnjezduru*. To je i doba kad već ima dovoljno mlade trave da svinje mogu vani pasti pa u Šinkovici Šaškoj kraj Bednje u Hrvatskom zagorju

kažu: *Sveti Grgur primi prasicu ze šetinu pe ju hiti na ledinu* (Sveti Grgur uhvati prasicu za čekinje pa je baci na ledinu).

Ipak, u prevrtljivome ožujku u to doba još uvijek može biti jako hladno i neugodno vrijeme. Zato šokački Hrvati u Sonti u Bačkoj kažu: *Grgûr i janjce smrzne*. U zapadnoj Hercegovini poznat je izraz *Grgurovi ukovi* za nestabilne meteorološke prilike oko toga blagdana. Slično je i u Trogiru gdje se govori *Grgurina zlogodina*. Zbog snažnoga vjetra i uzburkanoga mora u dubrovačkome kraju poznata je meteorološka poslovica: *Grgur ljuti iz dna more muti*.

Međutim, nakon Drugoga vatikanskoga koncila, kada su izvršene različite promjene u rasporedu svetaca u ka-

lendaru, blagdan sv. Grgura Velikoga premješten je na datum 3. rujna. Time su, na žalost, sve navedene meteorološke poslovice i izreke izgubile svoje značenje. Tek nam znanje staroga datuma blagdana omogućuje njihovo razumijevanje. U današnjem vremenu, kada je vrlo moderno govoriti o nematerijalnoj baštini i potrebi njezine zaštite, važno je istaknuti da su i naše pučke poslovice nedvojbeno važni dio naše nematerijalne kulturne baštine.

Zato ćemo se još jednom vratiti starome datumu blagdana sv. Grgura Velikoga. Budući da je datum 12. ožujka uvijek u korizmenom vremenu, hrvatski puk imao je usporedbeni frazem koji npr. u zapadnoj Hercegovini glasi: *Nika-ko iz duga ko ni Grgur iz korizme*. Slično kažu i u Komiži na Visu: *Nikad iz duga koliko ni sveti Gargur iz korizme*. Tako je i u Brusju na Hvaru gdje se kaže: *Ne izahodi koliko ni sveti Gargur iz korizme*. Slične poslovice mogu se čuti i u mnogim drugim hrvatskim govorima.

Promjenom datuma blagdana nakon Drugoga vatikanskoga koncila sveti Grgur ipak je uspio izaći iz korizme. Pa kad je sveti Grgur izišao iz korizme, nadajmo se da će i Hrvatska i Hrvati uspjeti izaći iz duga. ■

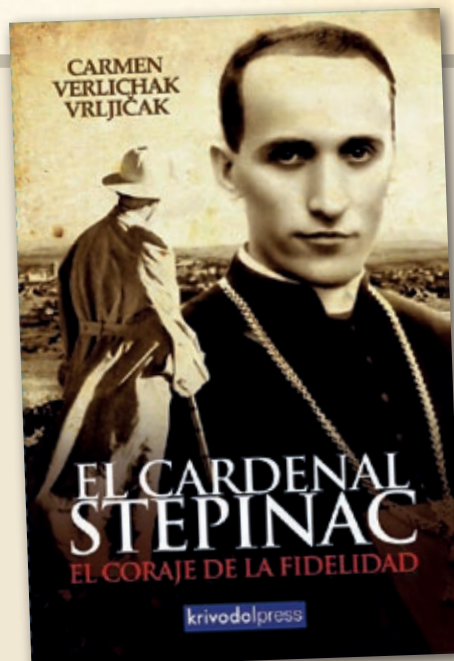
ISELJENIČKA VIJEST

CARMEN VRLJIČAK PREDSTAVILA SVOJU KNJIGU U MURTERU

MURTER - Dana 29. siječnja hrvatska književnica iz argentinskog iseljništva, Carmen Verlichak, održala je promociju i razgovor u Narodnoj knjižnici u Murteru. Predstavila je svoju trojezičnu knjigu (hrvatski, španjolski i engleski) o zgradama i spomenicima koje su podigli Hrvati u Argentini. Promociju su, u sklopu djelatnosti Matice hrvatske u Murteru, organizirali Slobodan Skračić i Lovro Skračić.

Navedena promocija vezuje se uz čitav niz već održanih književničkih predstavljanja njezinih knjiga prošle godi-

ne (Split, Hvar, Dubrovnik, Zadar, Supetar na Braču, Kaštel Sućurac), a predviđena su i autoričina gostovanja ponovno u Splitu, u Krivodolu i u Petrinji. Carmen Vrljičak kaže kako se ni sama ne može sjetiti koliko je puta održala predstavljanje svojih knjiga u Imotskome, svome omiljenom gradu iz kojega potječu njezine preci. Autorica ističe da je u tijeku prevođenje njezine knjige "El cardenal Stepinac, el coraje de la fidelidad", prve knjige o blaženome Alojziju Stepincu koja je napisana na španjolskome jeziku.

Mjesto	Prošli tjedan	Naziv singla	Izvođač	Izdavač	Tjedana na listi
1	2	Goli i bos	Elemental	Menart	
2	1	Probaj	Vanna	Hit Records / Mediteran Film	4
3	4	Krik	Tony Cetinski	Aquarius Records	15
4	3	Jer je pjesma dio nas	Neno Belan feat. Fiumens	Dallas Records	11
5	5	Ispod nekog drugog neba	Massimo	Aquarius Records	14
6	12	Nisam papak	Tonči Huljić & Madre Badessa	Tonika	2
7	6	Potpisujem	Petar Dragojević	Hit Records	6
8	19	Da napišeš na nebu	Hari Rončević	Hit records	10
9	NOVO	Moja slavonska	Klapa Cambi & Miroslav Škoro	Scardona	1
10	10	Dio mene	Songkillers feat. Nikola Marjanović	Aquarius Records	25
11	16	Iluzionist	Natali Dizdar	Agapa	10
12	21	Malena	Gretta feat. Geby	Aquarius Records / Spona	44
13	25	Nije to ljubav	Buđenje	Croatia Records	11
14	34	Ako to je sve	Goran Karan	Scardona	5
15	NOVO	Zlato moje	Marko Škugo	Scardona	1
16	8	Kada ljubav stisne zube	Damir Kedžo	Hit Records	4
17	11	Saturn	Vatra	Dallas Records	25
18	22	Pjesma za dvoje	Flyer	Croatia Records	2
19	14	Nova nada	Detour	Aquarius Records	12
20	18	Vjetrenjače	Nina Badrić	Aquarius Records	25
21	15	Žena nad ženama	Tony Cetinski	Aquarius Records	39
22	13	Imam	Bang Bang	Croatia Records	8
23	29	Bila si voljena	Klapa Rišpet	Hit Records	7
24	NOVO	Vjeruj u mene	Hladno Pivo	Hladno Pivo	1
25	35	Ljubav godine	Marko Tolja	Aquarius Records	11
26	24	Dotakni Me Pogledom	Vranac	Croatia Records	6
27	39	Autentično osrednji	Pavel	Dallas Records	32
28	7	Sreća	Gretta	Aquarius Records / Spona	10
29	NOVO	Nije da me ne voliš	Mangroove	Dancing Bear	1
30	32	Pjaca Moga Grada	Klapa Friži & Oliver Dragojević	Hit Records	8
31	23	Uvijek isti	Petar Grašo	Tonika	35
32	POVRATAK	No no no	Magazin	Tonika	22
33	20	Pridi mi bliže	Urban & 4	Aquarius Records	9
34	NOVO	Prije tebe	Quasarr	Croatia Records	1
35	9	Čudna ili čudesna	Silente	Aquarius Records	11
36	30	Back to Basics	Marko Tolja	Aquarius Records	9
37	31	Miriše	Giuliano	Hit Records	12
38	NOVO	Zapувала je bura	Klapa Cambi	Croatia Records	1
39	POVRATAK	Nisam loš	Sinovi ravnice	Menart	7
40	33	Lud Za Tobom	Kristijan Rahimovski	Hit Records	7

SAMOĆA NA STRANPUTICI TUĐINE

Srećko je udisao zadnje trzaje ljeta na uskom balkonu trinaestokatnice na Queens Boulevardu kao i dosad - sam. On se ljuljao na barskom stolcu držeći veliku bocu pive u ruci, i u poluozbiljnom pokušaju hvatao je svoju sjenu na ožbukanom zidu balkona. Zalazeće sunce, bez dozvole, risalo je na zidu Srećkov pijani lik, i samo igrajući se u svom nestašluku...

Neki impuls pun gnjeva gurao je Srećkovu ruku s pivom iznad glave.

- Tras!!!

Zrakom je odjeknula lomljava stakla. Ostatak boce Srećko zabaci preko ograde balkona kao da baca mamac za štuku u Vrbas, vještinu koju je bio naučio kao dječak u Domovini. Iz Srećkove desne ruke tekla je krv i miješala se na terasi balkona s prolivenim "Budweiserom" (vrsta piva). Nikoga tu nije bilo ni da uzdahne. Srećko se nije računao u toj situaciji. On je bio dio te samotne samoće. On nije imao ni glasa, ni očiju, ni sluha da čuje, primijeti, osjeti tih nekoliko momenata poplavljenih samoćom. A opet - on je bio i van nje, van sebe izgubljen i nesposoban da se okrene da bi potražio sebe. Još uvijek fizički Srećko je bio tu, utjelovljena, prazna, amotivna pu-

stoš sebe samoga - ovladan alkoholom, na balkonu trinaestokatnice koja se bila nadvila nad Avenijom. On sa svojom garsonjerom, samo jedan kat iznad mnoštva razularene svjetine koja je dolje prizemno zavirivala i lupala vratima provlačeći se u/kroz trgovačke budžake s kojima se cincarska Avenija okitila u ime komercijalne solidarnosti s ostalim gradskim Avenijama. On - koji je bio izgubljen u toj svojoj garsonjerici na drugom katu - vapio je za pozitivnom promjenom ko pluća gladna kisika, i uvijek se poražen vraćao u svoj početni, začarani, svemoćno-zavodljivi, ko smola ljepljivi krug.

A Srećko je donio svu svoju samoću i pustoš i s njima zatrovao i do vrha popunio ovu garsonjeru sa, kako on to reče, zlom sudbinom; otkad ga žena i dvije kćerke ostaviše. I on i garsonjera su ispaštali. Garsonjera u želji za boljim podstanarom, Srećko za boljom životnom sudbinom. Jer, od obiteljskoga čovjeka postade izgubljeni samac bez valjane socijalne identifikacije.

U Hitnoj pomoći u Long Island College Hospitalu bilo je kao u bolesnom želucu natopljenom kiselinom. Sve je vonjalo na povraćanje. Čitavim prostorom odzvanjali su titrajevi fizičkoga

ispaštanja. Osjećala se živčana prenapetost, i samo su trebale sekunde da se oglasi nečiji jauk, ili pritajena psovka, ili nejak uzdah - vidni svjedoci prisutnosti fizičkoga bola. Tolerancija za bol je vidljivo bila poražena i stidljivo se provlačila van bježeći na ulicu kroz vrata koja su se stalno otvarala i zatvarala propuštajući nove bolesnike.

Srećko je kao u snu nešto gundao. Dok je policajac grubom kretnjom tražio Srećkovu osobnu iskaznicu kroz odjelke njegovog naboranog novčanika, medicinska sestra je već užurbano čistila i zavijala duboku posjekotinu na Srećkojoj desnoj ruci.

Čekaonica Hitne pomoći bila je i dalje puna. Kroz odškrinuta vrata čekaonice crna figura čovjeka srdito je zavirivala unutra. Njegova lijeva ruka je pokrivala mjesto na njegovoj glavi. Među njegovim prstima primjećivala se krv koja se već zgrušavala.

Srećko se vraćao u prostore realnosti. On je primijetio čovjeka koji ga je ljutito gledao iza odškrinutih vrata čekaonice.

- Samoća, samoća, samoća! - uspio mu je užurbano Srećko uručiti poruku. Srećkove riječi imale su prizvuk isprike.

- Officer, what's happened here? (Re-

darstvenik, što se ovdje desilo?) - znatiželjno je zapitala sestra u bijelom čija je uštrkana kapa skrivala šeretski smiješak zaglavljnjen u njenom dubokom naboru.

- Samoća! - opet se javi Srećko pa pokuša izvući novčanik iz policajčevih ruku.

- Ovaj ne govori engleski! - reče policajac sestri, te vrati novčanik Srećku. Policajac je i dalje glumio odvažnost. Bio je neprimodno ozbiljan. Držao je palce obiju ruku otkučane o svoj široki kožni opasač; dok mu je pištolj snivao neki sladakusni san...

SAMOTCHA? Is that your girlfriend? (SAMOĆA? Je li to ime vaše djevojke?) - zapita sestra Srećka općarana nasrtajima čudnih zvukova stranog jezika, koji očevidno nije bio ni daljnji rođak vruće-krumpirskog engleskoga.

- S-o-r-r-y! - izusti s naporom i nesigurno Srećko. Ali, to se nije odnosilo na sestru nego je bilo upravljeno onom crnom liku koji je i dalje razdraženo zavirivao u čekaonicu Hitne pomoći kroz odškrinuta vrata. Sada je desna ruka pokrivala mjesto na njegovoj glavi gdje je maločas bila lijeva.

- Sorry my ass! (Goni se u mat...!) - odvrati crni čovjek, te ljutito gurnu vrata koja se momentalno širom otvoriše.

Policajac i sestra se pogledaše. Srećko je opipavao pamučni zavoj na ruci.

- AHA! - reče pobjedonosno sestra, te nastavi - Sad razumijem. Ova dvojica su se potukla u baru dok su pili. Zar ne? - sestra se upitno okrenu prema policajcu. On i dalje za sekundu ostade ravnodušan glumeći odvažnost kroz silu pištolja.

- Ni govora. Ova dvojica se uopće ne poznaju! - reče usiljeno policajac.

- Srećko konačno uspi sa zdravom

rukou izvući staru fotografiju iz svoga novčanika. Pokaza je sestri. Mlada žena i dvije ljupke djevojčice sa slike pozdraviše sestru s tri blažena osmijeha.

- Is this your wife SAMOTCHA? (Je li ovo vaša žena koja se zove Samoća?) - zapita sestra s uvjerljivom znatiželjom.

- Yes, ovo je moja bivša žena s mojim kćerkama! - reče Srećko, koji je pomalo dolazio k sebi, na svom materinjem jeziku. A onda nadoda:

- Ali, ne znam gdje je... gdje su... već 5 godina ne znam za njih... - Njegove oči bile su spremne za suzu. Ali njegovi zubi zarinuti duboko u donju usnicu zadržale njegove emocije ispod površine, u njemu. Ipak - prijeđe rukou preko prsnoga koša. Pogleda još jednom sestru te uzdahne:

- Osjećam se sam bez moje žene i mojih curica; bez njih ubi me samoća!

- Ovaj ne govori engleski! - podsjeti policajac medicinsku sestru.

- Samotcha in the picture is a nice looking lady! (SAMOĆA je zgodna baba na slici!) - odvrati sestra policajcu.

- Oh, pasja samoća! - ponavljao je sad u pola otriježnjenom stanju Srećko na izlazu iz Hitne pomoći na putu za noćni sud. Policajčeve trenirane ruke čvrsto su držale Srećkovu lijevu mišku. U prolazu crni čovjek opsova Srećka:

- Kurvin sine, vidimo se na sudu! - Policajac odmjeri crnoga kavdžiju od glave do pete bez riječi. Samo još čvršće pritisnu Srećkovu lijevu mišku, te tako i podsvjesno postade pristran davši za pravo crnom čovjeku.

- Na izlazu iz Hitne pomoći otvori policajac vrata policijskih kola. Gurnu unutra Srećka, koji kao i da nije tek izišao iz Hitne pomoći, nego evo, gura ga van kroz jedan od izlaza stadiona po-

slije utakmice. I sve je ovo, kao nekako izgledalo da se odvija u okvirima športskoga ponašanja. Upali crnu maricu i sa Srećkom se odveze prema zgradi noćnoga suda.

Srećko je iz crne marice brojio semafora svjetla i brkao crvenu, žutu i zelenu boju. Za njega je crvena bila zelena, a žuta je bila nevidljiva boja bez boje... ili je to bila policajčeva samovolja da pobrka pravila igre dok je vozio kroz sva crvena svjetla, bezrazložno i bezakonito?

Srećko je još uvijek bio zbunjen u svojoj samoći koja je trebala još jednom zastati i uzeti predah pred strogim sućem noćnoga suda, daleko od njegove garsonjere.

- Slučaj Srećka Pavicha? - najavio je sudac.

- Gospodin sudac, gospodin Pavich se ispričava gospodinu Tayloru. On nije bio svjestan da će pivska boca, koju je gospodin Pavich bacio preko balkona u zrak, pasti na glavu gospodina Taylora - reče prevoditelj (sudski tumač).

- Ozljeda je prouzrokovana bez obzira na okolnosti. Kazna: 2 mjeseca u zatvor! - odrapi strogi sudac, te udari svojim sudačkim žezlom o svoj stol kao sastavni dio sudačkoga protokola podsjećajući sebe i prisutne da je zakon koji je zapisan u knjige stalno iznad svih i svijju! I dok državni zakon stalno te prati i gleda - a ti budi uvjeren da sakrit mu se ništa ne da...

- Samoća! - prokomentira Srećko te pognut i postiđen pođe ispred sudskoga čuvara na putu za Rykers Island (najpoznatiji newyorški zatvor) produživši i zakomplicirajući put svoje samoće u još dublju zagonetku.

U Brooklynu 18. rujna 1997.

Počasno-zaštitna bojna ispred Ureda predsjednice

Prvoga radnog dana na Pantovčaku predsjednica Kolinda Grabar Kitarović postrojila je počasnu bojnu ispred ulaza u predsjedničke urede. Prijavak predsjednici podnio je zapovjednik bojne, brigadir Dragan Basić. "Gospođo predsjednice, vrhovna zapovjednice Oružanih snaga, Počasno-zaštitna bojna postrojena u Vašu čast, spremna za pregled", rekao je Basić, nakon čega je Grabar-Kitarović pozdravila zastavu te izvršila pregled postrojbe uz "Pozdrav domovini". Prema zapovijedi predsjednice, pripadnici bojne od sada će, ponovno nakon 15 godina, u svečanim prilikama i prilikom podnošenja prijativa u stroju, uz odore redovnih postrojbi Oružanih snaga, imati i povijesne odore.

Hrvatski mažoret savez obilježio 20. godišnjicu

Svečanom skupštinom upriličenom u riječkoj Gradskoj vijećnici, Hrvatski mažoret savez obilježio je 20 godina rada i djelovanja. Domaćini svečanosti bile su Prve riječke mažoretkinje koje će svoju 20. godišnjicu postojanja proslaviti u lipnju ove godine, a u programu su sudjelovali predstavnici i mažoretkinje iz čak 55 gradova diljem Hrvatske. U sklopu svečanosti dodijeljene su posebne nagrade za doprinos razvoju mažoret plesa u Hrvatskoj pa je Prvim riječkim mažoretkinjama dodijeljena nagrada za "fair play", a njihovoj članici Ivani Rakić uručena je nagrada za najbolju predvodnicu.

Uručeni certifikati za kulen

Nakon mnogih godina rada na zaštiti kulena, u Vukovaru su dodijeljeni prvi certifikati o stjecanju oznake zemljopisnog podrijetla na nacionalnoj razini. Certifikati su uručeni proizvođačima slavonskoga kulena Andriji Čuhi iz Soljana, OPG Job iz Josipovca i Adamu Zvonareviću iz Starih Mikavaca koji je ujedno ispunio i kriterije za dobivanje prvoga slavonskoga svjetskog superbrenda "Slow-Food". Zvonarević kaže kako dobivanje certifikata znači u marketinškom smislu više nego u prodajnom s obzirom na to da već ima svoje stalne kupce i nema problema s prodajom onoga što proizvede. Na svome domaćinstvu, gdje proizvede godišnje oko 500 kulena, on ima zaokruženu proizvodnju, od uzgoja crne svinje do proizvodnje kulena.

Svjetski dan divljih vrsta obilježen u zagrebačkome ZOO-u

U povodu Svjetskoga dana divljih vrsta u zagrebačkome Zoološkom vrtu Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Državni zavod za zaštitu prirode i ZOO organizirali su edukativno-zabavni program u cilju promicanja bogatstva i raznolikosti biljnog i životinjskog svijeta. Ondje su posjetitelji, poglavito djeca, na pet edukativnih kutaka informirani o ilegalnoj trgovini kućnim ljubimcima, predmetima koji su izrađeni od ugroženih životinjskih i biljnih vrsta, razlikovanju ugroženih vrsta od onih koje to nisu te trgovini ugroženim biljnim vrstama.

Balet Milka Šparembleka 'Johannes Faus Passion'

U Hrvatskome narodnom kazalištu održala se svečana premijera baleta Milka Šparembleka "Johannes Faus Passion" na glazbu Johanna Sebastiana Bacha, nepoznatih srednjovjekovnih autora i Nevena Frangeša. Glavne uloge na premijeri odigrali su Tamas Darai (Johannes Faust), Iva Vitić Gameiro (Margareta), Edina Pličanić (Lilith) i Guilherme Gameiro Alves (Mefisto). Ova koreodrama u 17 slika autorско je djelo proslavljenoga plesača, koreografa i redatelja svjetske karijere Milka Šparembleka, koji je na zagrebačkoj pozornici postavio svoje legendarne balette poput Pjesama ljubavi i smrti G. Mahlera, Carmina Krležiana F. Paraća, Amadeus Monumentum W. A. Mozarta.

Kolekcija Vugrinec u Umjetničkome paviljonu

Izložba "Kolekcija Vugrinec - remek-djela hrvatske moderne", na kojoj je prvi put na jednom mjestu predstavljeno pedesetak slika i skulptura nastalih od kraja 19. stoljeća do 1945. godine, a dio su vrijedne privatne kolekcije hrvatskoga nogometaša i najboljega strijelca HNL-a Davora Vugrinca, otvorena je u Umjetničkome paviljonu. Tom izložbom, čije je otvorenje okupilo mnogobrojne osobe iz domaćega kulturnog, ali i sportskoga života, započeo je novi ciklus Umjetničkoga paviljona "Privatne kolekcije u javnoj instituciji", u sklopu kojega će se ubuduće u tom izložbenom prostoru predstavljati domaće i inozemne privatne kolekcije, kao svojevrsni paralelni, nevidljivi muzejski postavi. Među njima je Vugrinčeva kolekcija, jedna od najatraktivnijih s područja hrvatskoga slikarstva i kiparstva 19. i 20. stoljeća, a riječ je o reprezentativnim djelima hrvatskih umjetnika moderne.

NEZADRŽIVI KARLOVIĆ OSVOJIO ŠESTU TITULU U KARIJERI!

Ivo Karlović osvojio je ATP turnir u Delray Beachu, pobjedom u finalu protiv Amerikanca Donald Younga rezultatom 6 : 3, 6 : 3. Samo tjedan dana prije 36. rođendana Karlović je samom sebi poklonio najbolji mogući poklon. Nakon što je prošle godine u Delray Beachu slavio Marin Čilić, ovaj put došao je red na 'Diva sa Šalate', koji je ove nedjelje osvojio

šesti turnir u karijeri. Karlović je u finalu igrao protiv 56. tenisača svijeta, Donald Younga. Bilo je to 13. finale u Karlovićevoj karijeri i dokaz da je neuspjeh na turniru u Zagrebu odavno zaboravljen, a Ivo još i te kako ima što reći na vrhunskoj teniskoj razini.

CEDEVITA TREĆI PUT OSVOJILA KUP KREŠIMIRA ČOŠIĆA

Košarkaši Cedevite obranili su naslov pobjednika Kupa Krešimira Čosića nakon što su u finalu u vukovarskoj sportskoj dvorani Borovo pobijedili Zadar 86 : 82 premda su u jednom trenutku gubili 19 koševa razlike. Cedeviti je to ukupno treći osvojeni Kup u četvrtome finalu dok je Zadar u svome 12. finalu doživio šest poraza. Cedevitu su do pobjede predvodili Miro Bilan s 20 koševa, Nemanja Gordić s 19 te Fran Pilepić s 15 koševa, dok su za Zadar najefikasniji bili Florence s 24 koša, Ivo Ivanov s 14 i Josip Sobin s 13 koševa.

ŽELJKO BABIĆ NOVI IZBORNIK RUKOMETAŠA

Željko Babić novi je izbornik hrvatske rukometne reprezentacije. Odlučio je tako Upravni odbor HRS-a i tako prihvatio prijedlog budućega glavnog koordinatora za muški rukomet Ivana Balića. Nakon što je Slavko Goluža kao bivši pomoćnik Line Červara naslijedio svoga šefa, tako je i 43-godišnji Željko Babić stigao na klupu nakon što je asistirao bivšem izborniku. Babić je trenutno trener bjeloruskog Meškova iz Bresta gdje radi odličan posao. Stiže iz neretvanske doline gdje osim voća i povrća bujaju rukometni talenti. Opuzenac je nekad igrao lijevo krilo u Zagrebu, a Goluži je bio asistent na svim natjecanjima osim posljednjem SP-u u Kataru. "Moram priznati da sam zbilja iznenađen što se Hrvatski rukometni savez odlučio za mene. To je velika čast i velika odgovornost. Nadam se da ću uspjeti ispuniti očekivanja hrvatske javnosti i pridonijeti još većoj kvaliteti reprezentacije", izjavio je kratko Babić nakon imenovanja.

ATP ACAPULCO: TRIJUMF DODIGA U PAROVIMA

Hrvatski tenisač Ivan Dodig i Brazilac Marcelo Melo osvojili su ATP turnir parova u Acapulcu pobijedivši u finalu Poljaka Mariusza Fyrstenberga i Meksikanca Santiaga Gonzaleza sa 7-6 (2), 5-7, 10-3. U Acapulcu je hrvatsko-brazilski par bio i najbolje rangiran, a finale je trajalo sat i 42 minute. Dodigu i Melu to je drugi ATP naslov u karijeri, a prvi su osvojili u Šangaju 2013. godine. Međugorac je čak devet puta igrao ATP finala u parovima, a u pojedinačnoj konkurenciji ima jedan naslov, iz Zagreba 2011.

KHL: MEDVEŠČAK ZAVRŠIO SEZONU PORAZOM

Hokejaši Medveščaka ovogodišnju KHL sezonu završili su porazom nakon raspucavanja u Zagrebu od finskog Jokerita 5 : 4 (1 : 1, 1 : 3, 2 : 0/0 : 0, 1 : 0). Medvjedi su u posljednjoj trećini ispustili prednost od 4 : 2, a nakon što u produžetku nije bilo golova, Jokeritu je pobjedu u penalima donio Tommi Huhtala. Medveščak je KHL sezonu završio bez doigravanja, na 13. mjestu Zapadne konferencije sa 68 bodova i 17 pobjeda u regularnom dijelu u ukupno 60 utakmica.

DINAMO IDE U PREOBLIKOVANJE

Skupština Dinama jednoglasno je prihvatila prijedlog Uprave da se krene u postupak preoblikovanja kluba, a izvršni predsjednik Zdravko Mamić istaknuo je kako bi uspješnim preoblikovanjem došao svježi kapital u Dinamo. "Prihodi su sve manji, a ciljevi sve veći. Upravo zbog toga je Uprava kluba došla do zaključka da je potreban iskorak, odnosno nova etapa, a to je preoblikovanje kluba. Uspješnim preoblikovanjem došao bi zdrav i svježi kapital u klub, a drugi je razlog financijski fair play UEFA-e. To znači da klub koji posluje kao udruga građana, kao mi sada, može tri godine zaredom biti maksimalno pet milijuna eura u minusu, inače gubi dozvolu za natjecanje. Dioničko društvo gubi licenciju tek na 15 milijuna eura duga", rekao je Mamić. On je na Skupštini kluba, na kojoj je bilo 67 od 80 članova, istaknuo da Dinamova licencija nikada nije došla u pitanje te da su ove godine dobili nagradu za savjesno poslovanje.

Predsjednica RH

Kolinda Grabar Kitarović

15. veljače 2015.

